

vergadering **28**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 22 maart 2023



**Vlaams
Parlement**

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
MOTIE van Hannes Anaf, Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Kurt De Loor en Hannelore Goeman tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de veiligheid, de zorgkwaliteit, de subsidies en het correct aanrekenen van de dagprijs in de ouderenzorg – 1628 (2022-2023) – Nr. 1	
Voorstel tot verdaging	5
MOTIE VAN ORDE	
Opheldering over de stand van zaken	5
ACTUELE VRAAG van Tom Ongena aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de afgelasting van de 'queer iftar' in de Roma in Borgerhout omwille van veiligheidsredenen	9
ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de hoge ongekwalificeerde uitstroom in het secundair onderwijs	14
ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nieuwe maatregelen van de minister tegen het lerarentekort	
ACTUELE VRAAG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nieuwe maatregelen tegen het lerarentekort	
ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over extra maatregelen tegen het lerarentekort	
ACTUELE VRAAG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de bijkomende maatregelen tegen het lerarentekort	
ACTUELE VRAAG van Kim De Witte aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aankondigingen van de minister om het lerarentekort aan te pakken	19
ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de structurele financiering van universiteiten en hogescholen, naar aanleiding van de aangekondigde besparingen bij de UGent	29
ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de werkgelegenheidsgraad en het asymmetrisch arbeidsmarktbeleid	34
ACTUELE VRAAG van Alessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de doorstroom bij maatwerkbedrijven	38

ACTUELE VRAAG van Steven Coenegrachts aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de mogelijke gevolgen van de volledige overname van Telenet door Liberty Global	41
ACTUELE VRAAG van Thijs Verbeurgt aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de stand van zaken van het sociaal overleg bij Delhaize	
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de onderhandelingen bij Delhaize	44
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de nieuwe campagne van Agentschap Opgroeien rond zindelijkheidstraining bij peuters	49
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	54
ONTWERP VAN DECREET over het hybride onderwijs in het secundair onderwijs	
– 1578 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 4	
Algemene bespreking	54
Artikelsgewijze bespreking	59
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 10 maart 2023 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de wijziging van het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de gezamenlijke gegevensverwerking door Sciensano en de door de bevoegde gefedereerde entiteiten of door de bevoegde agentschappen aangeduide contactcentra, gezondheidsinspecties en mobiele teams in het kader van een contactonderzoek bij personen die (vermoedelijk) met het coronavirus COVID-19 besmet zijn op basis van een gegevensbank bij Sciensano	
– 1624 (2022-2023) – Nr. 1	
Algemene bespreking	60
Artikelsgewijze bespreking	62
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Orry Van de Wauwer, Paul Van Miert, Bart Tommelein, Staf Aerts en Annick Lambrecht over de nieuwe wetgeving tot verdere criminalisering van homoseksualiteit in Oeganda	
– 1642 (2022-2023) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	62
VOORSTEL VAN DECREET van Cathy Coudyser, Orry Van de Wauwer, Stephanie D'Hose, Marius Meremans, Karin Brouwers en Manuela Van Werde over de verwerking van persoonsgegevens door publiek vzw in het kader van de uitvoering van een Vlaamse vrijetijdspas	
– 1571 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	63
Artikelsgewijze bespreking	64

VOORSTEL TOT WIJZIGING VAN DE RECHTSPOSITIEREGELING VAN DE MEDEWERKERS VAN DE VOORZITTER, VAN DE LEDEN VAN HET UITGEBREID BUREAU, VAN DE FRACTIES EN VAN DE VLAAMSE VOLKSVERTEGENWOORDIGERS	
Bespreking en stemming	65
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Orry Van de Wauwer, Paul Van Miert, Bart Tommelein, Staf Aerts en Annick Lambrecht over de nieuwe wetgeving tot verdere criminalisering van homoseksualiteit in Oeganda – 1642 (2022-2023) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	65
Bespreking	66
ONTWERP VAN DECREET over het hybride onderwijs in het secundair onderwijs	
– 1578 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 4	
Aangehouden stemmings	69
Hoofdelijke stemming	69
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 10 maart 2023 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de wijziging van het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de gezamenlijke gegevensverwerking door Sciensano en de door de bevoegde gefedereerde entiteiten of door de bevoegde agentschappen aangeduide contactcentra, gezondheidsinspecties en mobiele teams in het kader van een contactonderzoek bij personen die (vermoedelijk) met het coronavirus COVID-19 besmet zijn op basis van een gegevensbank bij Sciensano	
– 1624 (2022-2023) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	70
VOORSTEL VAN DECREET van Cathy Coudyser, Orry Van de Wauwer, Stephanie D'Hose, Marius Meremans, Karin Brouwers en Manuela Van Werde over de verwerking van persoonsgegevens door publiek vzw in het kader van de uitvoering van een Vlaamse vrijetijdspas	
– 1571 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	71
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Orry Van de Wauwer, Paul Van Miert, Bart Tommelein, Staf Aerts en Annick Lambrecht over de nieuwe wetgeving tot verdere criminalisering van homoseksualiteit in Oeganda – 1642 (2022-2023) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	71
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	71
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	74
Individuele stemmings Vlaamse Volksvertegenwoordigers	74

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Freya Perdaens, Annabel Tavernier: bevallingsverlof;

Stijn Bex, Karin Brouwers, Bart Claes, Inez De Coninck, Maarten De Veuster, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Els Robeyns, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Mercedes Van Volcem, Wim Verheyden: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Emmily Talpe: familieverplichtingen;

Meyrem Almaci, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Gwenny De Vroe, Sihame El Kaouakibi, An Moerenhout: gezondheidsredenen.

MOTIE van Hannes Anaf, Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Kurt De Loor en Hannelore Goeman tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de veiligheid, de zorgkwaliteit, de subsidies en het correct aanrekenen van de dagprijs in de ouderenzorg – 1628 (2022-2023) – Nr. 1

Voorstel tot verdaging

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Voorzitter, bij motie van orde op basis van artikel 50, punt 1, a), van het reglement zou ik willen vragen om de motie voor de oprichting van een onderzoekscommissie in de ouderenzorg naar volgende week te verdagen. Ik leg uit waarom. Normaal gezien gingen we gisteren in de commissie Welzijn een gedachtewisseling houden over dit thema. Dat is gisteren enkel een toelichting geworden; de bespreking volgt nog. Het lijkt mij dan ook logischer dat we die eerst afwachten en de motie dus verdagen naar de vergadering van volgende week.

De voorzitter: Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

De motie wordt dus van de agenda van vandaag gehaald en op de agenda van volgende week geplaatst.

Het incident is gesloten.

MOTIE VAN ORDE**Opheldering over de stand van zaken**

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, namens de voltallige Vlaams Belangfractie wil ik protesteren tegen de afwezigheid van meer dan de helft van de Vlaamse Regering. Vijf van de negen ministers zitten in het buitenland op het moment dat er hier, zoals trouwens elke woensdag, een plenair vragenuur wordt

georganiseerd. Minister-president Jan Jambon zit in Bilbao, ministers Peeters en Demir zitten allebei op hetzelfde evenement in New York, minister Dalle zit ook in Amerika en minister Diependaele is in het kielzog van zijn geliefde monarchie naar Zuid-Afrika om daar de valiezen van koning Filip te dragen. Van Afrika tot in Amerika zowaar, met deze Vlaamse Regering.

Na café Jambon, waar ruziënde ministers elkaar publiekelijk barkrukken naar het hoofd gooiden, heb je nu reisbureau Jambon. Ik vraag mij af wanneer we uiteindelijk eens regering Jambon krijgen die de problemen van de Vlamingen aanpakt? Want je kunt geen beleid voeren vanuit het buitenland, je kunt geen regering leiden vanuit het buitenland. En wij zijn van mening dat ministers prioriteit moeten geven aan het besturen van Vlaanderen in plaats van promotripjes te organiseren naar het buitenland op kosten van de belastingbetaler. Het belangrijkste land voor elke politicus is en blijft het binnenland.

Daarom willen wij hier vandaag het signaal geven dat, los van meerderheid en oppositie, dit parlement, de volksvertegenwoordigers, niet met zich laten sollen door de regering. Een kerntaak van dit parlement is namelijk het controleren van de regering, maar dat wordt ons onmogelijk gemaakt wanneer meer dan de helft van de ministers zijn kat stuurt naar deze plenaire vergadering.

En wegens dat gebrek aan respect voor het parlement, en wegens dat gebrek aan respect voor de Vlaamse democratie tout court, zal mijn fractie nu volledig collectief de zitting verlaten. *(De Vlaams Belangfractie verlaat het halfroond.)*

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega's, wij vinden het toch ook ongelooflijk straf dat vijf van de negen regeringsleden ondertussen in het buitenland zijn. Ik heb het maandag aangekaart op het Uitgebreid Bureau: ook voor ons getuigt dat van een compleet gebrek aan respect voor ons Vlaams Parlement, voor wat toch, collega's, het hart van de Vlaamse democratie is.

En ja, het kan eens gebeuren dat een minister naar het buitenland moet voor een werkbezoek of voor een conferentie, absoluut. Maar in dit geval gaan er twee ministers naar dezelfde conferentie in dezelfde stad. Voor ons illustreert dat vooral hoe groot het wantrouwen binnen deze Vlaamse Regering is. *(Opmerkingen)*

Ze moeten nu al met twee ministers gaan om te gaan kijken wat er wordt gezegd. Ze zijn elkaar dus aan het controleren in plaats van dat ze ons hier in het Vlaams Parlement de regering laten controleren, zoals dat eigenlijk zou moeten in een democratie, zodat wij hier in het parlement ons werk kunnen doen.

Want, collega's, er is meer dan werk genoeg. Het is op zoveel domeinen eigenlijk al vijf over twaalf: lerarentekort, crisis in de ouderenzorg, crisis in de kinderopvang. En daarom beslissen wij vandaag dat wij ons werk hier willen doen, in plaats van spelletjes te spelen. Wij willen de regering ondervragen, in de hoop dat ze uiteindelijk eens gaat kunnen luisteren, in de hoop dat ze uiteindelijk eens iets gaat doen aan al die problemen waar de mensen vandaag echt van wakker liggen, in plaats van inderdaad de hele tijd in het buitenland te zitten. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, we hebben het hier maandag op het Bureau over gehad. Ook mijn fractie wil bij dezen haar afkeuring laten blijken. Het is zoals de vorige collega's al heel duidelijk hebben gezegd: ik heb er geen enkel probleem mee dat een minister op een belangrijke buitenlandse aangelegenheid een officiële vertegenwoordiging doet. Maar nu zijn er zelfs twee ministers die

naar hetzelfde evenement trekken. Ik moet wel zeggen dat het misschien beter is dat ze in het buitenland zitten. Dan kunnen ze hier geen ruziemaken. Misschien is dat dan bij wijze van spreken het inzicht dat daarmee samengaat.

Maar het maakt wel dat het parlement vandaag enigszins beknot is in zijn vraagrecht. We hebben voldoende actualiteit met minister Weyts, minister Somers en andere ministers. Maar er zijn ook andere zaken die deze week toch wel ter bespreking hadden moeten kunnen voorliggen in het Vlaams Parlement, waaronder bijvoorbeeld het nieuwe klimaatrapport van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC). De minister zit in New York. We zullen de vragen opsparen voor volgende week, maar ik vraag toch aan u dat u op zijn minst het signaal zou geven aan de Vlaamse Regering om haar buitenlandse trips veel beter te coördineren. Haar belangrijkste taak ligt wel degelijk hier, om wekelijks, bij wijze van spreken dagelijks, antwoord te geven en verantwoording af te leggen voor het beleid dat ze voert. *(Applaus bij Groen en Vooruit)*

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik denk dat we allemaal de regel kennen. En dat is dat om het even welke minister – niet dat daar nu om het even welke minister zit, viceminister-president – de Vlaamse Regering kan vertegenwoordigen. Dat is altijd zo geweest. Dat is ook vandaag zo. Ik zie ministers die de regering vertegenwoordigen, dus wat dat betreft, collega's, klopt het plaatje.

Wij willen natuurlijk ook dat Vlaanderen in het buitenland de rol speelt die het moet spelen. Wij moeten daar ook een aantal belangen verdedigen. Ik herinner mij ook momenten waarop er vanuit de oppositie werd op aangedrongen dat bepaalde ministers per se ergens naartoe moesten in het buitenland toen ze daar niet naartoe gingen. Het is dus niet zo zwart-wit.

Wij kunnen als parlement ook altijd ministers opvorderen. Ik heb begrepen dat daar maandag in de vergadering van het Bureau, collega's van de oppositie, inderdaad wel over gesproken is, maar dat niemand er heeft gemeend dat die ministers hier per se moesten zijn of blijven. Dat had men dan, op dat moment, gezegd moeten hebben. En dan hadden we die ministers hier ook kunnen houden.

Wat ons betreft, is de regering vertegenwoordigd. En alle vragen die gesteld moeten worden aan de regering, kunnen wat ons betreft vandaag gesteld worden en zullen ook beantwoord worden door de regering.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Collega's, onze ministers moeten natuurlijk ook in het buitenland de belangen van Vlaanderen behartigen en vertegenwoordigen. En hier in het parlement kan de regering, via de ministers die er zijn, op alle vragen een antwoord geven.

Dat neemt niet weg dat het er deze week weliswaar vijf van de negen zijn. Misschien, voorzitter, moet men in de toekomst toch kijken om dat beter te coördineren, zodat het er niet vijf van de negen zouden zijn. Maar er zal vandaag door de regering, die, zoals we weten, een en ondeelbaar is, meer dan ooit, op alle vragen een antwoord worden gegeven. Dat zal hieraan niets veranderen. En het is ook belangrijk dat de belangen van Vlaanderen in het buitenland behartigd worden. Maar vijf van de negen, laat ons dat in de toekomst toch proberen te voorkomen door een betere coördinatie van die verschillende reizen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, ik denk dat iedereen wel begrijpt dat vijf ministers een beetje veel is. Dat is onhandig. Dat had misschien beter gecoördineerd kunnen worden. Iets anders is een fractie die hier rechtstaat en vertrekt en die zagezegd wil boycotten. De enige boycot die zij pleegt, is op zichzelf en op het parlement. Want eerlijk gezegd, heb ik geen regering nodig om parlementair werk te doen. Er is meer dan alleen vragen stellen in een vragen-uurtje en snel een socialmediafilmpje opnemen. Er is meer werk aan de winkel dan alleen je eigen show opvoeren. *(Applaus bij de meerderheid)*

Ik dank dus de andere collega's van de oppositie om wel kritisch te blijven, want de regering is hier natuurlijk. Er zijn vandaag problemen in het onderwijs? De minister is hier. Er zijn grote discussies rond inburgering en samenleving? De minister van samenleving is hier. Er zijn hier drie viceminister-presidenten. Ik denk dus dat er genoeg regering aanwezig die we kunnen controleren, en er is genoeg werk op de plank om mee aan de slag te gaan. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, in een vragen-uurtje is het meest cruciale aspect natuurlijk wel het stellen van vragen aan ministers, en bij ministers die er niet zijn is dat natuurlijk een redelijk moeilijk gegeven. Ik ben blij dat er toch een aantal partijen uit de meerderheid zijn die aangeven dat dit toch echt wel 'not done' is, meer dan een halve regering die niet aanwezig is en in het buitenland zit, soms zelfs op dezelfde conferentie. Ik ben zeer benieuwd naar welke belangen onze minister van Wonen gaat verdedigen in Zuid-Afrika. Ik hoop vooral dat hij zijn partijgenoot in Zuid-Afrika gaat opzoeken om te kijken of die eindelijk zijn pensioen gaat terugstorten, en voor de rest hoop ik ... *(Opmerkingen)*

Ja, dat horen ze niet graag bij de N-VA, dat weet ik wel. Ik hoop dat hij eens langsgaat bij de heer Bracke in zijn villa daar, ergens in Zuid-Afrika, om te kijken of we dat pensioen nog terugkrijgen, want anders weet ik echt niet welke belangen hij daar voor ons gaat verdedigen. *(Applaus van Lise Vandecasteele)*

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, de vijf ministers die vandaag op buitenlandse missie zijn, hebben daar elk natuurlijk een gegronde reden voor. Het is een beetje ongelukkig dat dat samenvalt, dat moeten we samen erkennen, denk ik.

Maar de partij die nu de zaal verlaat, wil eigenlijk een nog veel autonomer Vlaanderen. In een veel autonomer Vlaanderen zal de aanwezigheid van Vlaanderen in het buitenland ook heel belangrijk zijn. Je zou het ook kunnen zien als een vorm van erkenning van de Vlaamse autonomie dat we met de bevoegdheden die we hebben ook op het internationale plan een rol kunnen spelen.

Maar ik zal de boodschap die ik hier van verschillende kanten heb gekregen, aan de collega's overmaken. Ik zal er ook mee op aandringen dat we bij de planning van agenda's misschien niet minder naar het buitenland gaan – waar we in het buitenland moeten zijn zullen we aanwezig zijn – maar dat iets beter afspreken en coördineren, zodat we altijd in voldoende aantallen hier zijn. Ik kan u wel garanderen dat we een goede collegiale samenwerking hebben. Het is een regering die goed samenhangt, en als er vragen gesteld worden, zijn er altijd collega's die deze vragen kunnen beantwoorden. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Tom Ongena aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de afgelasting van de 'queer iftar' in de Roma in Borgerhout omwille van veiligheidsredenen

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, lieve collega's, goedemiddag allemaal. Volgende week vrijdagavond om 19 uur zou er in de Roma in Borgerhout een event hebben plaatsgevonden, namelijk een iftar. Voor mensen die dat niet kennen: een iftar is eigenlijk een samenkomst van moslims die tijdens de ramadan na zonsondergang samen een maaltijd nuttigen. Het was niet zomaar een iftar, het was een 'queer iftar'. Zo werd het aangekondigd, en het was dus specifiek gericht naar mensen uit de moslimgemeenschap die behoren tot de regenbooggemeenschap, dus lgbtqi-mensen.

Het was de bedoeling van de organisatoren om die mensen samen te brengen in de Roma, om samen de iftar te houden. Ik zeg erbij 'zou', want we hebben allemaal kennis genomen van de beslissing van de organisatoren, om die queer iftar niet te laten doorgaan. Zij doen dat niet uit vrije wil, maar omdat zij vrezen voor de veiligheid van die mensen. Zij hebben heel wat bedreigingen en intimidaties gekregen, en ze vinden het daarom wijselijk om het niet te laten doorgaan. Ze hebben schrik voor de veiligheid van de mensen.

Die beslissing roept natuurlijk heel wat vragen op, en terecht. Het zorgt voor heel wat negatieve reacties. Wij zijn in ons land – en daar mogen we terecht trots op zijn – voorloper inzake rechten voor holebi's, voor mensen uit de regenbooggemeenschap. Hier kun je echt zijn wie je bent, en hier kun je ook samenkomen met wie je wilt. Maar blijkbaar hebben sommigen het daar moeilijk mee. Blijkbaar vinden sommigen het allemaal niet zo evident en hebben zij bedreigingen naar de organisatoren gestuurd.

Voor alle duidelijkheid denk ik dat we daar nooit aan mogen toegeven. Het gaat echt wel over onze vrijheid. Daarom is mijn vraag aan u, minister van Gelijke Kansen: wat is uw reactie daarop? Wat gaat u doen om die vrijheid beter te beschermen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel, collega Ongena.

Collega's, ik vind het heel confronterend en heel pijnlijk dat anno 2023 een bijeenkomst, georganiseerd door een holebibeweging, afgelast moet worden omdat men zich bedreigd voelt. We zijn een land dat qua wetgeving op gebied van inclusiviteit tot de wereldtop behoort. In Vlaanderen omarmen wij de liefde in al haar vormen. Wat ook uw seksuele oriëntatie of geaardheid is, wij respecteren die, wij gunnen u die, wij omarmen die. We zijn een inclusief Vlaanderen. En toch gebeurt dit. Het ligt in lijn met een studie die ik recent heb besteld, en die ook bekend is gemaakt, waaruit blijkt dat 93 procent van de holebi's in Vlaanderen geconfronteerd wordt met verbaal geweld. Zeven op de tien hebben zelfmoordgedachten, zeven op de tien, in Vlaanderen, 2023. Vier op de tien kennen de dader en de daders komen uit alle hoeken en zijn niet te reduceren tot één groep. Er is verschrikkelijk veel werk aan de winkel en het raakt ons allemaal dat zo'n iftar moet worden afgelast. Ik ben als minister in dialoog en probeer hen te overtuigen of te zoeken naar wegen en middelen om aan te tonen dat we dat niet aanvaarden en dat er initiatieven moeten kunnen doorgaan die die inclusiviteit van Vlaanderen belichamen, ook als ze op het snijpunt zitten van religie en samenleven. Ik hoop dat we de komende dagen en weken toch nog een iftar

kunnen organiseren die die inclusiviteit ook werkelijk belichaamt. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank u wel, minister. U hebt er zelf ook naar verwezen: wij hebben gisteren die cijfers in de commissie ook nog eens grondig besproken. We hebben echt wel een probleem in ons land. We hebben wellicht de meest liberale wetten inzake rechten en vrijheden voor holebi's en mensen uit de regenbooggemeenschap, maar in de Wetstraat hebben we misschien onze job gedaan, maar in de dorpsstraat merken mensen elke dag nog dat dat niet zo evident is. Die worden geconfronteerd met verbaal, seksueel en fysiek geweld. En met de afgelasting gaat men nog een stap verder door die mensen ook hun recht op vrije vereniging te ontnemen. Daarom, minister, is mijn bijkomende vraag: hebt u overleg gehad met bijvoorbeeld de stad Antwerpen om te zien of men toch niet kan zoeken naar hoe dat in veilige omstandigheden toch kan doorgaan, zodat we op die manier een heel duidelijk signaal geven dat we niet plooiën voor intimidatie?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, twee weken geleden voerde Schild & Vrienden in Brugge nog actie tegen dragqueens onder het motto 'genderideologie is pedofilie'. Vandaag krijgen we te horen dat er een iftar voor moslims uit de holebi-gemeenschap moet worden geannuleerd wegens bedreigingen. Ik vind het ongelooflijk hoe moeilijk het blijkbaar kan zijn om te accepteren dat liefde liefde is en om elkaar te respecteren over de grenzen van politiek, ideologie en religie heen. Mijn oproep daarbij is om wel te luisteren naar die queer moslims zelf. Wie echt bezorgd is om de emancipatie van holebi's en transgenderpersonen, respecteert de werking van organisaties zoals Merhaba, die indrukwekkend werk leveren en die, als je het mij vraagt, het best geplaatst zijn om beslissingen over dit soort zaken te nemen. Ik denk dat we die niet helpen met stoere verklaringen in de pers, maar wel door gehoor te geven aan de vragen die zij allang stellen voor bijkomende steun en bijvoorbeeld het heropstarten van het Safe Heavens project, voor de ondersteuning van queer vluchtelingen, en vooral door naar hen te luisteren en met hen in dialoog te gaan. (*Applaus van Lise Vandecasteele*)

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Jongeren die hun seksuele oriëntatie of genderidentiteit ontdekken, hebben het daar vaak moeilijk mee. Dat geldt nog meer voor jongeren die ook gelovig zijn. Net daarom is het zo belangrijk dat er zo'n initiatieven zijn als die queer iftar, of zoals die lgbt-aanspreekpunten binnen de katholieke kerk. Ik hoop dan ook dat die iftar volgende week vrijdag wel kan doorgaan. Ik zou ook aan u willen vragen, minister, of u ook de hand zult reiken naar de stad Antwerpen, en mee zult bekijken hoe die veiligheid toch kan worden gegarandeerd.

Collega's, als cd&v willen wij de problemen die er in bepaalde groepen zijn niet gaan ontkennen. Dat zijn problemen binnen een aantal geloofsgemeenschappen, maar even goed bij een aantal extreemrechtse groeperingen. Als Schild & Vrienden, de Vlaams Belangvrienden, bij een bijeenkomst in Brugge de mensen gaan intimideren, verbaal geweld gebruiken, dan doen zij net exact hetzelfde als een aantal geradicaliseerde moslims die zich nu manifesteren tegen deze iftar.

Wij als cd&v willen dat probleem niet ontkennen, maar wat wij niet en nooit zullen doen, is een hele gemeenschap op basis daarvan stigmatiseren. Dat is vandaag ook jammer genoeg opnieuw aan het gebeuren. (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): We stellen eens te meer vast dat geweld, haat en homofobie nog steeds grote problemen zijn in Vlaanderen. Minister, u citeerde de cijfers als 93 procent van de mensen uit de regenbooggemeenschap die moeten vrezen om beschimpt te worden, om haat te ontvangen omwille van wie ze zijn, of wie ze graag zien. Ja, dan krijgen wij daar allemaal kippenvel van.

In de politiek kun je dan twee dingen doen. Ofwel bescherm je die gemeenschap, word je een medestander en ga je op zoek naar oplossingen. Dat is de keuze die Vooruit heeft gemaakt. Wij hebben voor het homohuwelijk gestemd, we zijn begonnen met die omstaanderstraining om te zorgen dat de omstaanders ook kunnen ingrijpen als er grensoverschrijdend gedrag wordt vastgesteld. U gaat die nu over heel Vlaanderen uitrollen, minister, en ik denk dat dat een positieve zaak is.

Maar er is nog een keuze in de politiek om te doen, en dat is die groep niet beschermen. Dat is er één groep uitpikken, en erop bashen. Dat is helaas de keuze die het Vlaams Belang heeft gemaakt. Die vorige week, of twee weken geleden, in Brugge nog het gelijkstelde met pedofiele, of het als woke waanzin kwalificeert. Dat is de gespleten tong van het Vlaams Belang die we hier echt niet kunnen gebruiken in het Vlaams Parlement.

Minister, hoe kunnen we met degenen die het goed menen, die voor een open Vlaanderen willen strijden, ervoor zorgen dat die slachtoffers er in de toekomst niet meer zijn, zodat we een verdraagzamer Vlaanderen worden? *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Collega's, niemand zou zich moeten verstoppen omwille van wie ze zijn, waar ze in geloven, of van wie ze houden. Helaas zien we in onze maatschappij dat mensen vandaag de dag nog altijd anders worden behandeld of worden geïntimideerd omwille van wie ze zijn, wat ze dragen, op wie ze verliefd zijn. Dat is iets dat niemand van ons wil aanvaarden. Dat gaat regelrecht in tegen de maatschappij waar ik in geloof, waar ik voor strijd, en waarvan ik weet dat we ze kunnen zijn.

Gisteren hebben heel wat collega's politici gereageerd dat de iftar absoluut moet doorgaan. Ik snap dat, ik snap die emotie, en ik deel die ook voor een stuk. Maar ik denk dat het belangrijkste vandaag bondgenootschap is. 'Allyship' met die mensen waar het over gaat: Merhaba, die ongelooflijk goed werk doet, en de holebigemeenschap.

Minister, hebt u met hen contact gehad? Wat willen zij? Wat zijn hun vragen? Want wij kunnen als politici reageren vanuit ons buikgevoel, maar dat is niet wat er nu nodig is. We moeten luisteren naar de mensen waar het over gaat, zorgen dat we schouder aan schouder naast hen staan, en hen de middelen geven om het ongelooflijk belangrijk werk dat zij doen, verder te kunnen doen, zodat we op die manier onze rol opnemen als politici. Dat is mijn vraag aan u, minister. *(Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Ik ben blij dat al mijn voorgaande sprekers min of meer op dezelfde lijn zitten. Eén partij is misschien blij dat ze niet hoeven tussen te komen in dit debat, omdat ze het net zijn afgebold.

Maar ik denk dat het belangrijkste signaal dat wij hier vandaag vanuit het Vlaams Parlement kunnen geven is dat wij wel voorstander zijn van een evenement dat

religie en geaardheid samen probeert te brengen, en dat probeert in de kijker te zetten. Wij hebben in dit land niet alleen de vrijheid van meningsuiting, maar ook de vrijheid van vereniging, en dat in het gedrang proberen te brengen door geweld en bedreigingen, hoort niet thuis in Vlaanderen.

Ik vind het heel goed dat u hebt gezegd dat u zult proberen om toch nog tot een oplossing te komen. Die inhoudelijke discussie hoort misschien eerder thuis in de gemeenteraad van Antwerpen, maar ik wil vooral duidelijk maken dat in ons tolerant Vlaanderen iedereen het recht heeft om zich te voelen zoals die zich voelt, en dat geldt zeker ook voor de regenbooggemeenschap. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel, collega's. Laat me beginnen met te zeggen dat ik eigenlijk heel blij ben dat we over grenzen van meerderheid en oppositie heen, van links tot rechts eigenlijk eenzelfde eenduidig signaal zenden: dat dit niet het Vlaanderen is dat we willen, dat dit niet het Vlaanderen is dat we ambiëren, dat in dit Vlaanderen iedereen ongeacht zijn seksuele oriëntatie of voorkeur een warme thuis moet kunnen vinden, en dat we liefde, in welke vorm zich dat ook uit, omarmen.

Ten tweede, ik heb natuurlijk contact gehad met de organisatie Merhaba en we praten daar permanent mee. Die mensen zijn voor een stuk ontredderd. We blijven daar verder contact mee hebben. Het is evident dat we ook contact hebben gehad met de stad Antwerpen, en de stad Antwerpen garandeert – dat is niet meer dan normaal, dat is ook wat ik had verwacht – dat wanneer er zo een activiteit plaatsvindt, zij de veiligheid gaan garanderen. Dat is de evidentie zelf.

Ten derde, we weten dat er in onze samenleving bronnen zijn waar homohaat of homoafkeer of homobashing kunnen ontstaan. Er is een spanningsveld met religieuze tradities, er is ook een spanningsveld met extreemrechtse ideologieën, waardoor mensen anderen gaan beginnen af te wijzen vanwege hun seksuele geaardheid, of nog meer dan dat.

Maar de overheid heeft daar ook een belangrijke taak in, we doen ook heel veel. We hebben daar gisteren in de commissie nog over gepraat. We investeren in 'safe spaces', we hebben het PAARS project in het onderwijs, we werken samen met de Gezinsbond, we hebben de omstaanderstrainingen. Er zijn heel veel sporen waarop we werken.

Maar dit is ook een collectieve verantwoordelijkheid. Een verantwoordelijkheid van elke burger, van iedereen. En dus ben ik het met u eens, mijnheer Annouri, dat we vooral moeten luisteren naar die organisatie zelf. Maar we moeten toch meer doen dan dat. Het is niet alleen de organisatie zelf die in beeld is. Het is wie we zijn dat in beeld is. Het gaat vandaag over iedereen in de samenleving, en we mogen in onze Vlaamse samenleving niet aanvaarden dat door welke druk ook, door welke dreiging ook, mensen moeten terugplooien.

Die mensen – we gaan hier nooit aan victimblaming doen – die bedreigd worden hebben het recht om te reageren en te ageren zoals ze zelf wensen en denken te moeten doen. We moeten altijd aan de kant van het slachtoffer staan. Maar als samenleving hebben we hier ook een signaal te sturen, en een krachtig signaal: niet van recuperatie, niet van instrumentalisering, maar wel van heel duidelijk zeggen: dit is niet ons Vlaanderen, dit willen wij niet.

Organisaties van halebogemeenschappen, in welk kader dan ook, moeten altijd onder alle mogelijkheden kunnen doorgaan. En daarom groeit de dialoog, en daarom zoek ik oplossingen daarvoor en praat ik ook nog met veel andere

mensen daarover op dit moment, om te kijken hoe we dat signaal vorm kunnen geven op een correcte manier.

Laat me ten slotte nog iets zeggen over het proberen reduceren van dit probleem, en dat proberen te duwen in een heel strak ideologisch kader van wij tegen zij. Mocht dat zo zijn, het zou gemakkelijker zijn om er oplossingen voor te vinden. Maar een studie die we hebben laten doen door de universiteit, het rapport dat eruit is gekomen, toont heel goed aan dat het ouderschap overal zit, overal. Dat valt niet te reduceren tot een religieuze overtuiging, of tot een ideologische overtuiging, of tot een leeftijd, of tot een problematiek.

Het zit spijtig genoeg overal, en het contrast tussen het wettelijke land en het feitelijke land is in deze heel groot. Onze wetgeving is performant, in de Rainbow index staan we op plaats drie, dus de absolute top. Ik ben zelf van een generatie die nog opgegroeid is in een Vlaanderen waar holebi's gemarginaliseerd werden. Op een generatie tijd, of twee generaties tijd hebben we dat volledig overwonnen in ons wettelijk kader. En dat is de kracht van verschillende politieke stromingen hier, en vandaag is dat de kracht van iedereen die hier zit, dat we dat mogelijk hebben gemaakt.

Maar de maatschappelijke realiteit voor mensen die tot die gemeenschap behoren is spijtig genoeg pijnlijk anders. Het is beschamend dat vandaag de dag in Vlaanderen mensen moeten opgroeien die ontdekken dat ze tot die gemeenschap behoren, en dat 93 procent van hen geconfronteerd wordt met geweld, verbaal geweld. 93 procent. Zeven op de tien worstelt met zelfmoordgedachten, gewoon omdat iemand is wie hij of zij is. Toen ik die cijfers zag heb ik daar niet van geslapen. Het zou je kind maar zijn, het zou je broer of zus maar zijn, of het zou jezelf maar zijn. Zeven op de tien, dat is totaal onaanvaardbaar.

De overheid kan dat niet alleen oplossen. Dat kunnen we alleen samen, met omstaanderstrainingen, maar ook door de verantwoordelijkheid op te nemen, wanneer men daarmee in de eigen omgeving geconfronteerd wordt, op straat of waar men zich ook bevindt, om daartegen nee te zeggen, om steun te verlenen, om daarmee solidair te zijn. En men moet vooral het niet op een eenvoudige manier proberen te instrumentaliseren zoals sommigen het doen, tot op het hilarische af. Maar men moet op een daadwerkelijke, authentieke manier, iedereen vanuit zijn eigen ideologische kader, aan de zijde van die mensen staan. Dat is iets wat ons in Vlaanderen zou moeten verbinden over de partijgrenzen heen, die strijd voor een rechtvaardig en vrijer Vlaanderen, een geëmancipeerd Vlaanderen, een Vlaanderen van echt gelijke kansen. Daar zijn we spijtig genoeg nog niet. *(Applaus bij de meerderheid, Groen en Vooruit)*

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank u wel, minister.

U zult me toestaan dat ik er toch één keer een 'wij' tegen 'zij' van maak. 'Wij', die trots en fier zijn op de rechten en vrijheden die we in dit land genieten, en 'zij', die die vrijheden niet accepteren en meer nog, proberen om mensen die vrijheden af te nemen. Tot spijt van wie het benijdt in dit land, mag je zijn wie je bent, mag je zeggen wat je wilt, mag je trouwen met wie je wilt, geloven of in wie of wat je wilt – of niet geloven, mijnheer De Gucht. Je mag gaan en staan met wie je wilt, samenkomen met wie je wilt. En dat zijn vrijheden, collega's, die we door niemand mogen laten afnemen, door geen enkele extremist, of hij nu links, rechts, boven of onder is: dit gaat over onze vrijheden, en ik denk dat we hier, in het hart van de democratie, met heel veel kracht deze boodschap moeten geven. *(Applaus bij de meerderheid, Groen en Vooruit)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de hoge ongekwalificeerde uitstroom in het secundair onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, minister, collega's, gisteren maakte Statistiek Vlaanderen zijn cijfers bekend over het aantal leerlingen dat de school verlaat zonder diploma. Het Europese doel is dat we minstens minder dan 10 procent van de leerlingen krijgen die de school verlaat zonder diploma. Maar Vlaanderen, collega's, was ambitieuzer. Vlaanderen zei: "Wij gaan het beter doen. Wij gaan de cijfers voor de ongekwalificeerde uitstroom halveren." En wat hebben we gezien? In het schooljaar 2019-2020 ging het voorzichtig de goede richting uit. Voor het eerst zijn we net onder de grens van die 10 procent geraakt, en zaten we op 9,4 procent. Maar helaas, in de meest recente cijfers, voor 2020-2021, zien we dat het aantal leerlingen die de school verlaten zonder diploma, opnieuw toeneemt. 12 procent van de leerlingen, collega's, verlaat het Vlaamse onderwijs zonder diploma. En leerlingen in het beroepsonderwijs zijn nog veel kwetsbaarder. Daar verlaat bijna 20 procent, een op de vijf leerlingen, het onderwijs zonder een kwalificatie of diploma.

Minister, dat nieuws stond gisteren een beetje in de schaduw en heeft volgens ons niet de aandacht gekregen die het verdiende. Er was veel aandacht voor uw ideetjes in het kader van het lerarentekort, waar we straks uitgebreider over zullen discussiëren, maar veel te weinig over deze cijfers.

Bij Groen liggen we wel wakker van deze cijfers. Waarom? Wat zeggen deze cijfers? Niet alleen dat de schooluitval weer stijgt, maar dat de meest kwetsbare leerlingen hier het slachtoffer van zijn. Want hoe kwetsbaarder de leerlingen zijn, minister, hoe groter de kans dat ze zonder diploma de schoolbanken verlaten. Kinderen met een moeder met een lager diploma, of zonder diploma, kinderen uit een kwetsbaar gezin: bij hen is de kans drie keer groter, minister, dat ze de school verlaten zonder diploma. En zo reproduceert ons onderwijs maatschappelijke kwetsbaarheid van moeder op zoon of dochter, van generatie op generatie, in plaats van daar een dam tegen te vormen.

En dus is mijn vraag, minister: wat zijn uw plannen om die hoge cijfers op het vlak van schooluitval tegen te gaan? *(Applaus bij Groen en van Hannelore Goeman)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We delen dezelfde bezorgdheid met betrekking tot de strijd tegen de schooluitval omdat we allemaal weten dat scholing de beste garantie is op kansen in onze samenleving. U haalt enkele factoren aan die ik onderschrijf. U moet natuurlijk ook weten dat het gaat over cijfers van 2021, een jaar dat nog altijd gevat was door corona. Waarom vermeld ik dat? Omdat een belangrijke factor de binding met de school is. Net door schoolsluitingen, door opgelegde schoolsluitingen is natuurlijk de binding met de school in het gedrang gekomen. Dat heeft natuurlijk ook een effect.

In aanvulling van factoren die u vernoemt, zien we ook een belangrijke knipserlicht, een belangrijke factor met een groot voorspellend karakter: het aantal afwezigen waarbij je ziet dat diegenen die uiteindelijk uitvallen een vrij lang parcours hebben van stelselmatige afwezigheden – zowel gewettigde als ongewettigde. Dat is ook een belangrijk element in ons plan tegen schooluitval. Dat is inderdaad een plan waar we aan werken, waarbij we wel degelijk voortbouwen op grond van de lering getrokken uit het vorige plan, maar waarbij we ook op grond

van adviezen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) nog voor de zomer vooruitgang willen boeken.

Blijven we intussen op onze handen zitten? Nee, want als je kijkt naar de verschillende onderwijsvormen, zie je dat er ook positieve evoluties te noteren vallen met betrekking tot de schooluitval, maar dat er vooral in het beroepssecundair onderwijs een fikse stijging is die eigenlijk geen impact heeft op de totaliteit van het cijfer. Net daarom hebben we nu al heel specifiek naar het beroepssecundair onderwijs maatregelen uitgerold, zelfs nog voor het plan tegen schooluitval, waarbij we vooral willen dat de keuze voor het beroepssecundair onderwijs zo vroeg mogelijk gedaan wordt en op grond van een positieve motivatie. Daarbij gaan we met een wetenschappelijk onderbouwd instrumentarium naar het basisonderwijs, naar het vijfde en het zesde leerjaar, naar de eerste graad secundair onderwijs. Zo laten we kennismaken met mogelijke talenten die zij hebben, zodat men een keuze maakt voor beroepssecundair onderwijs, voor technisch secundair onderwijs, voor STEM-opleidingen (Science, Technology, Engineering and Mathematics) op grond van een vergelijking en op grond van hun eigen talenten.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, wij denken vooral met onze fractie dat die vroege schoolverlaters niet de leerlingen zijn die makkelijk in het leven staan en die veel steun hebben van thuis. Dat zijn jongeren met problemen thuis, problematische thuissituatie. Die worstelen met zichzelf, met mentale issues, een geschiedenis van schorsingen, van uitsluitingen, van veranderen van school, enzovoort. Dat zijn jongeren die zich bevinden op het snijvlak tussen Onderwijs en Welzijn. Minister, die samenwerking, tussen Onderwijs en Welzijn, laat dat geen sterkte van het Vlaams beleid zijn. Er zijn veel projecten, maar ze zijn vaak versnipperd. Ze zijn projectmatig gesubsidieerd, maar niet structureel. Er zijn hele lange wachtlijsten in de jeugdhulp.

Minister, het is echt nodig dat u met uw collega van Welzijn de handen in elkaar slaat. Ik heb hier al veel vragen over gesteld. Op mijn laatste vraag van juli vorig jaar, hebt u me geantwoord dat u met een nieuw actieplan tegen schooluitval zou komen tegen het najaar van 2022. Collega's, we zijn ondertussen het voorjaar van 2023. U zegt dat u aan het plan aan het werken bent, dat het er nu misschien tegen de zomer zal zijn. Wij hebben het nog niet gezien. Maar er is wel degelijk een sense of urgency als het gaat om kwetsbare jongeren in ons onderwijs te houden, te ondersteunen en ervoor te zorgen dat ze opgevangen in plaats van uitgesloten worden. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ongekwalificeerde uitstroom is inderdaad geen goede zaak, in de eerste plaats niet voor de betreffende jongeren. Want zonder kwalificatie op de arbeidsmarkt komt je leven niet eenvoudiger. Nu, collega's, in de analyse is er me toch ook iets opgevallen en collega Meuleman, daar spreekt u niet over. Dat is dat jongeren die thuis met geen enkel gezinslid Nederlands spreken meer dan drie keer hoger – alleen wegens die factor – ongekwalificeerd uitstromen: 24,8 procent wegens thuis geen Nederlands en 7,1 procent indien thuis wel Nederlands.

Collega Meuleman, dan stel ik vast dat als wij hier in dit parlement vanuit de N-VA, de minister, de regering, inzetten op Nederlands, op het heel vroeg starten van de KOALA-test (Kleuteronderwijs Luistervaardigheid), op de basisgeletterdheid Nederlands, op Vlaamse toetsen Nederlands, als we de oproep aan de ouders doen voor Nederlands, bent u met uw Groenfractie de eerste om hier

moord en brand te schreeuwen dat we dat niet mogen doen. Ik zie u nu nee knikken, en daar ben ik blij om.

En dus, minister, is mijn vraag om daar verder op in te zetten, om op die manier de ongekwalificeerde uitstroom niet te laten toenemen, maar te verlagen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Het aantal jongeren die onze schoolbanken verlaten zonder diploma, stijgt opnieuw. En dat is een drama voor de jongeren, omdat we weten dat zij vaak een vogel voor de kat zijn, op de arbeidsmarkt maar ook in het leven. Maar het is ook een drama voor ons allemaal, voor de welvaartstaat.

Het is geen nieuw probleem, collega's. We kennen niet alleen de knipperlichten, we kennen ook heel veel van de oorzaken. Er is het gebrek aan een onderbouwd, sterk oriënteringsbeleid, waardoor jongeren vaak veel te lang niet op hun plaats zitten, met het watervaleffect tot gevolg. Er is het gebrek aan een deftig basiszorgbeleid op school en de ondoordachte inkanteling van het bso in duaal leren. En, inderdaad, we testen het Nederlands wel, maar bieden geen ondersteuning op scholen om daarna met die resultaten aan de slag te gaan. Het resultaat is natuurlijk schoolmoeheid. En het is meer dan alleen corona. We weten waar het fout loopt. We missen gewoon de oplossingen. Mevrouw Meuleman zei het al: u hebt vorig jaar in januari beloofd dat er tegen het najaar een plan zou zijn om in september vorig jaar in te dienen. We hebben dat nog altijd niet gezien. Ik krijg opnieuw de indruk dat u gewoon niet weet hoe u het probleem moet aanpakken, dat er geen visie is en dat er geen ideeën zijn om schoolmoeheid aan te pakken.

Mijn vraag is: waar is het plan, en overtuig mij van het tegendeel. *(Applaus van Kurt De Loor)*

De voorzitter: Mevrouw Yalçin heeft het woord.

Hilâl Yalçin (cd&v): Collega's, ik denk dat collega Meuleman gelijk heeft. De cijfers zijn confronterend, daar gaan we niet flauw over doen. Zeker in het beroepssecundair onderwijs gaat het over een op de vijf jongeren die geen kwalificatie, geen diploma haalt. Het verhaal dat nadien komt, is ook duidelijk. Ze zijn inderdaad een vogel voor de kat of ze moeten heel hard gaan vechten om fatsoenlijk in het leven te kunnen gaan staan.

Inderdaad, minister, ik heb u in de commissie ook heel wat vragen gesteld rond schooluitval. Er werd verwezen naar het najaar 2022. Dat is niet gehaald. Ik hoor u vandaag heel graag zeggen dat u hopelijk voor de zomer dat plan klaar zult hebben. Dat was collega Meuleman? Excuseer. Ik hoop alvast dat we heel snel met dat plan tegen schooluitval aan de slag kunnen gaan. U zei dat de SERV en de Vlor allebei nog een advies moesten geven. Die zijn al bekend.

Wanneer mogen we het nu effectief verwachten? En zullen er voor het beroepssecundair onderwijs acties zijn? Dat begint toch erg zorgwekkend te worden. We hebben geen tijd te verliezen. Er moet dadelijk iets aan gedaan worden. *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Er zijn een paar zaken die natuurlijk al gezegd zijn. Mijnheer Daniëls, ik ben heel blij dat u ons volgt in het feit dat wij die brede scholen verder moeten uitbouwen om ervoor te zorgen dat de ouders op een goede manier de taal kunnen leren en daardoor ook de leerlingen op een

betere manier kunnen opvolgen. Ook met mevrouw Goeman ben ik het volledig eens over wat ze zegt over het watervalstelsel. Wij praten daar al jaren over. De vraag is inderdaad wat we eraan moeten doen om die oriëntering beter te laten verlopen.

Het gaat natuurlijk niet alleen over taal, het gaat ook over de opvolging van thuis uit. Als je ziet dat 32 procent van de uitval komt bij kinderen waarvan de moeder geen diploma lager onderwijs heeft, dan gaat het ook over het feit dat we er gewoon niet in slagen om een goede opvolging te doen. De aantallen die er zijn in de centrumsteden geven – laat ons eerlijk zijn – een eerste indicatie van wat daarna over heel Vlaanderen gebeurt. De vraag is niet alleen een plan, minister, maar ook een duidelijk actieplan voor de centrumsteden, om die de handvatten te geven om hieromtrent een actief beleid te voeren om de schooluitval tegen te gaan.

En dan is er nog het feit dat die scholen waar men met de meest sociaal zwakke leerlingen wordt geconfronteerd, het grootste lerarentekort hebben. We gaan daar straks in de volgende vraag op verder. Dat is een samenloop van omstandigheden die dit versterkt. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wel, ik zal u wat inzage geven in de grote lijnen van het plan waaraan we momenteel aan het werken zijn. Dat zet vooral in op preventieve werking via een verbindend schoolklimaat. We zorgen voor maximale betrokkenheid van leerlingen op de school. De ouderbetrokkenheid en de ouderlijke verantwoordelijkheid zijn elementen die daarin heel belangrijk zijn. De ouderlijke verantwoordelijkheid gaat zowel over de betrokkenheid bij de schoolcarrière als over de kennis van het Nederlands. Maar het eerste vereist het tweede.

Dus ook daar denk ik dat we iets dwingender moeten zijn en niet altijd de thematiek benaderen vanuit een slachtofferperspectief en dat we ook moeten zeggen dat de ouders in deze echt een keuzemogelijkheid hebben. Ze kunnen goede keuzes maken voor de studiercarrière van hun kinderen, onder andere door ervoor te zorgen dat ze zelf Nederlands leren. Ze kunnen ervoor zorgen dat hun kinderen ook na de schooluren in contact blijven komen met het Nederlands. Het is wetenschappelijk bewezen dat zulke kinderen en jongeren echt wel gelijke kansen hebben en anderen niet.

Ten tweede is er de rol van de leerlingenbegeleiding: maximaal zorgen voor een goede, positief gemotiveerde oriëntatie, en zo vroeg mogelijk. Ik ga het straks nog eens herhalen, het voorbeeld waar we nu mee bezig zijn en dat nu wordt uitgerold.

Ten derde is er de monitoring, de vinger maximaal aan de pols houden. En ten vierde is er de lokale verankering. In eerste instantie met het lokaal welzijnsbeleid als het gaat over welzijn. We hebben onze eigen CLB's, maar ook het OCMW, waarbij men vanuit het OCMW ook op de deur gaat kloppen. We hebben inderdaad die knipperlichtfunctie, op grond van het aantal afwezigheden. We hebben op grond van de inzichten, meldingen van de scholen, knipperlichten. Op grond daarvan gaan we ook effectief met het OCMW op de deur kloppen om op die ouderlijke verantwoordelijkheid te wijzen. We gaan zeggen dat er een probleem is en dat we nu moeten ingrijpen – en we doen dat ook het best samen.

Tot slot willen we ook zorgen voor sterke, flexibele leerwegen, waarbij we met ons aanbod inzake duaal leren een kwaliteitsvol perspectief kunnen bieden op een goede, aangepaste studiercarrière voor die leerlingen die zich meer richten op de arbeidsmarkt. Zij willen dus de combinatie maken tussen enerzijds een deel van de lestijd spenderen op de werkvloer en een deel in de school.

De voorzitter liet mij niet uitspreken vanwege de klok – alle begrip – maar ik heb nog even om te duiden waarmee we nu gestart zijn in het basisonderwijs en in de eerste graad secundair. Het is nog in beperkte vorm, maar ik hoop dat we dat voluit kunnen uitrollen in samenwerking met de Universiteit Gent (UGent) en met Voka. Vanuit de ratio ‘als Mozes niet naar de berg komt, moet de berg naar Mozes komen’ gaan we daarbij naar de scholen zelf. Met een wetenschappelijk onderbouwd instrumentarium trachten we kinderen al in het vijfde en zesde leerjaar en de eerste graad secundair onderwijs te testen en hun diets te maken waar hun talenten liggen, op welk vlak ze verhoudingsgewijs eigenlijk veel beter scoren ten opzichte van andere leerlingen. Ze krijgen een rapport mee, waarbij men thuis ook kan zien dat ze blijkbaar aanleg hebben voor een technische of een beroepsopleiding en voor deze – of geen heel specifieke – opleiding. Vervolgens gaan we vooral de ouders trachten te sensibiliseren, om minstens al eens na te denken om al vroegtijdig een keuze te maken: een positief gemotiveerde keuze, op grond van talenten en specifieke vaardigheden die kinderen en jongeren hebben, voor het technisch onderwijs en zeker voor het beroepssecundair onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik denk dat er verschillende factoren zijn: het Nederlands is er zeker een van, de heropwaardering van het beroeps-onderwijs – mevrouw Goeman heeft ze daarnet ook opgesomd. Maar ik denk vooral aan de preventieve werking voor een verbindend schoolklimaat. U hebt er ook naar verwezen, en het zal hopelijk in dat actieplan staan waarop we nog steeds wachten. Er waren door de vorige minister een aantal initiatieven ingevoerd, onder andere de fast teams. Die hadden net tot doel om ook in het lager onderwijs in te grijpen, daar waar men zag dat er problemen zouden zijn, nog voor er kinderen geschorst werden. We zien immers een enorme toename van de schorsingen van kinderen in het lager onderwijs, we hebben die vraag hier ook al gesteld. Daar konden ze ingrijpen: ze konden het kind én de klas én de leerkracht ondersteunen, om zo dat zorgend klimaat te creëren dat nodig is. Minister, dat hebt u afgeschaft, en voorlopig is er nog niets in de plaats. Ik hoop dat u er echter voor gaat zorgen dat er, samen met Welzijn, structurele ondersteuning komt om preventief te werken aan schooluitval.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nieuwe maatregelen van de minister tegen het lerarentekort

ACTUELE VRAAG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nieuwe maatregelen tegen het lerarentekort

ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over extra maatregelen tegen het lerarentekort

ACTUELE VRAAG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de bijkomende maatregelen tegen het lerarentekort

ACTUELE VRAAG van Kim De Witte aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aankondigingen van de minister om het lerarentekort aan te pakken

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, het is helemaal terecht dat het vandaag nog maar eens over het lerarentekort gaat, want als er iets is dat de onderwijskwaliteit bedreigt ... We kunnen proberen de lat nog zo hoog te leggen met de eindtermen – die er nog niet zijn, maar goed –, nog zoveel centrale toetsen invoeren, maar als er geen leerkrachten voor de klas staan, dan zal de onderwijskwaliteit niet naar omhoog gaan, dat is heel simpel. Ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn.

Minister, sinds het begin van de legislatuur vragen we u om, zoals in het regeerakkoord staat, te komen tot een lerarenpact. Wat is een lerarenpact? Want dat klinkt misschien wat vaag. Een lerarenpact is een grote hervorming, gedragen door alle onderwijspartners: de koepels, de vakbonden, alle stakeholders van het onderwijs. Je gaat samen met hen rond de tafel zitten en je gaat ervoor zorgen dat je met een plan komt op het vlak van opleiding, op het vlak van startende leerkrachten, op het vlak van personeelsbeleid en de loopbaan van leerkrachten, om het beroep van leerkracht aantrekkelijk te maken. Dat beroep moet aantrekkelijk gemaakt worden, want we zitten met een krapte op de arbeidsmarkt en jongeren kunnen overal aan de slag. Wij willen ze naar het onderwijs krijgen, wij willen de job van leerkracht aantrekkelijker maken. Dat had moeten gebeuren bij het begin van de legislatuur. Helaas is dat niet gebeurd.

Wat hebben we gezien? Er is een plenaire vergadering geweest waarbij u een blaadje had met tien inderhaast bijeen gekrabbelde maatregelen. Er is een plenaire vergadering geweest waarin u zei dat u een commissie zou oprichten, een commissie der wijzen die tegen de volgende legislatuur met een plan gaan komen. Gisteren was er dan een nog pakketje van losse maatregelen: de gast-leerkracht en de uitgeleende werknemer.

Minister, allemaal goed en wel, maar wat hebt u gisteren weer gedaan? Een Weytske, een paar losse flodders afgeschoten waarbij er geen draagvlak is, duidelijk geen draagvlak bij vakbonden en koepels. De vakbonden hebben gezegd

dat het voor hen een vertrouwensbreuk is. De koepels waren totaal niet enthousiast. Dat zijn toch twee partners waarmee u moet samenwerken.

Minister, er worden ook heel veel vragen gesteld bij dat idee.

De voorzitter: Ik zou graag hebben dat u een vraag stelt.

Elisabeth Meuleman (Groen): Hoe zullen de mensen begeleid worden? Mijn eerste vraag, minister, is vooral met welke visie u de mensen loslaat in de klas. Zorgt u voor aanvangsbegeleiding? Zorgt u ervoor dat ze pedagogisch geschoold zijn of gaat u ze zomaar loslaten in ons onderwijs?

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Minister, het is ver gekomen. De lat heeft nog nooit zo laag gelegen als vandaag. Het is alle hens aan dek, vrouwen en kinderen eerst. Maar, minister, ouders willen niet zomaar iemand voor de klas, ze willen echte onderwijsprofessionals. Ze willen ook het beste onderwijs voor hun kinderen, en dit in de ruime zin van het woord.

Een aantal van uw nieuw ad-hocideeën zijn zeker interessant, dat is zeker waar, bijvoorbeeld de expertleraar in het secundair onderwijs, of de mogelijkheid voor het creëren van het ambt van adjunct-directeur in het basisonderwijs. Maar de voorstellen die u gisteren lanceerde, tonen opnieuw aan dat u niet echt weet wat er speelt in de klas. U kent de noden van het onderwijs onvoldoende, en daarmee helpt u het onderwijs ook niet echt een stap vooruit. Ja, we hebben nood aan nieuwe leerkrachten, en dat kunnen en mogen mensen uit het bedrijfsleven zijn. Maar dat vraagt om professionals, mensen die echt kiezen voor het onderwijs, maar dat is niet uw plan.

Ik vind het opnieuw een gemiste kans, opnieuw een vorm van paniekvoetbal, en vooral een gebrek aan langetermijnvisie. Ja, de experten kunnen nuttig zijn, maar u weet toch ook dat een derde van de beginnende leerkrachten al na vijf jaar vertrekt. Zonder een degelijke pedagogische opleiding en een ondersteuning van de scholen zullen de mensen die u naar het onderwijs wilt brengen, het nog geen drie dagen volhouden. U maakt van die zijinstromers kanonnenvlees, en dat kan nooit de bedoeling zijn.

Minister, wanneer komt u eindelijk eens met een ernstig, gestructureerd en breed gedragen plan van aanpak, zodat iedereen in het onderwijsveld eens weet waar zij op korte, middellange en lange termijn staan? (*Applaus bij Vooruit en Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Voorzitter, minister, collega's, er is al heel veel gesproken over het lerarentekort. Ik heb er ook al heel veel over gesproken met iedereen in het onderwijsveld. Dat was een basis voor ons eigen onderwijsplan. Minister, ik vermoed dat u dat ook hebt gelezen, en dat u zag dat dat een aanzet bevatte om tot een globaler, omvattend plan te komen, dat vertrekt vanuit opleiding, begeleiding en personeelsbeleid.

De centrale visie in het cd&v-onderwijsplan is dat we de leraar als expert centraal gaan stellen. Lesgeven, dat is immers voor experts. Een aantal van de voorstellen die u gisteren lanceerde, vond ik ook terug in ons plan, onder andere bruggen bouwen tussen ondernemers en onderwijs, het duaal lesgeven. Ook de leraar als expert stond in het plan. U hebt echter zeer vlug over een aantal dingen heen gelezen. In ons plan stond immers ook vermeld dat we altijd vertrekken vanuit sociaal overleg en dat we de kwaliteit van het onderwijs borgen door net in dialoog te gaan met anderen. Collega's, in 2019 wisten we dat het

lerarentekort een grote uitdaging zou worden. Het staat in het regeerakkoord. We zouden een lerarenloopbaanpact maken. Minister, u geloofde daar niet echt in en gaf aan kleine stapjes te zullen zetten, maar zelfs met het zetten van kleine stapjes kwam u gisteren van een kale reis terug. Het is niet verwonderlijk dat er heel wat reactie was. Men was immers niet betrokken bij het overleg.

Minister, iedereen is het erover eens dat we op zoek moeten gaan naar duurzame maatregelen. Dat is dan ook een vraag aan u die ik heb. Met corona hebt u bewezen dat u heel goed bent in het samenbrengen van mensen. U had een onderwijsclub. Die voelt zich nu wat in de steek gelaten. Daarom vraag ik u heel uitdrukkelijk: hoe gaat u ervoor zorgen dat de zaken die u voorstelt en waar een aantal goede dingen in zitten, ook structureel kunnen worden verankerd in een duurzaam beleid? (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, om het lerarentekort op te lossen zijn er heel veel maatregelen en inspanningen nodig. Elke leerkracht die we vinden, verkleint het probleem. Elk uur dat er kan worden lesgegeven, elk uur dat leerlingen minder in de studie zitten, is winst. U hebt al zeer veel maatregelen genomen. U zet hier heel sterk op in. Enkele dagen geleden kondigde u opnieuw een pakket nieuwe maatregelen aan, met de focus op het inzetten van gastleerkrachten. Verder kunnen bedrijven werknemers ter beschikking stellen, met bijpassing van het loon. U wilt ook zijinstromers motiveren om langer in het onderwijs te blijven door ervoor te zorgen dat ze sneller rechten kunnen opbouwen.

Ik heb één concrete vraag voor u: welke effecten, welke resultaten kunnen we op dit ogenblik al vaststellen na de maatregelen die u in het verleden al nam? (*Applaus bij de N-VA en van Gwendolyn Rutten*)

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, collega's, het lerarentekort oplossen, dat doe je niet alleen door nieuwe leerkrachten te zoeken. Dat doe je ook door de bestaande, de 200.000 huidige leerkrachten die we hebben, te behouden. Je behoudt die mensen door een toekomstperspectief te geven. Goede arbeidsvoorwaarden, werkbaar werk, een eerlijk pensioen behoud je niet door keer op keer hun personeelsvertegenwoordigers te schofferen. Minister, ik begrijp gewoon niet waarom u dat doet. Graag uitleg, dus. U maakt afspraken met het onderwijsveld. U zegt een nieuw decreet te zullen maken, een nieuw lerarendecreet, dat focust op de oplossing van het lerarenprobleem. U zegt daarover te zullen onderhandelen, u zegt dat te zullen bespreken voor u daarover gaat communiceren, en wat doet u? U doet opnieuw een 'Weytsje'. U gaat op voorhand communiceren over een gedetailleerd plan met allerlei maatregelen. Voor het onderwijsveld lijken dat voldongen maatregelen, en sommige van die maatregelen leiden tot onrust. Dat er geen nood zou zijn aan een pedagogisch bekwaamheidsattest voor de zogenaamde gastleerkrachten, daar zijn inderdaad vragen over. Dat lijkt me evident. Er is de extra werkdruk die zal worden gecreëerd als er nieuwe mensen bij komen, die moeten worden begeleid. Ja, daar zijn vragen over. Dat lijkt me evident.

En we kunnen daarover discussiëren, maar wat ik dus niet begrijp is dat u per se alles de wereld moet insturen alvorens het debat plaatsvindt in het onderwijsveld. De vakbonden spreken van een vertrouwenscrisis, in hun persbericht is er sprake van een vertrouwenscrisis met de minister. Minister, hoe zult u met de vertegenwoordigers van de huidige leerkrachten die vertrouwenscrisis aanpakken en ervoor zorgen dat er ruimte is voor goed overleg, zodat de 200.000 leerkrachten die we nu hebben, zich vertegenwoordigd en begrepen voelen, en

verder kunnen blijven samenwerken met de huidige minister? (*Applaus bij de PVDA en van Hannelore Goeman*)

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wel, toegegeven, minister van Onderwijs is niet altijd de meest dankbare job die er bestaat. Er wordt steeds gezegd dat we iets aan het lerarentekort moeten doen en bij elke maatregel die je dan voorstelt of invoert, wordt die geproblematiseerd. Er wordt gezegd dat het moeilijk is of dat het voorstel te kort, te weinig, te laat is.

Ik kan u zeggen dat we wel stap voor stap maatregelen invoeren. En geen enkele van die maatregelen is zaligmakend, eenvoudigweg omdat het probleem al zolang aansleept en ten tweede omdat het niet uniek is voor het onderwijs. Alle sectoren kampen met arbeidsmarkttekorten, allemaal, en sommige sectoren zelfs nog veel meer dan het onderwijs. Maar het is nu eenmaal veel zichtbaarder in het onderwijs. In de horeca zal men een extra sluitingsdag invoeren en dat wordt amper gevoeld. Dat is wel iets anders in ons onderwijs.

Maar al die maatregelen die we hebben ingevoerd, passen natuurlijk in een visie die eigenlijk heel logisch en simpel is en die we ook hebben uitgeschreven in ons regeerakkoord, namelijk dat we willen inzetten op het verhogen van de aantrekkelijkheid van de job. We hebben al gewerkt met een cao, met 200 miljoen euro extra. We doen allerhande investeringen en ook onze visie met betrekking tot het verlagen van de planlast maakt daar deel van uit.

Het tweede spoor is het verhogen van de instroom, zowel via de lerarenopleiding als via de zijinstroom. Aanvankelijk hadden we bij de regeringsonderhandelingen geopperd om te proberen om dat te vatten in een soort pact. Alleen hebben we dan eens teruggekeken en moeten vaststellen dat de ministers van Onderwijs vóór mij allemaal die intentie hadden en uiteindelijk nooit met iets naar huis gekomen zijn, eenvoudigweg omdat ze vaststelden dat, wanneer je één groot pact en één grote finale organiseert, eenieder daar zijn eisen op tafel legt en niet wil toegeven, omdat het nu of nooit is. En uiteindelijk is men nergens geraakt, is het 'nooit' geworden voor iedereen.

Daarom hebben we besloten om stapsgewijs te werk te gaan, met diverse maatregelen. Ik zal ze niet allemaal opsommen, maar het zijn wel allemaal maatregelen met resultaten. Want niettegenstaande het lerarentekort moet ik u zeggen dat er nog nooit zoveel onderwijspersoneelsleden geweest zijn als vandaag. Het is een alltime high, er zijn er nog nooit zoveel geweest als vandaag.

Twee, voor het eerst is er opnieuw een toename van het aantal inschrijvingen in de lerarenopleiding. Dat is positief.

De aandacht is afgeleid. (*Er nemen ouders met peuters plaats op de publieks-tribune.*)

Drie, er zijn nog nooit zoveel mensen geweest die de overstap hebben gemaakt van de private sector naar het onderwijs: 4500. Dat is een ongelooflijk positief cijfer.

Maar het is niet genoeg, de maatregelen zijn niet genoeg. Weet u waarom? U moet gewoon maar eens kijken naar de spanningsindicator van VDAB. Wat wil dat zeggen? Dat wil zeggen dat er voor elke vacature van onderwijs 0,7 werkzoekenden zijn. Dat bewijst dat je wel andere kanalen moet gaan verkennen, dat je creatief moet zijn, dat je daartoe gedoemd bent als je dat lerarentekort wilt aanpakken. En dus kun je je niet beperken tot enkel mensen met een

pedagogisch bekwaamheidsbewijs, ook al is dat onze eerste voorkeur. (*Een peuter huilt.*)

Ja, het wordt weldra weer even stiller.

Wat hebben we in de schoot van de regering goedgekeurd? Want dat is de correcte volgorde. Ik weet niet wie van jullie die volgorde wil veranderen, zeg het vooral, maar de volgorde is correct, namelijk dat de regering een beslissing neemt en er vervolgens over in sociaal overleg wordt getreden.

Wie die volgorde wil omkeren, doe gerust. Maar niettegenstaande dat, heb ik deze maatregel – ik ben ook niet gek – voorafgaandelijk ook afgetoetst bij de vakbonden. Vrijdag hebben we die goedgekeurd. En vervolgens staat dat maandag op de website van de kanselarij en is dat een publiek document. En vanzelfsprekend wordt daarover gecommuniceerd. Dat is de logica zelve. Maar dat is wel de correcte volgorde.

Ik hoor het straks graag. Diegenen die de volgorde willen omkeren en dus niet vertrekken van een beslissing van een democratisch orgaan, in dezen de Vlaamse Regering, zeggen het maar.

In concreto gaat het ten eerste over de introductie van gastleerkrachten. Waarom zou dat zinvol kunnen zijn? Omdat je moet vaststellen dat er vandaag vooral in het secundair onderwijs heel veel vacatures zijn, maar voor een beperkt aantal uren: vijf uur Frans, zes uur wiskunde, vier uur economie. Die krijg je inderdaad moeilijk gesleten op de arbeidsmarkt, omdat de gegadigden dan vervolgens moeten puzzelen en vanuit hun vakgebied nog andere vacatures eraan moeten koppelen. Ik denk dat er vandaag heel veel mensen zijn die een job hebben, maar die eigenlijk toch staan te springen om hun kennis en vaardigheden te delen met jongeren en kinderen. Wat wij nu doen, is dat enkel mogelijk maken. Mag dat niet? Moeten we dat niet mogelijk maken? Is dat geen goed initiatief?

En we kunnen daarop verder werken. Vanzelfsprekend hebben die gastleerkrachten bij voorkeur een pedagogisch bekwaamheidsbewijs, zeker en vast. Maar de directie kan ook altijd een inschatting maken van de profielen die zich aandienen. Dat zijn mensen die kiezen voor het onderwijs. En de directie kan altijd oordelen of ze daarmee aan de slag kan, ja of neen. In het hoger onderwijs hebben we daar geen probleem mee. In het hoger onderwijs kun je lesgeven zonder pedagogisch bekwaamheidsbewijs, geen enkel probleem: een gastdocent, voor verschillende uren. Maar in het secundair onderwijs zijn sommigen daar blijkbaar tegen. Wel, ik denk dat dat een goed kanaal is, ook om een brug te slaan tussen bedrijven en scholen. Bedrijven zouden zelfs eens kunnen overwegen om hun werknemers vrij te stellen voor onderwijs, niet alleen buiten hun uren, maar misschien ook tijdens hun uren. Dat lijkt mij een goede investering, want uiteindelijk heeft elk bedrijf baat bij het leggen van een goede band met scholen, die uiteindelijk de opleiding verzorgen van hun toekomstige werknemers. Daar kan dus een win-win in zitten. Dat is de eerste maatregel die we in eerste lezing hebben goedgekeurd in de ministerraad.

Een tweede maatregel die we daar hebben goedgekeurd, gaat over de problematiek van bedrijven die vanwege een herstructurering of vanwege een andere jobinvulling die ze zinvol achten, en die de betrokken werknemer ook zinvol acht, voor oudere werknemers ... Daarbij kunnen we werken met een soort detachering, op grond van een dienstverleningscontract dat we afsluiten tussen onderwijs en het betrokken bedrijf. In dezen gaat het voor alle duidelijkheid om mensen met een pedagogisch bekwaamheidsbewijs, omdat het hier niet gaat over maar enkele uren sprokkelen. Het gaat hem echt over een volledige aanstelling. Zij geven les in ons onderwijs, met een pedagogisch bekwaamheidsbewijs, en daarenboven ook nog eens de kennis en ervaring die ze hebben opgedaan in de

private sector. Wij betalen die vanuit Onderwijs evenveel als elke andere leerkracht. En het verschil tussen de werknemer zijn huidige loon en het nieuwe loon wordt eigenlijk gewoon bijgepast door het bedrijf in kwestie. Ook daar kunnen we dus opnieuw een band creëren tussen ondernemingen en scholen, ten bate van zowel de werknemers als de scholen als de bedrijven.

Een derde maatregel gaat over het versterken van de zijinstroom. We hebben vandaag mogelijk gemaakt dat zijinstromers tien jaar anciënniteit kunnen meenemen, maar we willen ook dat zij, wanneer zij starten in ons onderwijs, een lerarenopleiding volgen. Want kennis alleen is niet voldoende. Het gaat hem ook over didactiek, over klasmanagement. Maar die combinatie is niet eenvoudig. Daarom hebben we een lerarenbonus ingevoerd, waarbij je drie uur vrijstelling krijgt per week, 100 procent betaald, om de combinatie tussen lesgeven en het volgen van een lerarenopleiding meer behapbaar te maken. We gaan ervoor zorgen dat alle uren die men lesgeeft, ook in rekening worden gebracht, zowel voor de stage als voor de opbouw van rechten, van pensioenen, van anciënniteit en noem maar op.

Dat zijn drie maatregelen. Die zijn niet zaligmakend, die pretentie heb ik absoluut niet, maar het zijn wel stappen vooruit. Die stappen zullen nu het voorwerp vormen van een sociaal overleg.

Ja, wij nemen eerst een beslissing in de schoot van de ministerraad, en vervolgens treden wij in sociaal overleg. Dat is de volgorde die we dienen te respecteren. Ik denk en ik hoop, ik ga ervan uit, dat wij met iedereen, met alle sociale partners, ervan overtuigd zijn dat dit maatregelen zijn die kunnen zorgen voor de aanpak van het lerarentekort, en via die weg ook voor het verminderen van de werkdruk. Ik begrijp wel de bezorgdheid van de vakbonden die vrezen dat dit voor de bestaande leerkrachten misschien extra werkdruk met zich mee gaat brengen. Ik denk dat het net openstaande vacatures zijn, het tekort aan leerkrachten, die de werkdruk verhogen voor bestaande leerkrachten. Deze maatregelen komen daaraan tegemoet. Ik denk dat we daar met z'n allen toe kunnen komen, in de volle wetenschap dat we vooruitgang kunnen boeken met deze beperkte maatregel, die niet zaligmakend is, maar alleszins een positieve stap in de goede richting. (*Applaus bij de N-VA en Open Vld*)

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, u hebt het eerst in het weekend aangekondigd, dat u met een reeks van nieuwe maatregelen komt. U had het ook hier in de plenaire al eens gezegd. Wij zaten vol spanning te wachten. Dan hebt u, met ongelooflijk veel bombarie, uw maatregelen gecommuniceerd. U zegt: "Ik denk dat er veel mensen zijn die toch wel een paar uur willen lesgeven." Ik denk dat, zegt u. Gisteren kreeg u dan de vraag welke bedrijven dat dan zijn, en daarop zei u: "Dat kan ik nu nog niet zeggen, maar ik denk dat het er veel gaan zijn."

Minister, eigenlijk bestaat dit al. Er is een project rond duaal lesgeven, dat werd gelanceerd in 2021. Het idee was dat mensen uit het bedrijfsleven een beperkte lesopdracht kunnen opnemen in een school. Dat is ook verlengd in 2022-2023. Op de website stond bij 'nieuwe maatregelen' dat het project verlengd werd. Minister, ik heb gehoord dat er veertien – sommigen zeggen achttien – mensen ingestapt zijn. Ik weet niet of het waar is, kunt u mij dat bevestigen? Als dat de oplossing voor het lerarentekort moet zijn, minister, laat mij daar dan serieus aan twijfelen en laat mij dan denken dat we daarmee niet echt een meter gaan vooruitkomen.

Minister, mijn vraag is: waarom zou dit nu anders zijn? Kunt u mij de evaluatie meedelen van het project duaal lesgeven? (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Minister, collega's, u hoort het: het beleid is huilen met de pet op. U hoort het hier vanop de bovenste regionen. U kunt gerichte en adequate vragen niet beantwoorden. Daar bent u een meester in. Op de gerichte vragen van de collega's hebt u niet geantwoord om zelfs maar uw fractie, of met een beetje geluk de meerderheidspartijen, te helpen overtuigen. Het is wel zo dat het onderwijsveld echt niet overtuigd is. Dat is ook niet zo gek, want u zet mensen die meer betaald krijgen en geen onderwijsprofessionals zijn, zomaar voor de klas. De directies krijgen geen extra middelen voor ondersteuning, maar zij moeten dat wel allemaal blijven opvolgen, nog maar eens erbij. Had u vooraf ook maar één gesprek op een school gevoerd, dan had u geweten wat de leerkrachten en directies daarvan vonden, en dan had u ook wat meer inzichten gehad.

U doet net alsof u met die maatregelen de grote gaten in het onderwijs van lerarentekorten kunt dichten. In de realiteit hebben klassen en scholen, die volop uitdagingen hebben, daar weinig aan. Ook leerkrachten hebben daar weinig aan. U zegt dat leerkrachten misschien ook nog voor een bedrijf kunnen werken, en als ze dan voor een bedrijf gaan werken, kunnen ze weer voor de klas gaan staan, en dan kunnen ze ook meer verdienen. Uw voorstel wil ook mensen zonder pedagogische vaardigheden voor de klas zetten, minister. Bent u er echt van overtuigd dat dit het onderwijs ten goede zal komen? Onze fractie is daar absoluut niet van overtuigd, los van het feit dat wij ermee akkoord gaan dat je zeker naar zijinstromers moet kijken om hen naar het onderwijs te brengen. Maar u brengt opnieuw een ad-hocvoorstel dat geen meerwaarde biedt op de lange termijn voor scholen en leerkrachten. (*Applaus bij Vooruit, Groen en de PVDA*)

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, het is goed dat u het lerarentekort koppelt aan de herwaardering van de leraar, maar door personeel zonder pedagogisch diploma voor de klas te zetten, kan de indruk gewekt worden dat het er eigenlijk niet meer toe doet of je een geschikt diploma hebt. Dat werkt soms contra-productief. Ik hoor het graag dat u zegt: "Het eerste wat we willen doen, is mensen met een diploma voor de klas krijgen." Die perceptie wordt meegenomen in uw voorstellen. We moeten er aandacht voor hebben dat we de kwaliteit blijven bewaken. Onderwijs is bovendien ook meer dan enkel een paar uurtjes lesgeven. Directeuren rekenen op hun korps om samen school te maken.

Een concrete vraag, minister: werken de maatregelen die in het verleden werden genomen? Dan stoort het mij een beetje dat ik op geen enkele vraag antwoord krijg. Want ik heb al tien keer gevraagd hoeveel zijinstromers er nu nog aan het werk zijn. U hebt het altijd over 4500 mensen die gestart zijn. Hoeveel zijn er nu aan het werk? Hoeveel scholen maken gebruik van het omzetten van uren in punten, om zo gemakkelijk personeel aan te werven? Ik vraag mij af, minister, of de Commissie van Wijzen deze cijfers ook krijgt. Zo ja, dan lees ik die graag samen met hen. (*Applaus van Peter Van Rompuy*)

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Dé oplossing om het lerarentekort op te lossen, bestaat natuurlijk niet. Als dé oplossing bestond, dan hadden we die allang uitgevoerd. Dan waren niet alleen wij, maar ook al onze buurlanden hierin meegegaan, want die hebben hetzelfde probleem. Ik hoor hier al een paar keer zeggen "u doet weer een Weytske". Ik vind dat nogal denigrerend, want u werkt natuurlijk op twee sporen. U werkt aan een visie en maatregelen op lange termijn, met de aanbevelingen van de commissie Beter Onderwijs, de proeftuinen die momenteel lopen, maar natuurlijk ook met de Commissie van Wijzen. Maar u

neemt ook noodmaatregelen en die zijn absoluut nodig, want nu is het alle hens aan dek. Iedereen die kan en wil lesgeven, zou dat ook moeten kunnen. Dus ik wil het even hebben over die noodmaatregelen. Een van uw vorige maatregelen was de lerarenbonus. Leraren die al lesgeven, maar nog geen pedagogisch bekwaamheidsdiploma hebben, kunnen ondertussen dat diploma behalen. Het jaar is natuurlijk nog niet afgerond, want we zijn pas in september 2022 gestart met die lerarenbonus, maar mijn vraag is of u al zicht hebt op conclusies, op basis van de aanvragen die er binnenliepen? (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, u scharrelt overal mensen bijeen om naar het onderwijs te komen, maar ik zie geen toekomstvisie voor de loopbaan van een leerkracht, met duidelijke en sterke arbeidsvoorwaarden, en een lagere werkdruk. Er is ook veel vraag naar een betere ondersteuning van starters, en een eerlijk pensioen. Het begint een beetje de signatuur van deze Vlaamse Regering te worden – of wat er nog van overschiet. Net zoals in de kinderopvang, de ouderenzorg en het stikstofakkoord is het constant crisisbeheer om grotere drama's te vermijden, maar een echt toekomstperspectief ontbreekt.

Minister, wanneer gaat u werk maken van zo'n echt toekomstperspectief en, waarom niet, op twee sporen werken? U kunt perfect maatregelen nemen en werken aan een duidelijke visie voor de loopbaan van leerkrachten. (*Applaus bij de PVDA*)

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Natuurlijk is sociaal overleg belangrijk. Wij vinden het een goede maatregel die u naar voren schuift. Maar het grootste probleem is niet noodzakelijk het aantrekken, maar wel het houden en daar knelt het schoentje. Wij hebben nog altijd geen plan over op welke manier we ervoor gaan zorgen dat, of het nu gaat over nieuwe leerkrachten of zijinstromers, ze niet alleen voor de klas komen te staan, maar ook voor de klas blijven staan. Daarover mis ik vandaag nog altijd een duidelijke visie. Op welke manier gaan we ervoor zorgen dat er een goede begeleiding is en dat de handvatten voor de directies er zijn om een echt HR-beleid te voeren? Op welke manier zorgen we ervoor dat die leerkrachten niet voor de moeilijkste klassen komen te staan, maar meegaan in een traject? Dat zijn zaken die noodzakelijk zijn. Ik zeg niet dat u of uw club daar niet over nadenkt, maar ik zeg u alleen dat we – u haalde het daarnet zelf aan – nog nooit zoveel leerkrachten hebben gehad als vandaag. De vraag is op welke manier we ervoor zorgen dat elke leerling les krijgt op het moment dat hij op school is. (*Applaus bij Open Vld en van Peter Van Rompuy*)

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat het laatste betreft: dat is natuurlijk allemaal personeelsbeleid, waarbij we ook effectief ondersteuning geven. Daar hebben we net ook al heel wat discussies over gevoerd in de commissie. Maar we krijgen dan soms kritiek als het gaat over de retentie. En bij de cijfers op dat vlak – namelijk het behoud van bestaande leerkrachten, en als tegenproef de uitstroom – zitten wij in het onderwijs ondertussen wel goed.

Ja, er is een verhoogde uitstroom als het gaat over de zijinstromers, omdat sommige mensen met de verkeerde verwachtingen toekomen. En daar zitten we – ik zeg het even vanbuiten – rond de 25 procent, maar dat lijkt mij absoluut geen reden of motivatie om dan te zeggen dat we geen zijinstromers meer nodig hebben. Neen, integendeel, dat wil zeggen dat we 75 procent bij ons kunnen houden, wat zeer positief is.

Als het gaat over de groep van min 30-jarigen, dan is dat de grootste groep die op een krappe arbeidsmarkt in de verleiding komt om over te stappen naar andere sectoren. Dat geldt voor onderwijs, maar het geldt ook voor andere sectoren dat men in de eerste vijf jaar na het afstuderen heel veel jobhoppers heeft. Maar bij de min 30-jarigen hebben wij in het secundair onderwijs een uitstroom van 18 procent, en 12 procent in het basisonderwijs. Dat zijn goede cijfers, maar we moeten er inderdaad op toezien dat we die tendens kunnen vasthouden. De sleutel daartoe is sterk personeelsbeleid.

Maar ik kom terug naar de oorspronkelijke maatregelen. Gelukkig zijn er heel veel positieve reacties, want als ik het hier zowat moet aanschouwen, is het precies het ene probleem na het andere. Extra mogelijkheden en extra flexibiliteit die worden geboden, worden geproblematiseerd. Ik lees dat ook in de reactie van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, want ik kan begrip opbrengen voor de reactie van de bonden die zeggen dat zij bezorgd zijn over wat die maatregelen met zich meebrengen voor de bestaande leerkrachten.

Katholiek Onderwijs Vlaanderen pleit altijd voor flexibiliteit, en deze maatregelen bieden net flexibiliteit. De directies die van deze maatregel geen gebruik willen maken, dat blijven even goede vrienden, maar we bieden tenminste de mogelijkheid om ervoor te zorgen dat je mensen die kiezen voor het onderwijs, en nog geen pedagogisch bekwaamheidsbewijs hebben, voor enkele uren kunt inzetten. Dat dient net om te zorgen voor een verlaging van de werkdruk van je collega-leerkrachten door vacatures en leemtes in te vullen. Als je dan niet de openheid van geest hebt om daar zelfs maar over na te denken, dan begrijp ik dat niet.

Vinden we hier dan het warm water mee uit? Mevrouw Meuleman, u verwijst naar de projecten van duaal lesgeven. Ja, inderdaad, hebt u die regelgeving al eens bekeken? Dat is beperkt tot twee sectoren, denk ik. Dat is met allerlei regels dichtgeschreven, met als gevolg dat het bijna geschreven is om niet te functioneren. Dat vindt u dan oké, en u denkt: quod erat demonstrandum, het werkt niet. Neen, wat wij net doen, is dat openbreken. Wij willen erop toezien dat we het voorbeeld opentrekken, dankzij het pionierswerk dat al verricht is door die sectoren die wel hun verantwoordelijkheid hebben genomen, en hebben gezegd dat ze daar – niettegenstaande allerlei beperkende maatregelen en regels – toch gebruik van gaan maken. En voor alle directies in dit land willen we gewoon de mogelijkheid creëren om gebruik te maken van die mogelijkheden. Ik zie dat enkel als een bijkomende opportuniteit om het lerarentekort aan te pakken.

Het zou zelfs nog beter zijn als we die maatregel gepaard zouden laten gaan met de introductie van flexijobs in het onderwijs, dan winnen we nogmaals. Want dat wil dan zeggen dat je als werknemer extra uren gaat presteren in het onderwijs, en dat je daar niet fiscaal voor gestraft wordt. Men heeft dat systeem ingevoerd voor de zorg, maar men weigert dat voor het onderwijs. Het strafste is dat men dat federaal heeft ingevoerd voor de zorg, en men heeft dat ingeschreven in de begroting als een budgettaire inkomst, een inkomst. Welaan, wij vanuit Onderwijs zijn voluit bereid om mee te werken aan het gezond maken van de federale begroting door de introductie van flexijobs in onderwijs. Daar wint de federale begroting bij. *(Applaus bij de meerderheid)*

Daar winnen bedrijven bij, daar winnen de scholen bij, en dus winnen we daar met z'n allen bij. Zeker als je daar iets aan kunt verdienen.

Stopt het hier met deze maatregelen? Neen, absoluut niet. Opnieuw, ze zijn niet alleen zaligmakend. Ze passen in een visie, die we stapsgewijs, maar ook altijd in het kader van ons sociaal overleg, en na discussie in ons sociaal overleg, realiseren om vooruitgang te boeken.

Wat zijn de werven die er nog openliggen, die we nog aanpakken? Dat is de lerarenopleiding, de versterking van het basisonderwijs, de versterking van het bso en van het tso, de vlakke loopbaan doorbreken. Dat zijn inderdaad allemaal nog werven die we ook gaan aanpakken met een vaste ambitie om met deze regering voluit vooruitgang te boeken in de aanpak van de onderwijskwaliteit en het lerarentekort. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, dat zijn heel veel ad-hocmaatregelen.

Wat betreft dat duaal lesgeven, zegt u dat dat komt omdat er slechts twee sectoren waren en te veel regeltjes. Er zijn maar veertien mensen in dat systeem, dat is echt niet veel. Dan wat de flexi-jobs betreft, betekent dat inderdaad nog eens niet-pedagogisch geschoolde mensen naar het onderwijs halen. Ik denk, minister, dat we daar voorzichtig mee moeten zijn.

Uw visie op het lerarentekort, is een visie waarbij u een uitslaande brand blust met een aantal tuinslangen, maar ik denk dat er veel meer nodig is. Er moet een grondige hervorming komen. Er is dat lerarenloopbaanpact met al die werven, waarvan u zeg dat ze nog openliggen. U zegt dat we de lerarenopleiding nog gaan hervormen, dat we de aanvangsbegeleiding nog gaan aanpakken, dat we nog een personeelsbeleid gaan mogelijk maken.

Minister, we zijn bijna op het eind van de legislatuur en op dit moment hebben we enkel tuinslangen. *(Applaus bij Groen en Vooruit)*

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Beste collega's, hier zit en ziet u een minister van Onderwijs die zijn eigen regeerakkoord niet uitvoert, er is geen lerarenpact zoals bij het begin van de legislatuur werd beloofd, wel leerkrachtenverhuur.

Minister, mensen verwachten goed onderwijs voor hun kinderen. Met de N-VA gaat de kwaliteit de laatste jaren gewoon achteruit. Het is duidelijk, minister, u zult ons onderwijs niet structureel en niet op lange termijn vooruithelpen. Uw voorstellen zullen structureel en op lange termijn niemand vooruithelpen en zonder langetermijnvisie op het onderwijs neemt de zekerheid op het werkveld alleen maar af.

Vooruit staat klaar om die zekerheid wel te geven, en het is nog een bijzonder lang jaar met u als minister van Onderwijs. Het alternatief staat gelukkig en hopelijk klaar om het dan over te nemen. *(Opmerkingen bij de N-VA. Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Dank u wel, voorzitter. Dank u wel, minister. Dank u wel om ook de cijfers te geven. 25 procent van onze zijinstromers blijft dus in het onderwijs. Misschien stel ik de vraag nog eens opnieuw, dan antwoordt u op een schriftelijke vraag. Ik ben zeer benieuwd naar de cijfers – en daar hebt u niet op geantwoord –, ook naar de cijfers van het aantal scholen dat gebruikmaakt van de mogelijkheid om uren om te zetten in punten en gemakkelijker personeel aan te werven.

Dat zijn allemaal maatregelen die lopende zijn, maar ik wil graag beleid voeren op basis van cijfers, minister, om te weten hoe het komt dat die mensen uitstromen uit het onderwijs. Hoe komt dat? Kunnen we die mensen bevragen? Kunnen we daaruit leren om nog beter beleid te voeren?

Want over een iets geef ik u gelijk, minister. Een langetermijnvisie om een lerarenloopbaanpact te bepleiten, dat is niet sexy, dat is niet aantrekkelijk. Maar toch, er is geen silver bullet. U hebt dat ook al gezegd en soms moeten we toch pleiten voor dat langetermijnverhaal, want dat is volgens ons de enige weg: een slank decretaal kader gebaseerd op sociaal overleg en samenwerking om daartoe te geraken. We blijven daarin graag uw partner.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Dank u wel, voorzitter.

Collega's, in de commissie Onderwijs staat er elke week wel een vraag op de agenda over het lerarentekort en dat is op zich wel logisch want dat blijft een nijpend probleem. Maar de communicatie van de oppositie is altijd dezelfde: de minister neemt geen maatregelen. Het interesseert hem niet. Hij ligt er niet wakker van. Hij moet eens out of the box denken en met maatregelen komen. Als de minister dan met een heel pakket nieuwe maatregelen – nieuwe maatregelen! –, nooit uitgevoerd, komt, wat zegt de oppositie dan? Dat werkt niet, gooi dat maar in de prullenmand, dat zijn 'Weytskes', dat zijn ideetjes.

Ja, collega's, constructief is dat zeker niet. Bemoedigend naar de leerkrachten is dat nog veel minder. Als ik de pers lees, onthoud ik ook dat de werkgeversorganisaties, maar ook verschillende experts onderwijs, wel graten zien in die nieuwe maatregelen. En onze fractie, de N-VA-fractie, vindt die maatregelen ook bijzonder waardevol.

Ik roep dus iedereen op om ook dit pakket nieuwe maatregelen volop te steunen.
(Applaus bij de N-VA en Open Vld)

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, het lerarentekort is niet alleen nieuwe leerkrachten aantrekken, maar ook de huidige behouden. Verschillende leden van het parlement hebben het gezegd, en u gaat dat niet doen door de vertegenwoordigers te schofferen. Ik wil daar toch op terugkomen. Stop daarmee, overleg eerst en communiceer dan over maatregelen die gedragen worden. Dat is cruciaal. Dat is een eerste punt.

Ten tweede, leerkrachten gaan niet blijven als ze geen visie hebben over de toekomst. En als u zoveel verandert ... Ik ben akkoord: er is geen silver bullet, u zult niet alles kunnen oplossen met één maatregel. Maar u verandert van alles. Als u zoveel verandert, moet u tegelijkertijd ook zekerheid geven over de toekomst, voor die 200.000 leerkrachten die elke dag het beste van zichzelf geven in ons onderwijs.

Werk dus ook aan een loopbaanpact. Zet krijtlijnen uit. Geef zekerheid over arbeidsvoorwaarden, werkdruk, pensioen en dergelijke meer. En dan gaan we stappen vooruitzetten rond het lerarentekort. Ik dank u. (Applaus bij de PVDA en van Hannelore Goeman)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de structurele financiering van universiteiten en hogescholen, naar aanleiding van de aangekondigde besparingen bij de UGent

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Minister, collega's, de afgelopen maanden hebben we van een aantal rectoren – zoals Rik Van de Walle en Luc Sels – gehoord dat universiteiten in financiële moeilijkheden komen. En daar zijn verschillende oorzaken voor: inflatie, corona, de energiecrisis, maar uiteraard ook – dat moeten we eerlijk en oprecht zeggen – het overslaan van de 'kliks'. Er zijn een aantal middelen niet geïndexeerd. En het is cruciaal, als we een sterk hoger onderwijs willen, dat de basisfinanciering van ons hoger onderwijs ook sterk, rechtvaardig en goed gefinancierd is. Het is cruciaal dat dat ook betrouwbaar is, dat wij in alles wat we doen, ook het hoger onderwijs, een betrouwbare overheid kunnen zijn. Minister, u hebt het in een vorige plenaire vergadering eigenlijk al gezegd, dat het natuurlijk geen probleem van vandaag alleen is. U hebt toen gezegd dat dat zelfs tien jaar geleden al gebeurde. De eerste die de kliks oversloeg was Pascal Smet, maar als we nog eens zouden gaan kijken naar de legislaten ervoor, dan zie je perfect dat minister Vandenbroucke ook niet alles indexeerde. Het is dus eigenlijk een probleem dat vandaag al langer bestaat. *(Opmerkingen bij Vooruit)*

En deze week zagen we dat de financiële toestand van de UGent natuurlijk precair aan het worden is. Ze zoeken 33 miljoen euro tot 2027: 22 miljoen euro via besparingen, 11 miljoen euro via extra inkomsten. We hebben ons met die besparingsopdracht van de UGent niet te moeien, dat is onze taak niet. Zij maken de keuzes en daar zullen zeker verstandige keuzes in zitten. Ik denk aan het vervangen van de fysieke studentenpas door een digitale studentenpas, daar zie ik het grote probleem niet. Maar als je ziet dat er ook in de werkingsmiddelen per personeelslid wordt gesneden, van 2000 euro naar 1500 euro – het gaat dan over de opleiding van die personeelsleden –, of als je ziet dat de middelen van die faculteitsbibliotheken niet meer geïndexeerd zouden worden, dan zie je toch dat er heel diep gesneden wordt.

Vandaar heb ik de volgende vraag, minister: hoe bereidt u de structurele basisfinanciering voor onze universiteiten en hogescholen voor?

Dank u.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U speelt natuurlijk in op een actuele problematiek, een discussie die gevoerd wordt. Het is inderdaad zo dat de rector van de UGent voor moeilijke besparingen staat, dat hij af te rekenen heeft met een erfenis van het verleden. In het verleden zijn door de universiteit beleidskeuzes gemaakt die doorwerken in heden en toekomst, en misschien zelfs veel verder dan men aanvankelijk had voorzien. Het getuigt van moed en verantwoordelijkheidszin om die moeilijke keuzes te maken. Maar de neiging om daarvoor een externe boeman aan te duiden, begrijp ik ook. Maar ik voel me niet in het minst aangesproken.

Ja, in het verleden zijn er besparingen geweest die doorwerken, die een effect hebben tot op vandaag. Maar bij de start van deze regering hebben wij een meerjarenraming aan alle hogeronderwijsinstellingen voorgelegd. Daar is men ook allemaal mee aan de slag gegaan. In het vervolgtraject zijn er geen verrassingen gekomen, alleszins geen negatieve, enkel positieve verrassingen waarbij we als Vlaamse Regering extra middelen uitgetrokken hebben ten opzichte van de Vlaamse meerjarenplanning die we in 2019 gepresenteerd hebben aan allen. Ja, daar heeft men natuurlijk wel af te rekenen met een erfenis die doorspeelt, alle begrip daarvoor. Ik hoop dat dat sociaal overleg ook goed verloopt, maar intussen kijken we natuurlijk verder en hebben we inderdaad als regering beslist dat we een spending review gaan uitvaardigen, een opdracht geven om te bekijken hoe we structureel die financiering van het hoger onderwijs kunnen gaan herbekijken, misschien met wat minder aandacht voor de studentfinanciering

bijvoorbeeld. De administratie werkt aan die opdracht. Ik denk dat ik daar na de paasvakantie mee naar de regering kan en dat we die machinerie in werking kunnen zetten en dat die opdracht effectief uitgevoerd kan worden.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Minister, eerst en vooral gaat u wat kort door de bocht door te zeggen dat het enkel het probleem van de UGent zou zijn. Ik denk dat het wel iets breder is dan de UGent, dat begrijpt u ook. Wat uw spending review betreft: ik heb u daar al een aantal keren naar gevraagd. Het antwoord was altijd – als ik het eerlijk mag zeggen – een beetje vaag. Vandaag vind ik dat ook nog een beetje. In de commissie heb ik daarover gehoord dat dat onder de auspiciën van de begroting valt. Ik heb dan een schriftelijke vraag aan minister Diependaele gesteld. Hij heeft gezegd dat minister Weyts een antwoord zou geven. Ik heb het dan aan minister Weyts gevraagd. Minister Weyts heeft gezegd dat het een regeringsbeslissing is. Ik heb dan gekeken naar de regeringsbeslissing en de term 'hoger onderwijs' staat daar dan één keer in.

Minister, ik vind het allemaal beperkt. Het is echt belangrijk. Ik denk dat ik daar namens de studenten en de personeelsleden van het hele hoger onderwijs mag spreken. We verwachten van u dat u dit probleem echt serieus neemt, dat u een visie ontwikkelt op middellange termijn, dat u op z'n minst onderzoek pleegt naar structurele basisfinanciering zodat we de volgende legislatuur klaar zijn.

Daarom deze heel concrete vragen. Waarover gaat de spending review? Gaat dat over alle financieringsstromen? Gaat dat enkel over de universiteiten of de hogescholen? Wat is uiteindelijk de timing van de uitvoering van zo'n spending review? Zullen we daarmee voldoende hebben om de volgende legislatuur ook onze universiteiten en hogescholen een echte basisfinanciering, die eerlijk en rechtvaardig is, te waarborgen? (*Applaus bij cd&v en van Willem-Frederik Schiltz*)

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Minister, dit debat komt de laatste weken inderdaad meer en meer op de agenda. Ik kan het niet anders verwoorden – excuseer me – dan in het Engels: 'It's money time.' Het wordt echt tijd om op een grondige manier naar de financiering van het hoger onderwijs te kijken. Hoger onderwijs is de basis van onze kenniseconomie. Men geeft op heel veel verschillende momenten aan dat men op zijn tandvlees zit. Die spending review had er al moeten zijn. Ik ben blij dat we daar nu na de paasvakantie duidelijkheid over krijgen. Maar laat het duidelijk zijn: het kan niet de bedoeling zijn dat dat een blikje is dat we door de straat gaan stampen en voor ons uit gaan schuiven. Het is aan deze regering om een blauwdruk te leggen voor de financiering van het hoger onderwijs. U kunt daarvoor op onze medewerking rekenen. (*Applaus bij Open Vld en van Peter Van Rompuy*)

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister, week na week blijft u hier doof voor de realiteit. U bent minister van een alternatieve realiteit, zo lijkt het wel. U blijkt niet te beseffen waar onze studenten, onze docenten in het hoger onderwijs, elke dag opnieuw mee geconfronteerd worden. U lijkt niet te beseffen wat de impact is van uw beslissingen, want u lijkt hier nu een beeld te schetsen alsof het het gevolg is van beslissingen uit een lang verleden. U en deze regering hebben beslist tot de niet-indexering van de werkingsmiddelen, hebben beslist tot het niet toepassen van de kliks. Het is dus uw beleid dat er vandaag voor zorgt dat studenten en docenten het water aan de lippen staat. U schudt van nee, maar u krijgt telkens, week na week, het signaal.

Minister, mijn vraag aan u is dan ook glashelder. De rector van de UGent heeft een duidelijke stelling ingenomen. Hij zegt daarin dat door het niet toepassen van de decretaal vastgelegde financieringsmechanismen de UGent 80 miljoen euro aan basismiddelen verliest. Klopt die stelling? Ja of nee? Ik zou deze keer graag van u een antwoord willen. Klopt deze uitspraak van de rector, ja of nee? *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Een van de grote problemen is het niet volledig toepassen van de indexering van de werkmiddelen. Ik vind het daarom ook wel vreemd dat cd&v hier die vraag komt stellen, terwijl ze de begroting heeft goedgekeurd waarin de niet-indexering werd opgenomen. Ik zou weleens willen weten, als wij volgende keer een amendement zouden indienen waarin we die indexering wel ten volle laten spelen, of u dat zou goedkeuren.

Maar we zijn hier om de minister te bevragen, en dat ga ik ook doen. We hebben ons niet te bemoeien met het interne huishouden van UGent of van andere universiteiten. Maar waar we wel voor moeten zorgen, is dat universiteiten en hogescholen goed en transparant gefinancierd worden. En dat is vandaag niet het geval. Het is verregaand dat de rector van de UGent vandaag zegt dat als alle vastgelegde decretaale financieringsmechanismen eerlijk waren toegepast, ze 80 miljoen euro over zouden hebben of ze meer basismiddelen zouden hebben en vandaag niet zo'n probleem zouden hebben.

Het is verregaand dat een rector zulke verregaande uitspraken in het publieke debat durft te doen. Er is dan echt wel wat meer aan de hand dan hier of daar wat geld te kort, er is een structureel probleem. Mijn vraag is: wat gaat u daaraan doen? *(Applaus bij Groen en Vooruit en van Kim De Witte)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik denk dat de operatie waar de UGent voor staat, niet evident is. Dat moeten we erkennen. De oefening die men daar maakt over de kerntaken, is een belangrijke oefening. Het is misschien wel een oefening die in alle instellingen zou moeten gebeuren, namelijk het onderzoek waaraan de centen wel of niet worden uitgegeven. En uiteraard wil dat zeggen dat er hier en daar heilige huisjes sneuvelen en dat mensen niet tevreden zijn. Dat is, denk ik, absoluut waar. Maar als ik hier de verhalen hoor dat wij niet investeren in hoger onderwijs ... Ik heb eens gekeken naar de investeringen in studiebeurzen. Minister, wat daar extra bij is gekomen, is gigantisch. We moeten ook op dat vlak die eerlijkheid hebben, collega's.

Nu, minister, ik heb een concrete vraag over de spending reviews waar u daarnet over sprak. In de diepte en in alle sectoren hoger onderwijs is dat met het doel om daar die kerntaken duidelijk in beeld te brengen en wat de financiering van het hoger onderwijs betreft te kijken aan welke knoppen we moeten draaien om een eerlijkere verdeling te krijgen.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, uw beleid op het vlak van hoger onderwijs valt samen te vatten als dat u zich nooit aangesproken voelt. U voelt zich niet aangesproken als het inschrijvingsgeld boven de 1000 euro gaat omdat anders de universiteiten hun werking niet meer kunnen betalen. U voelt zich niet aangesproken als de publieke koten tot 30 procent in prijs stijgen omdat men anders de rekening niet rond krijgt. U voelt zich niet aangesproken als de energiefacturen door het dak gaan omdat de gebouwen in een erbarmelijke staat zijn door de jarenlange onderfinanciering. En u voelt zich ook vandaag opnieuw

niet aangesproken als de UGent drastische besparingen moet uitvoeren, terwijl de oorzaak daarvan zeer duidelijk is. U kent die zeer goed. Dat zijn de jarenlange besparingen op ons hoger onderwijs. Het zijn besparingen van mevrouw Crevits, mijnheer Warnez – u moet ze niet vergeten in uw lijstje – en van de N-VA tijdens deze legislatuur.

Al uw coalitiepartners, cd&v en Open Vld, geven hier eindelijk aan: 'Ja, we hebben een fout gemaakt. Nee, we hadden die begroting nooit mogen goedkeuren zoals we dat hebben gedaan. Nee, we hadden de vorige legislatuur niet mogen besparen op het hoger onderwijs en nee, we hadden dat deze legislatuur ook niet mogen doen.' Ik ben blij dat jullie eindelijk een beetje bijdraaien.

Maar nu is de vraag, minister: wanneer gaat ú die middelen vrijmaken om te zorgen dat onze studenten niet opnieuw de rekening betalen, niet via de koten, niet in de restaurants, niet met het inschrijvingsgeld en niet met dit soort besparingsplannen van de Universiteit Gent? *(Applaus bij de PVDA en van Hannelore Goeman)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er wordt natuurlijk tijdens sommige tussenkomsten met de vinger gewezen, maar als je met een vinger naar iemand wijst, wijs je natuurlijk ook met drie vingers in een andere richting. Mijnheer Verbeurgt, als u dan beschuldigend wijst naar deze Vlaamse Regering, dan kan ik u zeggen dat de niet-indexering van de werkmiddelen gestart is door Pascal Smet in 2012. *(Applaus bij de N-VA. Opmerkingen bij Vooruit en van Jos D'Haese)*

Maar die vond dat niet genoeg als besparing. Hij heeft trouwens een lineaire besparing opgelegd van 16,4 miljoen euro per jaar. Hij vond het niet genoeg.

Als er dus gewag wordt gemaakt van een factuur van alle maatregelen die in het verleden genomen zijn – de rector heeft een cijfer gebruikt van 80 miljoen euro, dat wel gebaseerd is op een prognose, een rekenmodel van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) –, dan kan dat mogelijk waar zijn. *(Gelach en applaus bij Vooruit)*

Die rekening kan kloppen, als hij helemaal teruggaat. Maar opnieuw, om bij mijn beginpunt te komen: er wordt ook het verwijt gemaakt via sociale media. Alle begrip dat men in een moeilijke positie probeert te kijken naar een externe boeman.

Maar deze Vlaamse Regering moet zich ter zake niet aangesproken voelen. Er werd gecommuniceerd dat de eigen decreten niet worden nageleefd. Ja, mocht dat zo zijn, dan denk ik dat de batterij aan juristen die men in huis heeft bij de UGent wel al lang aan de deurbel stond van de Raad van State of van het Grondwettelijk Hof.

Maar vooral: had deze Vlaamse Regering en dit Vlaams Parlement niet decretaal ingegrepen, dan had het hoger onderwijs in deze regeerperiode nooit de 200 miljoen euro extra gekregen. Extra gekregen, want boven op de meerjarenraming van 2019 heeft deze Vlaamse Regering vooral extra middelen voorzien voor het hoger onderwijs, dankzij de ingrepen die gedaan zijn en perfect te legitimeren zijn.

Had deze regering niet bestaan, dan hadden we netto ... Ja, we hebben besparingen gemaakt en ik heb u de rekening gegeven: in totaal 390 miljoen euro min 190 miljoen euro; dus 390 extra uitgaven, 190 besparingen, netto betekent dat 200 miljoen euro. Dat is een doelbewuste keuze die we met deze Vlaamse Regering gemaakt hebben, ten bate van het hoger onderwijs. En stopt het hier?

Nee. We kijken inderdaad naar de toekomst en ik denk dat je heel veel kunt zeggen voor de aanpassing van de mechanismen van de financiering van het hoger onderwijs. Al was het ten eerste maar alleen het gebrek aan transparantie. Ten tweede: je kunt je vragen stellen bij de mate waarin het aantal studenten zo zwaar moet doorwegen in de financiering. Vandaar die spending review: die volledige financiering van het hoger onderwijs hebben wij beslist in de schoot van de Vlaamse Regering, dat weet u. Die opdracht gaan we geven met als timing voor oplevering volgend jaar, om op grond daarvan gezonde beslissingen te kunnen nemen. Dat is ten bate van ons hoger onderwijs, om uiteindelijk het traject dat we nu hebben ingezet met deze Vlaamse Regering te kunnen voortzetten: zorgen voor netto extra middelen, ook in een volgende periode.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Minister, collega's, voor mijn fractie is het eigenlijk klaar. Laat het duidelijk zijn: wij willen in de toekomst een structurele basisfinanciering van ons hoger onderwijs die rechtvaardig, rechtszeker én betrouwbaar is. Dat betekent dat ik niet – zoals hier nu gebeurt in het parlement – mijn vinger wil gebruiken om te wijzen naar de ene of de andere. Ik wil mijn vinger gebruiken om hem aan mijn stylo te houden, om te schrijven aan evidencebased onderzoek, met een spending review. Ik hoop dat we dat met z'n allen, samen in de commissie, ook kunnen doen na de paasvakantie. Want u hebt de verwachtingen hoog gelegd, minister. Na de paasvakantie komt die spending review er en dan kunnen we met z'n allen onze vinger aan onze stylo houden, kunnen we schrijven en kunnen we ervoor zorgen dat in de volgende legislatuur die basisfinanciering er is, welke partij op dat ogenblik dan ook in de regering zit. Dank u. *(Applaus bij cd&v en Open Vld)*

De voorzitter: Deze actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de werkgelegenheidsgraad en het asymmetrisch arbeidsmarktbeleid

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Collega's, ja, ik ben een beetje van mijn melk, want het blok waar het Vlaams Belang normaal zit, heeft er nog nooit zo intelligent uitgezien de voorbije jaren als op dit moment. *(Gelach. Opmerkingen)*

Ik was vorige week nog veel meer van mijn melk. Nog veel meer, collega's. Minister Dermagne, federaal minister van Werk, PS-minister, 'nen echten' socialist, zei dat hij goed nieuws had: "Onze werkzaamheidsgraad bedraagt 72 procent; 72 procent. Wij zijn op koers voor de 80 procent."

Als je dan kijkt naar Wallonië, waar ik vlak naast woon: Henegouwen zit met een werkzaamheidsgraad die enorm miserabel is, maar gemiddeld gezien is de werkzaamheidsgraad in Wallonië zelfs gezakt. Gezakt! Hij zit ongeveer op 65 procent en het is Vlaanderen dat de cadans hoog houdt: we zitten in Vlaanderen gemiddeld op 77 procent.

Hulde trouwens, collega Nachtergaele en andere Oost-Vlamingen: Oost-Vlaanderen zit al aan de 80 procent. In West-Vlaanderen en in de regio Zuid-West-Vlaanderen zijn we de 80 procent aan het naderen en ook elders in Vlaanderen begint dat te lukken. Maar we worden geblokkeerd door dezelfde man die zei dat alles goed gaat. We worden door hem geblokkeerd. Hij had nochtans aan ons beloofd om maatregelen te nemen die wij wilden voor onze arbeidsmarkt. Hij doet het niet. Hij neemt ze niet. Het enige wat hij gedaan heeft, is een vierdagenwerkweek

ingevuld en deconnectie – na bepaalde uren mag je werknemers niet meer mailen of contacteren.

De zelfgenoegzaamheid is echter misplaatst. De federale cijfers liggen nog steeds onder het Europees gemiddelde van net geen 75 procent. Door de conjunctuur zien vele landen de werkgelegenheid toenemen en tal van studies geven aan dat een stevig tandje moet worden bij gestoken om in 2030 te landen op een werkzaamheidsgraad van 80 procent. Een stijging komt immers niet uit de lucht vallen. Vandaag zijn er ongeveer 1,4 miljoen uitkeringsgerechtigde personen op beroepsactieve leeftijd. Om deze personen te activeren, zijn wel degelijk structurele hervormingen noodzakelijk.

Als we dieper graven in de cijfers, dan wordt duidelijk dat alleen Vlaanderen garant staat voor een stijging van de werkzaamheidsgraad. In het laatste kwartaal van 2022 was in Vlaanderen 77,2 procent van de 20- tot 64-jarigen aan de slag. In het Waalse en Brusselse Hoofdstedelijke Gewest werd er zelfs een daling opgetekend. Daarom riep Vlaams minister Brouns zijn federale collega op om eindelijk werk te maken van een federale arbeidsmarkthervorming en een asymmetrisch beleid.

Hij denkt misschien dat het dankzij die maatregelen is dat we op kruissnelheid zijn. Maar ik vind het schandalig, collega's, dat uitgerekend de heer Dermagne, een rasechte rode socialist, hier nu zulke hoerakreten uitkraamt. Maar wat ik zeer gevaarlijk vind, is dat hij de indruk geeft dat er geen symmetrische maatregelen meer nodig zijn.

Minister, mijn vraag is of er nog maatregelen zullen komen op maat van Vlaanderen om er toch nog iets aan te doen? (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega. Ik wil ook beginnen met goed nieuws: er waren nooit meer Vlamingen aan de slag dan nu. Er is meer dan 77 procent werkzaamheidsgraad in Vlaanderen, dat is bijzonder hoog. Ik durf wel te zeggen dat we er nog niet zijn, want die 80 procent is nodig om het hele welvaartsmodel, om die pensioenen van de toekomst, nog te kunnen blijven betalen.

Inderdaad, als je kijkt naar de uitspraken van de collega in het federale België, dan deel ik niet die hoerastemming, die euforie, want in Wallonië en Brussel moet nog meer dan een tand worden bij gestoken. Er zijn inspanningen gedaan, en we reiken onze hand ook naar Brussel en Wallonië om de vele werkzoekenden te verleiden naar de Vlaamse arbeidsmarkt. We hebben immers nog vele handen nodig richting die 80 procent en om de vele vacatures in te vullen.

Ja, ik ben voor een asymmetrisch beleid. Geef ons alle mogelijkheden, alle tools, om dat arbeidsmarktbeleid af te stemmen op de noden van die Vlaams arbeidsmarkt. Het is ook een oproep aan collega Dermagne om hetzelfde te kunnen doen in Brussel en Wallonië. Die Vlaams tgv, die moet kunnen doordenderen richting die 80 procent, en al die drempels op de sporen moeten kunnen worden weggewerkt. Ik zou hetzelfde kunnen aanbevelen voor Brussel en Wallonië: investeer in een tgv zodanig dat we samen kunnen doordenderen richting die 80 procent werkzaamheidsgraad die nodig is voor België, voor de toekomst van dit land.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Het is een antwoord waar ik niet zoveel mee ben. Ik heb minister Crevits zien evolueren van uitspraken zoals "Collega Ronse, we hebben een asymmetrisch beleid, het kom goed, het is de eerste keer", tot wanneer ik

haar kwaad heb zien worden toen ze zei dat de heer Dermagne haar vernederd heeft. Dan bent u gekomen, u was eerst hoffelijk, dan boos, en nu bent u, ja... De schwung is eruit. U gelooft niet meer, minister, dat er asymmetrische maatregelen gaan komen. Dat is jammer, want elke week zitten collega's hier te vragen voor meer mensen in de kinderopvang, en daarnet nog naar meer mensen in het onderwijs. Mensen kunnen de werkdruk niet meer aan omdat er geen extra collega's komen.

We zitten op federaal niveau met een begrotingstekort van meer dan 50 miljard euro, dat is astronomisch groot. We zitten met een schuldgraad die toeneemt. Het enige wat we moeten doen is mensen aan het werk krijgen. Ik vind het, minister, bijna crimineel dat er eigenlijk niet meer maatregelen uit de kast worden gehaald om meer mensen aan de slag te krijgen.

Mijn vraag aan u is om een fors offensief te voeren richting die Federale Regering, om die maatregelen eruit te sleuren. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Collega's, misschien belangrijk om nog even stil te staan bij dat zeer goede nieuws. Nog nooit waren zoveel Vlamingen aan het werk als vandaag. Er is geen enkele provincie in dit land die het beter doet dan Oost-Vlaanderen. We zitten daar boven de 82 procent, dus we hopen dat de negen andere provincies zo snel mogelijk het Oost-Vlaamse voorbeeld gaan volgen. En waarom? Niet alleen omdat Oost-Vlaanderen altijd het goede voorbeeld geeft, maar omdat we natuurlijk meer mensen aan de slag moeten hebben als we onze sociale zekerheid willen behouden en versterken, als we stevige pensioenen willen voor wie zijn bijdrage heeft geleverd op onze arbeidsmarkt. Het is belangrijk dat er veel schouders zijn om die sociale zekerheid te ondersteunen en te dragen.

Minister, uw hervormingen en wat u doet op Vlaams niveau is natuurlijk bijzonder belangrijk. Dat er federaal een tandje wordt bij gestoken is ook meer dan nodig. Maar we kunnen ook samenwerken met de Waalse en Brusselse collega's, om ervoor te zorgen dat er Waalse en Brusselse werkzoekenden richting Vlaamse knelpuntvacatures worden geleid. U hebt daar al samenwerkingsovereenkomsten over gesloten. Wat zult u doen om nog meer Waalse en Brusselse werkzoekenden richting de Vlaamse knelpuntvacatures te begeleiden?

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Collega's, voor Vooruit is het glashelder. Als we ons economisch model, onze sociale zekerheid in stand willen houden, dan moeten we absoluut iedereen die kan werken, naar een job begeleiden. Ja, daarvoor zijn er hervormingen van onze arbeidsmarkt nodig, in Vlaanderen en ook federaal. Zo hebben wij er bijvoorbeeld federaal met minister Frank Vandenbroucke voor gezorgd dat mensen die langdurig ziek zijn, terug naar het werk worden begeleid, op een gezonde manier, zodat we duurzame werkgelegenheid creëren. Collega's, laten we dus het debat voeren waar we het moeten voeren.

Hier in Vlaanderen kunnen we echt nog wel een tandje bij zetten om mensen naar werk te begeleiden, bijvoorbeeld door een efficiëntere VDAB, door ervoor te zorgen dat we aanklampend werken. Minister, ik kijk ernaar uit om dat debat met u te voeren. Collega Ronse, een kleine reminder, een quizvraagje voor u: met hoeveel was de werkgelegenheidsgraad gestegen toen uw partij federaal aan de macht was? 0,1 procent. Voilà. Iets om over na te denken voor uw volgende actuele vraag. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Voorzitter, ik sluit me natuurlijk aan bij hen die een oproep doen aan minister Dermagne om te stoppen met juichen en vooral iets te doen. Zeker als socialist, die toch begaan is met werkende mensen, zou hij toch moeten beseffen dat vandaag net de werkende mensen het grootste slachtoffer zijn van de enorme krapte op onze arbeidsmarkt. Zij verzuipen in het werk. Omgekeerd moeten we wel opletten dat we niet zelf een 'Dermagnetje' gaan doen, dat we zelf ook niet zelfgenoegzaam zijn, want ook Vlaanderen, met zijn 77 procent, moet beter kunnen. We hebben ook al heel veel mogelijkheden daartoe, niet het minst een VDAB met bijna vijfduizend personeelsleden en een budget van 900 miljoen euro, dat toch heel veel kansen laat liggen. Ik denk zeker aan werkzoekenden die vandaag onvoldoende inspanningen leveren om een job te zoeken. Dat mogen we niet aanvaarden.

Minister, daarom blijf ik erop aandringen dat u ook ter zake iets zou doen, dat u ervoor zorgt dat die controles strikter worden. Anders zijn we de TGV, zoals u dat noemt, zelf aan het vertragen, en dat kan niet de bedoeling zijn. *(Applaus van Willem-Frederik Schiltz)*

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, dank u wel. Ik wil me aansluiten bij de eindwoorden van collega Ongena. Ik denk dat ik het in mijn eerste deel heel duidelijk heb gezegd: geen zelfgenoegzaamheid, geen euforie. 77 procent is historisch hoog, maar we zijn er nog lang niet. Als ik dan spreek over asymmetrisch beleid, dan betekent dit dat men ons de mogelijkheden moet geven om te werken rond de rechten en plichten van de werkzoekenden. Daar ben ik het absoluut mee eens.

Collega Bothuyne, er is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Brussel, en nu ook met de Waalse collega's. We leggen daar de laatste hand aan. Er is immers inderdaad nog een kloof. Het verschil qua werkzaamheidsgraad tussen Brussel, Wallonië en Vlaanderen is 10 tot 15 procent, naargelang de regio. We hebben dus nog heel wat kansen via de interregionale mobiliteit om heel wat Brusselse en Waalse werkzoekenden te verleiden naar de Vlaamse arbeidsmarkt.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Collega's, ik ben niet voldaan. Vlak bij mijn streek, in Moeskroen, Bergen en noem maar op, zijn vier of vijf op de tien mensen beroepsactief. Vier, vijf op de tien mensen werken er niet, hebben voltijds een uitkering, terwijl in mijn streek, de regio Kortrijk, bedrijven schreeuwen om werkrachten. We beginnen hen nu al te halen van buiten Europa, we zetten in op arbeidsmigratie en noem maar op, terwijl die mensen hier te vinden zijn en we onze sociale zekerheid compleet laten leegpeuzelen, leegeten door Waalse socialisten, door Waalse ecologisten, door Waalse communisten. *(Opmerkingen van Katia Segers)*

Collega's, dat beleid, en ik hoop echt dat dat hier een wake-upcall wordt, zal op termijn hier in Vlaanderen onze Vlaamse welvaart enorm veel schade toebrengen. Als wij in de toekomst nog willen dat hier wordt geproduceerd, dat hier waarde wordt gecreëerd, dan zullen we nu moeten ingrijpen. Collega's, ik verwacht echt een ferm offensief van de Vlaamse Regering richting de Federale Regering om dat duidelijk te maken. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Alessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de doorstroom bij maatwerkbedrijven

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Alessia Claes (N-VA): Voorzitter, collega's, minister, wij zien de sociale economie niet als een eindstation. Doorstromen naar een reguliere job moet een belangrijke doelstelling zijn. De focus op die doorstroming naar een reguliere job moet ook een onderdeel zijn van de begeleiding, een soort weg naar een bepaald doel. Ook het doorstroomtraject moet een soort laatste rechte lijn zijn om een job buiten de sociale economie te vinden.

Dit is ook een soort van ideale wereld en de realiteit is complexer, is niet altijd evident. Want voor de doelgroepwerknemers is het een bijzonder moeilijke keuze om die overstap te maken, om vanuit een vertrouwde omgeving, vanuit het duidelijke kader waarin ze werken, die sprong naar het onbekende te maken.

En sommige doelgroepwerknemers werken al op hun limieten. Zij zitten in een maatwerkbedrijf en dat is ook het best haalbare voor hen. De voorbije jaren hebben wij gezien dat die doorstroming naar de reguliere economie een enorme uitdaging is. Dat heb ik ook gezien in de recente cijfers die ik van u verkreeg. Nog geen 2 procent stroomt door. En als we kijken wie doorstroomt, is dat vaak intern, in de eigen organisatie.

Ook uw voorgangster, minister Crevits, maakte al werk van een monitoringskader om die knelpunten en de doorstroming in kaart te brengen. En vorig jaar, minister, bij de bespreking van de budgetten, hebt u aangegeven te willen inzetten op de optimalisatie van de doorstroomtrajecten.

Minister, hoe zult u de optimalisatie van die doorstroomtrajecten realiseren? Wat is uw plan van aanpak en wat is de timing?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Claes, ik weet dat de sociale economie u na aan het hart ligt. U kent mijn visie op de sociale economie. Ik vind dat we die meer vanuit een continuüm moeten benaderen. Er mag geen enkele drempel, geen enkele muur meer zijn tussen de reguliere economie en de sociale economie. Ook mensen die vandaag langdurig ziek zijn, moeten de kans krijgen om weer aan het werk te gaan via de sociale economie. Ik zie daar echt een continuüm in en dat betekent dat die doorstroom ook in dat licht moet worden bekeken.

Doorstroom moet kunnen, maar we moeten er goed over waken dat we dat niet doen ten koste van, want dan kan die terugslag veel groter zijn. Cijfers leren ons ook dat de informele doorstroom vaak ook groter is dan wat formeel kan worden gemeten.

Maar het klopt dat vandaag uit onderzoek blijkt dat er in de verschillende fases van de doorstroomtrajecten heel wat rigiditeit zit, dat die te lineair zijn en te weinig ruimte geven voor maatwerk. En dan is de oplossing op korte termijn dat we die rigiditeit wegnemen en dat we het doorbreken van de verplichte opeenvolgende fases afschaffen. We zijn er overigens over in gesprek gegaan met de sociale partners, we voelen dat er daarvoor draagvlak is. Op korte termijn moeten de verschillende fases die te rigide zijn om aan maatwerk te kunnen doen, weg. Op de lange termijn maken we een evaluatie van het maatwerkdecreet, om ook daar meer mogelijkheden te bieden in functie van doorstroom van mensen van de sociale economie naar de reguliere economie.

Ik verwijs ook nog naar het decreet Individueel Maatwerk. U kent dat ook. Daar hebben we het ideaal voor ogen om nog meer die inclusiviteit van onze Vlaamse arbeidsmarkt alle kansen te geven en mensen meteen in het reguliere arbeidscircuit die kans te geven, mits de nodige begeleiding. We voorzien begeleidingspremies, we voorzien een mogelijke terugvalpositie, wat uitvoering geeft aan de visie op dat continuüm. Ik geef alle mogelijkheden en alle kansen aan mensen in de sociale economie om zoveel mogelijk door te stromen naar de reguliere economie.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Die doorstroom is het overbruggen van de kloof tussen de sociale economie en de reguliere economie. Het individuele maatwerk biedt ook de mogelijkheid om die doorstroom te versterken, eventueel met het behoud van dat rugzakje met die extra ondersteunende maatregelen.

Deze zomer, vanaf 1 juli dit jaar, zal het individuele maatwerk starten. Het is belangrijk dat we die werkgevers overtuigen om die doelgroepwerknemers de kans te geven. We zullen het individuele maatwerk moeten promoten, want we weten allemaal dat dit valt of staat met werkgevers die hier ook effectief van zullen gebruikmaken. Die terugkeergarantie is enorm belangrijk. Voor zij die toch de sprong wagen naar de reguliere economie moet er ook een terugkeergarantie zijn, een plan B. Dat komt er ook.

Mijn bijkomende vraag luidt: in welke mate zal het individuele maatwerk een vast onderdeel vormen van een opstap naar de reguliere economie?

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Collega Claes, u zegt dat doorstroom het doel is. Ik denk dat structurele werkgelegenheid, duurzame werkgelegenheid het doel is, ook bij maatwerkbedrijven. Dus waar doorstroom mogelijk is, zeker, maar laat ons toch niet blind zijn voor de realiteit van vandaag, en laten we ook durven te zeggen dat maatwerk als finaliteit ook echt wel zeer waardevol is en bijdraagt aan onze samenleving. Ik heb liever mensen die in een maatwerkbedrijf werken dan mensen die worden gedwongen om naar de reguliere markt te gaan, die zich gepusht voelen en daar uiteindelijk weer uitvallen. Ik denk echt dat we moeten durven blijven te zeggen dat maatwerk zijn waarde heeft.

U verwijst naar het individueel maatwerk. We hebben daar in de commissie al van gedachten over gewisseld. Minister, hoe gaan we ervoor zorgen dat de werkplek mentaal én fysiek ook echt inclusief wordt voor al die bedrijven? U verwijst naar de premies, maar plant u ook bredere acties om ervoor te zorgen dat werkplekken die inschrijven in het individueel maatwerk, ook daadwerkelijk inclusief worden, fysiek en mentaal, ook in de hoofden van het management van dergelijke bedrijven, om ervoor te zorgen dat we daar structurele tewerkstelling kunnen garanderen? (*Applaus bij Vooruit en van Johan Danen*)

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Ik dank de collega voor de vraag. Sociale economie heeft inderdaad een belangrijke en grote waarde. Voor ons is doorstromen mogelijk voor wie kan, maar we willen vooral ook die negatieve ervaringen vermijden. Op maat werken, daar geloven we heel sterk in. We kijken uit naar het landen van het decreet Individueel Maatwerk op de werkvloer.

Een goede begeleiding op de werkvloer, minister, is een van de belangrijkste elementen die ervoor kunnen zorgen dat maatwerkers ook groeien in hun job en kunnen doorstromen. Maatwerkbedrijven geven aan dat het vinden van die goe-

de werkbegeleiders en maatwerkcoaches toch wel een van de grootste uitdagingen is. Maatwerkcoaches zijn mensen die een goede sociale competentie hebben, maar ook technisch goed opgeleid zijn, om maatwerkers met een beperking of met een psychosociale problematiek goed te begeleiden.

Sinds 1 maart is er de campagne 'Word maatwerkcoach', om die job in de kijker te zetten en mensen te werven. Dat is een goed idee, minister. Ik ben benieuwd naar de reacties op die campagne, maar ook benieuwd of er nog andere acties zijn om die maatwerkcoaches aan te werven en te begeleiden. Dank u wel.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega's.

Collega Claes, het is inderdaad belangrijk om die zachte overgang mogelijk te maken. Men moet investeren in de brug tussen de sociale economie en de reguliere economie. Individueel maatwerk zoals het vandaag geconcipieerd is, draagt alles in zich om dat ook mogelijk te maken, met een totaalpakket van begeleiding en ondersteuning.

En dan kom ik bij collega Verbeurgt. Ik deel de visie dat duurzame tewerkstelling uiteindelijk het doel is. Ik denk dat mensen er niet bij gebaat zijn om hen koste wat het kost in de reguliere economie te duwen als ze daar niet klaar voor zijn. We delen die mening. Nogmaals, het individueel maatwerk is daar ook op gebouwd. Het is niet alleen de begeleiding. Er is ook de loonpremie. Fysiek en mentaal moet je daar als organisatie inderdaad ook wel klaar voor zijn, zodat alle ruimte en alle kansen worden geboden aan de doelgroepmedewerker om zijn of haar plaats te vinden in dat bedrijf. Ik ben ervan overtuigd dat het individueel maatwerk daar alle kansen toe zal bieden.

De maatwerkcoaches zullen inderdaad ook ondersteund en begeleid moeten worden, collega Vandromme. We stellen alles in het werk om die ook zo maximaal mogelijk te rekruteren. Voor collectief maatwerk liggen er ook kansen om daar vanuit hun positie vorm aan te geven. Dat zijn mensen met ervaring in de begeleiding van doelgroepmedewerkers.

Ik denk dat er voor ons nog een heel grote uitdaging ligt in de voorbereiding en de communicatie om klaar te zijn vanaf juli. We hebben het daar in de commissie nog over gehad. Maar ik heb er het volste vertrouwen in dat dat heel belangrijke instrument een brug en een springplank kan zijn om meer werk te maken van die inclusieve Vlaamse arbeidsmarkt.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Laat het duidelijk zijn, er bestaat geen mirakeloplossing in dit geval. Misschien kan dit wel helpen voor de campagne om die werkgevers en doelgroepwerknemers te overtuigen. Ik denk aan het lied 'Breek uit jezelf' van Wim De Craene. Ik denk dat die tekst wel toepasselijk is in deze situatie. Aan de doelgroepwerknemers: durf uit jezelf te breken, durf die stap te zetten naar de reguliere economie. Er is een plan B. Er is een terugkeergarantie. Aan de maatwerkbedrijven: durf uit jezelf te breken. Breek uit jezelf, kijk naar de kansen die er zijn om samen te werken met alle ondernemingen. Zij hebben ook een belangrijke plaats in onze Vlaamse economie. En sociale economie is ook geen eiland. En aan alle maatwerkbedrijven: breek uit jezelf. Werk samen. Zie de kansen om samen te werken met die sociale economie. Geef kansen aan die doelgroepwerknemers. Zij zijn alvast een verrijking in uw bedrijf. *(Applaus bij de N-VA en van Vera Jans en Marino Keulen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Steven Coenegrachts aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de mogelijke gevolgen van de volledige overname van Telenet door Liberty Global

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Ja, collega Claes, ik had wel gehoopt dat u 'Breek uit jezelf' zou zingen, dat is wel een minpuntje ...

De voorzitter: U kunt het zingen.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Ik kan niet zingen, dat kan ik u beloven.

De voorzitter: U krijgt extra tijd!

Steven Coenegrachts (Open Vld): Dat is een aantrekkelijk voorstel, voorzitter, maar ik ga toch passen.

Minister, Liberty Global haalt Telenet van de beurs, of wil dat toch graag doen. Het wil er een 100 procent Amerikaans bedrijf van maken. Dat is een actie die van belang is voor zowel onze Vlaamse mediaconsument als voor de investeerder die de resterende 40 procent bezit, maar ook voor ons als overheid, want Telenet is toch wel ingebed in zeer strategische infrastructuur van ons land.

Daarom ben ik blij – niet dat ik minister Dalle niet graag zie – dat u hier vandaag staat, omdat u, samen met mij en andere collega's, de laatste maanden het strategisch belang van de landbouwsector hebt herontdekt en verdedigd. We zijn nu opnieuw bij een sector waarvan we toch moeten zeggen dat die strategisch is voor ons land. Hij is strategisch voor de economie van de toekomst, voor het kabelnetwerk, het 5G-netwerk, het 'fiber to the home'-netwerk. Dat is allemaal zeer cruciaal, én voor onze bedrijven én voor de consumenten.

Daarom, minister, is mijn vraag zeer kort en krachtig: wat zijn volgens u de gevolgen van een dergelijke transactie op de beurs op die cruciale investeringen in onze Vlaamse infrastructuur?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega Coenegrachts. Liberty Global is vandaag al hoofdaandeelhouder, dat weet u. Waar het hier om gaat, is een overname van de zogenaamde 'free float'. Dat zijn de verhandelbare aandelen. Telenet zou daardoor uit de markt gehaald worden, maar dat zal geen effect hebben op het beleid op zich. Zij hebben vandaag dus al bijna 60 procent van de aandelen.

Waar het voor ons als Vlaamse Regering om gaat, is de concurrentiepositie op de Vlaamse telecommarkt. Het is belangrijk dat we voldoende sterke spelers hebben die bereid zijn en de kracht hebben om te blijven investeren in technologische vernieuwing, ook vanuit een maatschappelijk perspectief. Er moet dus niet alleen 5G zijn in Brussel, maar ook in het zuiden van Limburg. Ik denk dat het belangrijk is dat we die mening delen. We begrijpen dat de hele strategie erop gericht is om een kader en ruimte te creëren om die investeringen in technologische vernieuwing te doen, bijvoorbeeld in glasvezel. Het is misschien toevallig, maar het is geleden van vorige week, 15 maart, dat wij een schrijven hebben gericht aan de CEO van Telenet over het memorandum of understanding (MoU) dat collega Muyters in 2018 – denk ik – ondertekend heeft om het supersnelle datanetwerk in Vlaanderen uit te rollen. Het was en is voor ons belangrijk dat de engagementen die daarin toen zijn vastgelegd, ook vandaag gestand gedaan worden, ook al wordt Telenet uit de markt gehaald. Dat is voor ons hierin een heel belangrijk punt.

We zullen daarnaast ook opvolgen wat er gebeurt op het vlak van 5G, waar u ook naar verwees. Nu de bandbreedte voor 5G geveild en verdeeld is zullen we de contacten tussen de Vlaamse overheid en de telecomoperatoren ook gaan vernieuwen.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Dank u wel voor uw antwoord, minister.

Ik heb een kleine bedenking: met het beleid dat hier in Brussel gevoerd wordt, denk ik dat we in het zuiden van Limburg sneller 5G gaan hebben dan in Brussel. Maar dat even terzijde.

Ik denk dat een dossier zoals dit ons aantoont dat het strategisch belang van dergelijke infrastructuur, en de snelheid waarmee we die in buitenlandse handen zien vallen, ons zorgen moet baren, en ons eigenlijk sneller tot actie moet doen overgaan. We moeten sneller reageren en voorzien dat dergelijke infrastructuur eigenlijk onder onze controle moet blijven.

In dit geval denk ik dat – met een Engelse uitdrukking – ‘we dodged the bullet’ met Fluvijs, dat in NetCo is gestapt met zeer zware waarborgen. Daar hebben we toch wel op de rand van de afgrond gestaan maar zijn we eigenlijk dankzij de lokale besturen gered. Zij hebben die lokale infrastructuur bij ons gehouden. Ik voeg er nog aan toe dat ik het spijtig blijf vinden dat Proximus zich daarbij niet heeft aangesloten en een apart traject is gestart. Ik leid daaruit af dat nog altijd te weinig mensen in onze samenleving beducht zijn voor de buitenlandse beïnvloeding van onze infrastructuur.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Telenet was ooit een Vlaams kroonjuweel, ook van de lokale besturen, maar dat is al een tijdje niet meer zo. Als het Amerikaans bedrijf Liberty Global extra investeert, dan kan dat misschien extra kansen bieden voor investeringen in die infrastructuur, maar het is natuurlijk ook een belangrijke mediaspeler geworden. Het is eigenaar van Streamz, Play en Woestijnvis, om maar iets te noemen. Dus ik denk dat we toch bijzonder goed moeten uitkijken als we straks die nieuwe regeling gaan goedkeuren, die nu op de tafel van de regering ligt rond de investeringsverplichting. We moeten er in elk geval op toezien dat ook het nieuwe Telenet voldoende blijft investeren in onze eigen Vlaamse producties. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer D’Haese heeft het woord.

Jos D’Haese (PVDA): Ik zou mij heel graag aansluiten bij de vraag van de heer Coenegrachts.

Minister, ik vind dat u er heel vaag over bent geweest, om niet te zeggen dat u er eigenlijk niet op hebt geantwoord. Het gaat over strategische infrastructuur. We hebben in ons land maar twee aanbieders van dit soort infrastructuur. De ene is nog publiek, de andere is Telenet, dat nu volledig overgaat in Amerikaanse handen. In deze tijden waar zoveel te doen is over mogelijke spionage via onschuldige en minder onschuldige applicaties op smartphones, verbaast het mij dat u niet meer belang hecht aan het feit dat deze strategische infrastructuur volledig in handen komt van een buitenlands bedrijf, uit een land waarvan wij weten dat het onze overheidsdiensten actief bespioneert.

Hoe kijkt u naar deze zaak inzake onze strategische communicatie-infrastructuur en onze veiligheid? *(Applaus van Onno Vandewalle)*

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Ik wil er toch op wijzen dat er sinds 2007 geen vragen over zijn gesteld, maar dat Liberty Global wel sinds 2007 meerderheidsaandeelhouder is van Telenet. Dus dit is geen plots nieuw gegeven. Het feit dat zo'n bedrijf investeert in onze regio, kunnen we ook als een positief signaal zien dat men in onze markt gelooft en vooral als een positief signaal zien dat we nodig hebben om onze data-infrastructuur van de toekomst uit te bouwen.

Telenet is samen met Fluvius in het consortium NetCo gestapt. Er is wat vertraging door de Europese Commissie, maar na de zomer zouden zij van start moeten gaan. Het is niet zo dat Telenet eigenaar is van die infrastructuur, maar we moeten er wel over waken dat die infrastructuur zo snel mogelijk gerealiseerd wordt. Binnen vijftien jaar zou NetCO 78 procent van ons glasvezelnetwerk moeten hebben aangelegd, dus daar ligt wel een tijdsdruk. Minister, u hebt gezegd dat u een brief aan Telenet hebt geschreven, maar er is in 2018 een memorandum of understanding met Proximus afgesproken, dus mijn vraag is of u ook contact hebt met Proximus en de andere spelers die onze fysieke data-infrastructuur zullen moeten gaan aanleggen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Telenet, inderdaad opgericht als Vlaamse tegenhanger van Belgacom, is altijd duidelijk een Vlaams project geweest, in hart en nieren een bedrijf van eigen bodem dat onze markt kent, de Vlamingen en wat ze nodig hebben. Vanuit Vooruit hebben we twee bezorgdheden: enerzijds de participatie en samenwerking van Telenet met Fluvius in NetCo. Wat gaat dat betekenen voor de consument? Kunt u garanderen dat ons internet en kabelabonnement niet veel duurder zullen worden? Telenet is ook meer dan een telecomspeler, het is een belangrijk entertainmentbedrijf geworden met participaties in Play, Nostalgie, Woestijnvis, Streamz en Caviar. Bovendien heeft Telenet ook de plicht om te investeren in de Vlaamse audiovisuele producties en voor ons, vanuit Vooruit, is dat een belangrijke regeling om waardevolle Vlaamse audiovisuele producties van eigen bodem waar te maken. Wie gaat garanderen dat dat Amerikaanse bedrijf vanuit Amerika de Vlaamse audiovisuele sector zal blijven ondersteunen op een manier die niet alleen de bedrijven waarin Telenet participeert ten goede komt?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Misschien een aantal zaken die een antwoord moeten zijn op de bijkomende vragen en bezorgdheden die geuit zijn. Telenet blijft zijn rol spelen in de Vlaamse entertainmentsector. Ik denk dat dat duidelijk is, ook dat de werkomstandigheden van het personeel ongewijzigd zijn en moeten blijven. Dat is ook belangrijk.

We weten allemaal dat de Vlaamse overheid via de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen (Gimv) al enige tijd geen belang meer heeft in Telenet. Dat neemt natuurlijk niet weg dat we de engagementen die in 2018 zijn aangegaan nu willen herbevestigd zien. Ik denk dat we het daar ook wel over eens zijn vanuit die strategische positie, collega's. Ik deel dus die bekommernis, en ik denk dat we daar samen over moeten waken.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Als collega D'Haese waarschuwt voor spionage, zou ik dat toch nog eens extra nakijken, hij kent daar iets van, denk ik. *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Minister, bedankt voor uw antwoorden. Ik sluit mij aan bij de bezorgdheden, vooral bij die van collega Vandaele en collega Segers, die opvallend veel gelijkenissen vertonen. Maar ik zou daar iets positievers willen aan toevoegen, namelijk

dat dat Vlaamse ecosysteem zeer sterk is. We kennen vandaag al buitenlandse platformen die in de mediasector actief zijn, zoals bijvoorbeeld Telenet, die ook een investeringsverplichting hebben en ook investeren in Vlaamse fictie.

Het voordeel voor de Vlaamse fictie – laat ons dat ook niet vergeten en laat ons dat als een opportuniteit pakken – is namelijk dat die sneller internationaal wordt opgepikt. Kijk naar het succes van 'Undercover', kijk naar het succes van 'De familie Claus', hoe dat internationaal meespeelt nadat een internationale speler geïnvesteerd heeft in onze Vlaamse fictie. Het is dus niet allemaal kommer en kwel, maar we moeten beducht zijn voor het strategische belang van een buitenlandse speler in ons datanetwerk, ook in de toekomst. *(Applaus bij Open Vld en de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Thijs Verbeurgt aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de stand van zaken van het sociaal overleg bij Delhaize

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de onderhandelingen bij Delhaize

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Collega's, wie herinnert zich nog deze campagne van Delhaize? *(Thijs Verbeurgt toont een affiche van Delhaize.)*

Delhaize wordt 'Belhaize', met deze campagne vroeg Delhaize respect voor Belgische producenten en Belgische producten. Twee jaar later blijkt datzelfde bedrijf echter vergeten te zijn dat er ook zoiets bestaat als respect voor Belgische werknemers, voor mensen die elke dag keihard werken, mensen die in tijden van corona als eersten terug aan de slag gingen, en ervoor zorgden dat wij eten op ons bord kregen. Want, collega's, in dit land hebben wij wetten, decreten, en regels die mensen die keihard werken moeten beschermen. Die moeten hen beschermen tegen de multinational die enkel en alleen voor het eigen winstbejag gaat, ten koste van alles en iedereen. Want dat is wat het personeel van Delhaize wist dat er zou gebeuren, een besparing op hun kap.

Twee weken geleden stond ik hier ook, en toen heb ik de bezorgdheden en de angst van het personeel trachten te verwoorden. En u zei dat ze zich geen zorgen moesten maken, u had met Delhaize gebeld, en alles ging allemaal goedkomen. Maar wat blijft er twee weken later over van die beloftes? Men zei dat er geen collectief ontslag zou zijn, maar er worden al minstens 280 mensen ontslagen. Alle winkels zouden openblijven, maar Delhaize kan dat vandaag nog altijd niet garanderen. Alle loons- en arbeidsvoorwaarden zouden gegarandeerd blijven, Delhaize kan dat nog altijd niet garanderen.

Twee weken later is dus de angst en onzekerheid omgeslagen in woede bij het personeel. Dat is woede voor een gebrek aan respect vanuit Delhaize, een bedrijf dat er wel in is geslaagd om alternatieve depots op te zetten, maar niet om het personeel zekerheid te bieden.

Minister, nu het sociaal overleg totaal geblokkeerd is, ook door een gebrek aan respect vanuit het management, nu we zien dat alles vastzit, wat gaat u doen om de rechten van het personeel van Delhaize, van mensen die keihard werken, te laten garanderen om ervoor te zorgen dat hun rechten ook in de toekomst gerespecteerd zullen worden? *(Applaus bij Vooruit en van Onno Vandewalle)*

De voorzitter: De heer D’Haese heeft het woord.

Jos D’Haese (PVDA): Minister, ik heb een andere affiche mee. *(Jos D’Haese toont een affiche.)*

Ik heb een affiche mee om mijn steun te betuigen aan de werknemers van Delhaize, die vandaag samen een vuist maken tegen die financiële aandeelhouders uit de Verenigde Staten, zoals BlackRock en Goldman Sachs, die hier vandaag de mensen buitengooien om meer winst te kunnen geven aan de aandeelhouders. Heel veel steun en respect voor die mensen.

Minister, ik heb de afgelopen twee weken heel veel van die mensen gesproken. Ik ben in de striemende regen mee naar Zellik geweest toen de mensen daar zijn komen betogen aan de eerste bijzondere ondernemingsraad. Ik ben daar langs heel wat piketten gepasseerd van mensen die al twee weken het werk neerleggen omdat ze zich tegen dat soort beslissingen verzetten. Wat je daar hoort, is ongelooflijk. Mensen die 41 jaar van hun leven gegeven hebben aan Delhaize, die vandaag zonder respect met het grofvuil buiten worden gezet.

En wat heel veel van die mensen tegen mij hebben gezegd, minister, is de vraag waar de actie blijft uit de politiek, dat zij niets horen van onze ministers, dat er niets wordt gedaan om hun te helpen.

Twee weken geleden hebt u hier gezegd, minister, dat dat sociaal overleg moet gebeuren met respect voor de werknemers, dat u dat heel belangrijk vindt. Vandaag weten wij, minister, dat Delhaize geen milligram, maar dan ook geen milligram, respect opbrengt voor haar werknemers en voor haar syndicale afgevaardigden.

De mensen van de vakbond zijn onthaald geweest met wapenstokken en schilden op de hoofdzetel, met politieagenten in robocopkledij, met veiligheidsagenten – minister, dat is ongezien in de sociale geschiedenis van ons land – die vakbondsvertegenwoordigers hebben gefouilleerd voordat ze het onderhandelingslokaal binnen mochten. Ongezien.

Dus er is geen respect in de onderhandelingen vandaag minister. Ik heb gehoord dat u vanavond samenzit met de vakbonden, en mijn vraag is wat u daar gaat bespreken. Want de vraag is, minister, of u steun gaat geven aan die mensen, tegen dat model van Delhaize om de mensen maar af te stoten, of dat u steun gaat geven om dat plan van die franchisering van tafel te gooien. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel collega’s. ik denk inderdaad dat zoveel duidelijk is dat de patstelling totaal is, compleet is. collega D’Haese verwijst naar de situatie, de wijze waarop dat sociaal overleg op dit moment volledig is vastgeraakt. Dat is inderdaad op zijn zachtst gezegd ongezien.

Ik denk dat het in het belang is van elkeen, van Delhaize en zijn toekomst in Vlaanderen, maar zeker ook, zeker ook van die negenduizend werknemers en van de klanten, dat we dat zo snel mogelijk opnieuw vlot kunnen trekken. Ik denk dat dat duidelijk is.

Ik sta in nauw contact met zowel directie als met vakbonden, en heb inderdaad vanavond opnieuw contact. Er is inderdaad, als je de situatie bekijkt vanuit het standpunt van Delhaize, begrip voor de situatie. Dat ze vandaag in een moordende concurrentie zitten in Vlaanderen: een ‘race to the bottom’ wat de prijzen betreft, de grondstofkosten die enorm gestegen zijn – we kennen de problematiek –

en het personeel. Maar ik zou zeggen: koester ze. De instroom is vandaag inderdaad moeilijk op die Vlaamse arbeidsmarkt, dus ze hebben het niet onder de markt. En rendabiliteit staat natuurlijk voorop in functie van de toekomst.

Maar ik heb zeker ook, zeker ook begrip voor die negenduizend mensen. Dat is hier een gigantische, een gigantische herstructurering. Dat is niet zomaar een overname of het stopzetten van een of andere kleine winkel. Het gaat hier om een heel grote herstructurering van negenduizend mensen, hun toekomst die op het spel staat. En dat is iets dat natuurlijk gaat over mensen die zeer kwaliteitsvol zijn, die heel goed opgeleid zijn, dus die verdienen natuurlijk alle respect en waardering. We moeten die koesteren op een Vlaamse arbeidsmarkt die vandaag in brand staat.

Er zijn twee dingen collega's, twee zaken die voor mij op korte termijn belangrijk zijn. Ten eerste, binnen de bevoegdheden die collega Dermagne heeft, zou ik geen dag wachten om daar een sociaal bemiddelaar aan te stellen. Ik denk dat ondertussen alle alarmbellen afgaan die aangeven dat het absoluut noodzakelijk is.

Ten tweede begrijp ik dat er heel wat zorgen zijn rond de cao 32bis, dat een garantie moet zijn over de loopbaanarbeidsvoorwaarden in de toekomst, waarbij er vandaag de vrees is of die niet uitgehold gaan worden. Dus mijn voorstel zou zijn: leg daar een sociaal plan bovenop. Leg daar een sociaal plan bovenop om die garanties en die zekerheid te bieden die nodig zijn voor die negenduizend werknemers van Delhaize.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister, u zegt dat we die werknemers moeten koesteren. Ik denk dat we ze inderdaad moeten koesteren, maar we moeten meer doen. Dat zijn mensen die twintig, dertig, soms veertig jaar lang het beste van zichzelf hebben gegeven, dag en nacht klaar hebben gestaan voor een bedrijf waar ze hard en ziel aan hebben gegeven. Een bedrijf dat hun vandaag koudweg zegt: "Sorry, jullie zijn een kost die wij ons niet meer kunnen permitteren." Het gaat om een bedrijf dat miljarden winst maakt, collega's.

Het is inderdaad een concurrentieel model, maar een concurrentieel model dat zij zelf mee hebben gevoed. Een holding die heeft beslist om op 500 meter van een zaak die ze al hadden een tweede zaak te openen. Collega's, we moeten die mensen niet alleen koesteren, we moeten ze ook verdedigen, we moeten het ook voor hen opnemen.

Dus ik verwacht van u minister, dat u niet alleen in overleg gaat, maar ik verwacht ook dat u al uw bevoegdheden gebruikt om die mensen te verdedigen – net als uw federale collega, daar verwacht ik dat ook van. En dus is mijn vraag: zult u in uw bijkomend sociaal plan ook zaken steken die ervoor moeten zorgen dat de rechten ook echt nageleefd worden, en dat waar mogelijk ingegrepen wordt wanneer Delhaize de rechten van de werknemers niet zou respecteren? Dank u.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, ik moet eerst en vooral zeggen dat ik het echt ongepast vind dat collega's kotsneigingen nadoen bij de tussenkomst van een collega, en zeker wanneer het gaat om een collega die op het terrein gaat om werknemers te steunen, die de strijd aangaat met aandeelhouders uit Amerika. *(Applaus bij de PVDA)*

Ik vind dat totaal ongepast, mijnheer Ronse. U hebt hier al veel laten zien, maar dit is werkelijk van een totaal bedroevend niveau. Echt waar.

Minister, u zegt dat u een sociaal plan wilt, maar het plan van Delhaize is asociaal. En daaraan zult u niets kunnen veranderen. Mijn vraag was: steunt u de vakbonden in de eis dat dit plan van tafel moet? Dat is de vraag die vandaag op tafel ligt. Want dit gaat over een model dat niet alleen gaat over Delhaize. Altijd maar meer werken voor minder loon, is dat de weg die met deze samenleving op willen? Want dat is waarover het gaat bij Delhaize: dat de rekkenvullers het met steeds minder volk moeten doen, het flexibeler moeten doen, het voor minder loon moeten doen, zodat de zakkenvullers aan de andere kant van de oceaan hun zakken nog beter kunnen vullen. En mijn vraag, minister, is dat u zich uitspreekt tegen dat model, dat u zegt: ik sta achter de vakbonden, achter die 9000 werknemers van Delhaize, tegen die franchisering. Mijn vraag is dat u ervoor zorgt dat zij een sterk statuut kunnen behouden bij Delhaize. Gaat u zich daarvoor engageren, minister? *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik denk dat we inderdaad alle begrip moeten hebben voor de onzekerheid waarin de negenduizend getroffen werknemers zich vandaag bevinden. We hopen allemaal dat er snel een einde komt aan die onzekerheid. Maar ik vraag toch ook begrip voor die tienduizenden zelfstandige winkeluitbaters in Vlaanderen en in ons land, die door sommige vakbonden nu worden weggezet als slavendrijvers. Daarmee doen zij ook afbreuk... *(Applaus bij de meerderheid. Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Ja, maar nu voelt u zich blijkbaar aangesproken. Ik heb geen kotsneigingen of andere dingen, maar u voelt zich blijkbaar aangesproken. Wel, dat doet me plezier. Want dat moet ook gezegd worden. Vandaag worden zij door sommige vakbonden afgeschilderd als slavendrijvers. Dat doet ook afbreuk aan de dagelijkse inzet van die mensen. Die werken zich ook uit de naad, niet enkel om hun eigen zakken te vullen, mijnheer D'Haese, maar ook om jobs te geven aan de mensen die daar werken. En dat mag ook gezegd worden.

Daarom, minister, steun ik u volop: we moeten proberen de rede er weer in te krijgen aan alle kanten, en het wordt hoog tijd dat de socialistische minister van Werk op federaal niveau, minister Dermagne, een bemiddelaar aanduidt zodat we hier naar een degelijke oplossing voor iedereen kunnen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Dit sociaal conflict loopt uit de hand, en dat is onder andere te wijten aan het gedrag van de werkgever in kwestie. Dat de werkgever in kwestie herstructureringen aankondigt, is één ding. Maar als de CEO bij een sociaal overleg afwezig blijft, als bij een sociaal overleg fouilleren blijkbaar aan de orde is, lijkt dat me niet het klimaat om effectief tot een sterk plan te komen. Het kan dat een herstructurering nodig is, maar daarbij moet respect zijn voor de negenduizend werknemers over wie het effectief gaat.

En inderdaad, er moet ook respect zijn voor de vele zelfstandige uitbaters die dit land rijk is, de zelfstandige winkels die dit land rijk is. Maar respect moet dus van twee kanten komen. Minister, ik ben blij met uw oproep voor een sociaal bemiddelaar. Ik hoop dat die aan de overkant van de straat luid en duidelijk wordt gehoord. We moeten daar vanuit federale hoek de bevoegdheden die we hebben, zoals collega Verbeurgt zegt, inderdaad inzetten en niet meer talmen. En we hopen inderdaad dat er een sociaal plan komt dat de rechten van werknemers kan garanderen, maar tegelijkertijd ook de toekomst van de distributiesector.

Vandaar mijn bijkomende vraag, minister: op welke manier kunnen we ervoor zorgen dat de vele duizenden werknemers, niet alleen van Delhaize, maar ook

andere, extra ondersteund worden om de grote uitdagingen waar de distributiesector voor staat, zoals digitalisering en automatisering, aan te kunnen? En op welke manier kunnen we bijvoorbeeld opleiding en vorming bieden aan alle werknemers uit de distributiesector, om hen sterker te maken doorheen de zware concurrentieslag die woedt in de sector?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Collega's, ik word hier echt misselijk van de manier waarop collega D'Haese de indruk probeert te wekken dat hij de man is die het opneemt voor de vele werknemers bij Delhaize. Ik vind dat we hier onderling toch een zekere ethiek moeten houden. En ere wie ere toekomt: het is collega Verbeurgt die een voorstel van resolutie op tafel heeft gelegd, die in de commissie het debat heeft aangetrokken. Hij heeft er vorige week meer dan twee uur over gedebatteerd. Er was geen enkele PVDA'er te zien. Maar nu hier de camera's staan, zijn zij zogenaamd de messiasen die het voor de werknemers opnemen. Ik word daar misselijk van, vooral ten aanzien van collega Verbeurgt. *(Applaus bij de meerderheid)*

Want dat is zo onfair, het is gewoon walgelijk en degoutant. Het is even walgelijk en degoutant als de manier waarop u spreekt over al die zelfstandigen, collega D'Haese, die nu kansen willen geven aan de vele werknemers. *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Dat zijn inderdaad correcte, het goed menende ondernemers, die ook weleens hulde mogen krijgen, collega's. *(Applaus bij de meerderheid)*

En dan ten laatste: vorige week heb ik cao 32bis geciteerd, alsook de verklaring van Delhaize, waarin zij op hun communieziel zeggen dat al die medewerkers in dezelfde omstandigheden, met dezelfde loonvoorwaarden zullen doorgaan naar de Delhaizes die zelfstandig uitgebaat zullen worden. Minister, ik vraag u ook om een sociaal bemiddelaar via minister Dermagne te laten aanstellen zodanig dat we dat minstens kunnen garanderen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, dank u wel. Ik voel hier alvast grote eensgezindheid voor de twee voorstellen die ik gedaan heb. Ten eerste was er de vraag om zo snel mogelijk een sociaal bemiddelaar aan te stellen, want als je vandaag kijkt naar dat sociaal overleg, dan is dat er geen meer. Dat is gewoon geen overleg meer in de wijze waarop dat daar gevoerd wordt. Ten tweede, zal ik die negenduizend werknemers verdedigen? Uiteraard. Daarom, collega D'Haese, het idee, het voorstel om samen te werken aan een sociaal plan om nog veel meer garanties te bieden voor die arbeids- en loonvoorwaarden naar de toekomst toe.

En ja, ik ben hier vandaag ook, collega D'Haese, om te zeggen dat die zelfstandige uitbaters geen slavendrijvers zijn. Ik ken er ook heel veel. We mogen dat beeld echt niet ophangen omdat we daar ook heel vaak zien dat in de omstandigheden waarin daar gewerkt wordt, de personeelsleden gekoesterd worden. Dat zijn inderdaad mensen. We weten allemaal dat die negenduizend werknemers van Delhaize kwaliteitsvolle mensen zijn, goed geschoold, goed opgeleid en gemotiveerd. Met die motivatie zal het vandaag natuurlijk niet meer zo goed zijn in die omstandigheden. We hebben er dus alle baat bij om die mensen zo snel mogelijk weer dat perspectief te bieden dat absoluut noodzakelijk is.

Collega Bothuyne, wat betreft uw bijkomende vraag: uiteraard staat VDAB klaar om alles te doen wat nodig is in die transitie. Vandaag zien we inderdaad dat de digitalisering ook in die sector vandaag een enorme vlucht neemt. Wij bieden daar ook alle mogelijkheden in de vorm van opleidingen, enzovoort. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Collega's, dit debat gaat niet over mij. Het gaat niet over collega D'Haese. Het gaat niet over de ene partij. En het gaat ook niet over een strijd tussen werknemers en zelfstandigen. Dit debat gaat over het recht van mensen die keihard gewerkt hebben en rechten opgebouwd hebben. Voor Vooruit is het glashelder: wie elke dag keihard werkt, verdient een Vlaamse Regering die die rechten beschermt, een Vlaamse Regering die het opneemt voor Delhaize, een Vlaamse Regering die zich boos maakt tegen een multinational die misbruik maakt van het harde werk van de werknemers.

Minister, u bent een braaf man, maar ik verwacht van u dat u zich boos maakt. En ik zal het uitleggen in termen die u en uw partij goed begrijpen: wanneer een multinational negenduizend werknemers tegen de muur kwakt, dan mag u zich boos maken. *(Applaus bij Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Beste collega's van de rechterzijde, jullie doen heel erg jullie best om te doen alsof dit een strijd is tussen de werknemers – de negenduizend werknemers van Delhaize – en de zelfstandigen, maar dat is het niet. Dat heb ik er hier ook nooit van gemaakt. Ik heb helemaal niks gezegd van zelfstandigen. Dit is een strijd tussen mensen die keihard werken voor hun boterham – of dat nu als zelfstandige of als werknemer is bij Delhaize – en aandeelhouders uit de Verenigde Staten die nooit genoeg hebben. Daarover gaat het. Een miljard euro besparen op het personeel om een miljard euro extra aandelen zelf te kunnen inkopen als cadeau aan de aandeelhouders. Dat is waar dit over gaat. Stop dus met dat gezever dat het zou gaan over de strijd tussen zelfstandigen en werknemers. Daar gaat dit niet over. Delhaize zet die zelfstandigen ook onder druk. Jullie zouden nu moeten opkomen voor de zelfstandigen tegenover Delhaize, die die marges flinterdun maakt, zodat zij geen andere keuze hebben dan het doen met minder personeel en met meer flexibiliteit. Maar daar hoor ik jullie niet over. Jullie gaan gewoon akkoord met dat model, het model waarin buitenlandse aandeelhouders hier komen zeggen dat die mensen op straat vliegen, dat die geen goede job meer moeten hebben.

Minister en beste collega's van de N-VA, ik zal jullie het verschil tussen cao 32bis in de theorie en de praktijk heel kort uitleggen. Het verschil is vakbonden. Dat is het verschil. In de praktijk wordt er geen cao 32bis vastgesteld als er geen vakbonden zijn die daar druk op zetten. Minister, wat wil Delhaize met dit plan doen? Dat is heel duidelijk: de vakbonden buiten spel zetten zodat cao 32bis theorie blijft. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de nieuwe campagne van Agentschap Opgroeien rond zindelijkheidstraining bij peuters

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, er was hier daarstraks een debat over werkbaar werk in het onderwijs en rekening houden met de realiteit in het onderwijs. Wel, dames en heren, zindelijkheid bij kleuters is daar een onderdeel van. Als we onze kleuterleidsters en kleuterleiders in die eerste kleuterklassen werkelijk het beroep willen laten uitoefenen waarvoor ze hebben gekozen, dan moeten we zorgen dat ze kunnen werken met kinderen en dat ze niet de hele tijd bezig zijn met verluieren van kinderen. Dat is een van de zaken die mensen in het

kleuteronderwijs tegen de borst stoot. Ze gaan naar het kleuteronderwijs om met kleuters te werken, niet om ze te verluieren.

Collega's, je zou kunnen zeggen dat dit iets van alle tijden is, maar dat is niet zo. Professor Vermandel van de Universiteit Antwerpen heeft aangetoond dat eind vorige eeuw 90 procent van de peuters zindelijk waren als ze naar school gingen. Vandaag daalt dat onder de 20 procent, collega's. Is het met andere woorden mogelijk om peuters zindelijk te maken als ze naar de kleuterklas gaan? Het antwoord is ja. Is dat voor alle peuters mogelijk? Neen, er zijn er altijd bij wie het niet lukt, en daar moeten we alle begrip voor hebben. Maar het is te gemakkelijk, collega's, om te zeggen dat het niet gaat.

We zijn dus vanuit de N-VA-fractie blij dat op initiatief van minister Weyts – die vorig jaar al 3,3 miljoen euro gaf aan ouderkoepelverenigingen om daarmee aan de slag te gaan – de handen in elkaar werden geslagen met minister Crevits zodat er nu vanuit het agentschap Opgroeien een nieuwe website is gekomen, 'samen zindelijk', om ouders te stimuleren om kinderen tijdig zindelijk te maken. Want het kan, maar hoe doe je dat, hoe pak je dat aan?

Minister, ik ben zeer blij dat die website er is, alleen was ik wat verbaasd toen ik op de website van Kind en Gezin ging kijken. Ik moest heel ver gaan zoeken om een link ernaartoe te vinden. Ik vond ook geen breed uitgerolde campagne die toonde dat we ervoor gaan.

Mijn vraag is heel concreet. Welke acties zal Kind en Gezin, dat op de consulten met de ouders alle ouders ziet, ondernemen om alle ouders ertoe aan te zetten om sneller met zindelijkheidstraining te starten, zodat de peuters maximaal zindelijk zijn als ze in de kleuterschool toekomen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega Daniëls, voor de zeer interessante vraag. Een kleine nuance: het gaat hier over het ontluieren, niet over het verluieren en hoe we daarmee aan de slag kunnen gaan.

Heel concreet gaat Kind en Gezin twee zaken doen die toch wel nieuw zijn en waar ik ook als jonge oma volledig achter sta. Ik heb een kleinkindje dat nog in de luiers zit en een kleindochtertje dat uit de luiers is. En het ene heeft soms wel een beetje impact op het andere.

Wat gaat Kind en Gezin doen? Er is, ten eerste, een brochure zindelijkheid opge maakt. Waar vroeger bij de consultaties bij Kind en Gezin pas over zindelijkheid werd gesproken op 18 of 24 maanden, gaat men dat nu doen vanaf 15 maanden. Dat is een groot verschil. We willen dat doen om ouders er vroeger mee te confronteren dat ze er op tijd moeten aan beginnen als ze willen dat hun kindje zonder luiers kan.

Maar er zijn drie voorwaarden om te kijken of kinderen de rijpheid hebben om het eventueel zonder luier te gaan doen. Ze moeten, ten eerste, voldoende taal begrijpen. Ze moeten weten wat het allemaal betekent. Twee, ze moeten het ook kunnen. Er zijn bijvoorbeeld kindjes die het al op heel jonge leeftijd on aangenaam vinden om met een natte luier rond te stappen, bijvoorbeeld. Drie, ze moeten het ook willen. Er is ook een zekere vaardigheid die ze moeten beheersen.

Het is van belang dat ouders weten wat die rijpheidssignalen zijn. Als ze kennis hebben van de evolutie van hun kindje, dan kunnen ze vroeg genoeg starten met de potjestraining. Daarom komt er al een eerste gesprek op 15 maanden.

Nieuw is ook de proactieve bevraging bij het consult op 24 maanden en op 30 maanden. Dat is het tweede punt. Op 24 maanden gaat men echt aan de ouders vragen of men al gestart is. Er kan eventueel een persoonlijk gesprek komen of particulier hulp worden aangeboden. Hetzelfde kan ook op 30 maanden, wanneer normaal het zindelijkheidsproces afgerond zou kunnen worden.

Er is dus een heel actieve communicatie aan gekoppeld. We hebben zelfs de Oude Meesters ingezet, collega's. Ik vind dat trouwens een heel mooie campagne. Maar heel concreet is het de bedoeling om de ouders veel dichterbij de hand te nemen om signalen te herkennen wanneer het momentum is aangebroken om met die training te starten.

Uiteraard, collega's, voor het ene kindje is dat een stukje vroeger dan voor het andere. Ook in deze historie is het moeilijk om eenheidsworst te produceren. Dank u wel.

De voorzitter: Mooie beeldspraak. De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik vind het goed dat er een tijdspad is uitgezet op al die consulten, om ook op 15 maanden al heel duidelijk het signaal te geven. Misschien kan het nog duidelijker op de website van Kind en Gezin worden gezet dan louter die consulten.

Er speelt natuurlijk ook nog een tweede gegeven. Als ik in een kinderopvang kom, stel ik vast dat men daar ook structureel mee aan de slag gaat. Zeker bij die oudste kinderen: ze hebben gegeten, ze gaan allemaal op het potje zitten, dat geeft ook mooie taferelen. Het ene kindje slaagt erin, het andere kindje niet, maar het is wel al een vorm van gewenning.

Maar wat zeggen de mensen in de kinderopvang dan? Dat zij in de week wel hun best doen, maar dan is het weekend en vakantie, en stellen ze vast dat het opnieuw stilvalt. Ouders doen niet mee en dan moeten ze op maandag en dinsdag opnieuw beginnen, want het kind is het eigenlijk weer al wat verleerd. Omdat het thuis gewoon 24 uur op 24 uur met een luier aan rondloopt, kan het niet oefenen zoals in de kinderopvang.

Mijn vraag is daar of we ook langs de kant van de kinderopvang niet moeten werken richting de ouders. Niet als een extra taak voor de kinderopvang, minister, maar wel voor een sensibilisering: wat de kinderopvang opstart, zet dat ook thuis verder, onder het motto 'ouderlijke verantwoordelijkheid'.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): In de Vlaamse Gemeenschap gaan kinderen al heel vroeg en al heel vaak naar de kinderopvang. Meer dan 30 uur per week gemiddeld, dat is heel vaak het moment waarop er aan zindelijkheidstraining kan worden gedaan. Ik vind het helemaal niet slecht dat er wordt gesensibiliseerd en dat Kind en Gezin ook aangeeft dat elk kind het op een eigen ritme doet. Dat is ook wat er wetenschappelijk wordt aangegeven.

Recurrent is er dan die discussie over zindelijkheid en over het feit dat kinderen zindelijk moeten zijn wanneer ze naar school gaan. Ontzettend veel specialisten zijn het erover eens dat dat in de Vlaamse Gemeenschap gewoon niet realistisch is. Op 2,5 jaar ... *(Opmerkingen van Koen Daniëls)*

Ja, collega, ik zie u nee schudden, maar dan moet u er de literatuur bij nemen: elke keer als dit soort discussies weer opflakkeren, komen er weer opiniestukken van specialisten in de krant die aangeven dat je kinderen de tijd moet geven, dat je ouders de tijd moet geven. Maar collega, dan moeten kinderbegeleiders in de

kinderopvang ook de tijd krijgen. U hoort misschien de signalen dat die mensen op dit moment door de ouders in de steek worden gelaten, maar wat ik hoor als signaal van kinderbegeleiders is dat ze weer niet meer toekomen aan zindelijkheidstraining, want ze hebben te veel kinderen per persoon. Doet u iets aan de structurele oorzaken in plaats van steeds te sensibiliseren tegenover mensen die al overwerkt zijn?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Ik wilde eigenlijk eerst niet tussenkomen, maar nu ik sinds vorige week een beetje de specialist in het toiletplannen ben geworden, ben ik de minister ook dankbaar dat ze nu als onderdeel van dat plan een toiletplan voor peuters hebben geschreven.

Maar alle gekheid op een stokje, collega's: het is natuurlijk goed dat ouders geïnformeerd worden over het herkennen van signalen en de manier waarop zo'n zindelijkheidstraining kan gebeuren. Minister, u hebt toch ook wel duidelijk een aantal randvoorwaarden gesteld, namelijk dat het op maat is van elk kind. Het ritme van een kind moet daar zelf in gevolgd worden en dat is toch wel heel belangrijk, denk ik. Ook eventjes om dat te onderstrepen: de campagne mag er niet toe leiden dat ouders denken dat ze nu per se vanaf 15 maanden van start moeten gaan. Het ritme van een kindje moet worden gevolgd. Er zijn de kinderopvanginitiatieven: heel veel van die kindjes gaan op die leeftijd naar een kinderopvang. Die kunnen daar absoluut ook wel een rol in spelen, denk ik. Niet alleen om ouders met het vingertje te wijzen dat ze ook in het weekend moeten verder doen, maar vooral ook om ouders die noodzakelijke informatie te geven over de rijpheid van een kind en op welke manier je dat het best doet.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Het is waar: in de instapklasjes zijn peuters soms niet zindelijk en dat creëert druk op de kinderbegeleiders. Ik heb het er met minister Weyts in de commissie Onderwijs ook al vaker over gehad en volgens hem is het inderdaad allemaal de schuld van de ouders. Nu, laat mij heel duidelijk zijn: ouders hebben ook een verantwoordelijkheid om kinderen te leren om naar het potje te gaan en in die zin vind ik deze campagne een goede zaak. Maar laat ons toch ook naar de feiten kijken.

Ik heb er thuis zo eentje rondlopen, 2,5 jaar is gewoon heel, heel klein. Wij zijn een van de weinig landen in Europa waar kinderen al vanaf 2,5 jaar naar school kunnen gaan. We hebben destijds beslist om van 3 naar 2,5 jaar te gaan. Laat ons eerlijk zijn, ook omdat er een plaatstekort was in de crèches. Natuurlijk gaan ouders hun kinderen zo snel mogelijk inschrijven het kleuteronderwijs, want dat is namelijk zo goed als gratis en kinderopvang blijft helaas duur. Ik vind dat we daar in het debat ook rekening mee moeten kunnen houden, in plaats van ouders gewoon weer voor de bus te gooien. Elk kind is anders, sommigen zijn er sneller aan toe dan anderen. Alle experts zijn het erover eens dat druk averechts werkt. Voor ons staat het kind centraal. Ik denk dat we de structuren anders moeten organiseren: zachte overgang, kleinere kleuterklasjes en meer ondersteuning in plaats van onze kinderen te forceren. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Waarom vind ik de campagne van Kind en Gezin zo goed? Ze maakt duidelijk hoe je de signalen kunt herkennen rond de rijpheid van een kindje. Kindjes moet alles aangeleerd worden: de taal, hoe je kunt spelen. Ik zie hoe mijn kleinzootje elke week verandert, hoe hij steeds meer leert. De associatie die we moeten leren maken is tussen een aantal signalen die er zijn bij het kind, en het begin van die zindelijkheidstraining. Daarom vind ik het een heel

goede zaak dat Kind en Gezin dat zeer actief opneemt. Ik wil er geen onderwijsdebat van maken, ik heb die bevoegdheid ook gehad in de vorige legislatuur. Mijn lijn was duidelijk: je kunt een kind nooit onderwijs ontzeggen op 2,5 jaar omdat het niet zindelijk is. Maar deze campagne is daar niet voor bedoeld, deze campagne is bedoeld om ouders actief tools in handen te geven om signalen te herkennen en ermee te starten.

De kinderopvang, collega Groothedde, is via de Plaspoorten, waar informatie wordt uitgewisseld, ook actief betrokken in deze campagne. Als ik even uit persoonlijke ervaring mag spreken, dan kan ik zeggen dat ik bijzonder tevreden ben – het is te zeggen, mijn kinderen zijn bijzonder tevreden – over de wijze waarop de samenwerking tussen de onthaalouder in dezen en de ouders is verlopen rond het zindelijk maken van het kind. Dat is niet de verantwoordelijkheid, vind ik, van de kinderopvang, dat is niet juist. Het is niet de verantwoordelijkheid van de kindbegeleiders. Laat ons dat samen doen. Zoals kinderen een taal aanleren, zo kunnen ze ook leren om zindelijk te worden. Ieder kind heeft zijn eigen cadans. Maar het is belangrijk dat ouders op tijd geïnformeerd worden als hun kindje mogelijk rijp is en dat ze daar ook begeleiding in krijgen. Dat is, collega's, de bedoeling van deze campagne.

Hiermee heb ik, denk ik, ook de aanvullende vraag van collega Daniëls beantwoord. Ik heb daarstraks even snel de website van Kind en Gezin bekeken, en ik vind dat het heel prominent vooraan staat. Maar belangrijker dan de website, is dat de ouders ook de brochure zullen krijgen. We zullen ze zelfs aan de school-directies bezorgen. Als ouders hun kindje komen inschrijven in de kleuterklas, kan die brochure worden meegegeven. Dat is dus nog een kanaal dat gebruikt kan worden, alles in functie van het welslagen van het toiletplan van collega Schryvers. *(Applaus van Stijn De Roo)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Het valt me toch op dat men vanuit de Groenfractie enerzijds zegt dat we ervoor moeten zorgen dat leerkrachten moeten blijven in het kleuteronderwijs, maar als die mensen aangeven dat kleuters vroeger wel zindelijk waren en nu niet, en wij zeggen dat we daarop inzetten, dan komt daarop kritiek van Groen dat het niet kan. *(Opmerkingen bij Groen)*

Dan zegt Groen dat het in de Vlaamse Gemeenschap niet mogelijk is. Dat is natuurlijk zeer jammer. Collega Meuleman is er nu niet, maar het geeft wel aan dat in Vlaanderen – en daarover gaat het, lees de literatuur van professor Verman del – zindelijkheid kan vanaf 18 maanden, en dat het is aangewezen. Dus is het goed dat je als ouders die rijpheidssignalen oppikt en ermee aan de slag gaat. Tot 90 procent van de kinderen kan zindelijk zijn als ze naar het kleuteronderwijs gaan, dat is een goede zaak. En als we dan zorgen dat de signalen en de ondersteuning en de ouderlijke verantwoordelijkheid er is, dan hebben we nog het voordeel in de kinderopvang dat we de mensen daar, en ook de kleuterleidsters, ondersteunen.

Voor de collega's van Groen misschien nog een uitsmijter. Als ze vroeger zindelijk zijn, zijn er minder luiers en dat is goed voor het milieu. *(Opmerkingen bij Groen)*

Alleen maar winst voor iedereen. Ik hoop dat u dit mee steunt. Fantastisch, dank u wel voor uw steun. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, ik schors de vergadering tot 17.10 uur.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.53 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.10 uur.*

ONTWERP VAN DECREET over het hybride onderwijs in het secundair onderwijs

– 1578 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 4

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet over het hybride onderwijs in het secundair onderwijs.

De algemene bespreking is geopend.

De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Voorzitter, collega's, minister, mijn fractie is voor de digitalisering en het verruimen, verbeteren van lesmogelijkheden via digitale middelen. Helaas blijkt dit ontwerp van decreet daar niet over te gaan. Het ontwerp zorgt ervoor dat in de eerste graad van het secundair onderwijs 20 procent van de lessen digitaal mag worden gegeven, in de tweede graad 30 procent, in de derde graad zelfs 40 procent. Dat zijn zeer hoge percentages, die ook nog eens ruim kunnen worden ingevuld door de scholen en de schoolbesturen. Het gaat ook over percentages op schoolniveau, niet over klassen, vakken of individuele leerlingen.

ACOD Onderwijs (Algemene Centrale der Openbare Diensten) stelt in haar protocol van niet-akkoord te vrezen dat dit ontwerp van decreet vooral zal worden gebruikt om het lerarentekort op te vangen door leerlingen in grote groepen tegelijkertijd achter het scherm te zetten en lessen te laten volgen. Ze is daarin niet alleen. Hetzelfde horen we bij Christelijke Onderwijscentrale (COC). Daar vreest men dat het ontwerp "een rechtsgrond creëert om het lerarentekort op te vangen door leerlingen in grote groepen tegelijkertijd achter schermen les te laten volgen". Men vervolgt: "Dat vormt op zijn beurt een bedreiging voor de kwaliteit van de evaluatie en de eventuele remediëring."

Collega's, met dit ontwerp probeert de Vlaamse Regering dus gewoon het lerarentekort op te vangen door leerlingen thuis te laten. Dat is niet onze visie. Het is ook niet alleen onze kritiek. Dat is de kritiek van de vakbonden, en het gaat verder dan dat. Ook het Netwerk tegen Armoede en GO! ouders maken ernstige bedenkingen bij wat voorligt. Ik geef een paar opmerkingen hierbij. Voor kwetsbare leerlingen bepaalt het ontwerp dat scholen ter plekke in faciliteiten moeten voorzien om leerlingen op te vangen die thuis geen lessen kunnen volgen. Op zich is dat goed, niet elke leerling kan dat thuis, maar het netwerk vreest dat dat interactief afstandsonderwijs stigmatiserend zal werken. Er is discussie over de impact op de ouders: hoe zullen zij dat doen als die leerlingen thuis moeten blijven? Er is vrees over een groeiende ongelijkheid tussen scholen.

Gezien de diverse opmerkingen van de mensen uit het onderwijsveld, van de sociale partners en van GO! ouders zullen wij dit ontwerp van decreet dus niet goedkeuren. Wij zullen tegenstemmen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, het ontwerp van decreet dat voorligt, biedt vooral een decretaal kader waar er een leemte was. Dat

mogen we toch niet vergeten. Als scholen er op bepaalde momenten voor zouden opteren om hybride les te geven, hetzij voor individuele leerlingen, hetzij voor bepaalde klasgroepen of delen ervan, al dan niet synchroon of asynchroon, en ze zouden dingen daarvan willen gebruiken voor de evaluatie, dan kan dat niet, want er is een leemte. Dat bleek ook uit het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OBPWO) in verband met deeltijds afstandsleren. Collega's, dat is dus de grond hiervan. Als mensen zeggen daartegen te zijn, dan zeggen ze eigenlijk dat dit een juridisch vacuüm blijft en dat scholen die dat toepassen, in het ongewisse worden gelaten. Laat dat nu zijn wat dit ontwerp van decreet probeert aan te pakken. Om die reden zullen wij als N-VA-fractie het ontwerp dan ook steunen, om die duidelijkheid te creëren.

Wil dat nu zeggen dat elke school in het secundair onderwijs daarvan zal gebruikmaken voor alle leerjaren en voor de maximale hoeveelheid die het ontwerp van decreet toestaat? Neen. Dit maakt net het gegeven dat elke school dit kan bespreken, uiteraard in de diverse organen, om dan over te gaan tot invoering.

Maar u zult allicht ook hebben gezien dat het voorbeeld waarnaar de collega verwijst, namelijk dat sommige kinderen thuis niet rustig kunnen studeren, werd ondervangen. Want we onderschrijven ook de stelling dat elke leerling het recht heeft om onderwijs op school te volgen, en dat is ook voorzien in dit decreet. Op dat vlak werden de potentiële hiaten wel ondervangen. Dat is ook de reden waarom we dit zullen goedkeuren.

Collega's, u zult hebben gezien dat er ook een amendement is, dat digitaal werd ingediend. Collega Rutten zal er dadelijk nog iets dieper op ingaan. Het komt er in grote lijnen op neer dat er iets meer ruimte is voor scholen om in individuele gevallen van leerlingen toch over te gaan tot elektronisch hybride onderwijs en dat we dat niet meetellen in de percentages. Dat zijn de grote lijnen. Maar collega Rutten kan u ook nog aangeven waarom zij in de commissie vragen heeft gesteld over opleidingsvorm 3.

De voorzitter: Mevrouw Yalçın heeft het woord.

Hilâl Yalçın (cd&v): Voorzitter, minister, collega's, de afgelopen jaren is mede door corona het besef gegroeid dat interactief afstandsonderwijs een meerwaarde kan betekenen voor ons onderwijs. Met dit ontwerp van decreet wordt het wettelijke kader juridisch verankerd. Het is een decretaal kader dat scholen en centra mogelijkheden biedt om volgens het eigen pedagogische project afstandsonderwijsvorm te geven.

Voor mijn fractie gaat een structurele versterking van de digitalisering van ons leerplichtonderwijs altijd samen met kwaliteitsvol contactonderwijs. Er zijn tal van digitale mogelijkheden om interactief afstandsonderwijs te organiseren, maar de meerwaarde van de fysieke aanwezigheid van een leerkracht en de interactie met de klas kunnen we niet ontkennen. Het inschrijven van een maximum aan interactief afstandsonderwijs is daarom een belangrijk aspect in dit ontwerp van decreet: 20 procent voor de eerste graad, zoals de collega daarnet heeft aangehaald, 30 procent voor de tweede graad en 40 procent voor de derde graad. En nogmaals, dit zijn maxima.

In het ontwerp van decreet worden ook het leerrecht en de participatiekansen van elke leerling gegarandeerd, met speciale aandacht voor leerlingen die zich in een kwetsbare thuissituatie bevinden of leerlingen met specifieke ondersteuningsnoden. Dit brengt natuurlijk ook extra uitdagingen voor schoolteams met zich mee, waardoor het belangrijk is om te blijven inzetten op ondersteuningsinitiatieven die hen kunnen versterken om interactief en kwaliteitsvol afstands-onderwijs aan te bieden.

Collega's, samengevat: cd&v is positief over dit ontwerp van decreet en we zullen ervoor stemmen.

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, hybride onderwijs of interactief afstandsonderwijs, hoe je het ook wil noemen, is tot vandaag niet geregeld en niet gereguleerd. Dat wil zeggen dat de scholen volledig vrij zijn. Zoals collega Daniëls heeft aangehaald, kwam er ter zake een vraag van het terrein om toch een kader te voorzien.

Ik moet toegeven dat wij eerst weigerachtig waren, omdat we wel houden van de vrijheid van scholen om dat zelf in te vullen en we er ook op vertrouwen dat scholen in het overgrote deel van de gevallen zelf verstandig genoeg zijn om te weten hoe zij de mogelijkheid om digitaal les te geven, inzetten. Maar goed, als er een vraag komt, dan zijn we bereid om te praten en dan gaan we daarop in. En dat is wat dit ontwerp van decreet doet.

We willen er dan wel op letten dat we hier niet naar overdreven regelneverij gaan. Dat is een bekommernis van de hele commissie. Er werden voldoende checks-and-balances ingebouwd, maar het kan niet de bedoeling zijn om papieren tijgers te maken en kasten te vullen met rapporten. We willen hier een werkbare kader aanbieden om op verschillende manieren interactief afstandsonderwijs mogelijk te maken.

Ik richt me eerst tot de collega van de PVDA, die bevreemd is. Ik heb ook de mening, het standpunt van een vakbond gelezen over de percentages waarin we dit toelaten: 20 procent in de eerste graad, 30 procent in de tweede graad en 40 procent in de laatste graad. Dat is niet van moeten. Ik vind het heel belangrijk dat we dat hier nog eens onderstrepen. Dit ontwerp van decreet maakt dingen mogelijk, maar legt op geen enkele manier een verplichting of een dwingende richting op voor scholen. Die autonomie en die vrijheid – laten we het woord nog één keer gebruiken – die scholen vandaag hebben, blijven ook met dit decreet overeind.

Het zal in de klas moeten zijn dat dit gebeurt, met aandacht voor leerlingen die het moeilijk hebben. Ik kan mij inbeelden dat heel veel collega's hier bekommerd zijn over de situatie van leerlingen die in een penibele thuissituatie zitten, waar je geen computer hebt, waar de omstandigheden niet van die aard zijn om thuis afstandsonderwijs te kunnen volgen. Wel, dit ontwerp van decreet voorziet de mogelijkheid om in dat geval toch naar de school te komen en in de school digitaal de lessen te volgen. Aan die bekommernis is dus voldaan.

Onze fractie gaat het ontwerp van decreet steunen, maar collega's Daniëls en Yalçın hadden er al op gehint: wij wilden toch zeker zijn dat wat we mogelijk maken, zonder onderscheid gebeurt. Dit ontwerp van decreet spreekt over twee mogelijkheden, namelijk in groep interactief afstandsonderwijs geven of op individuele basis interactief afstandsonderwijs geven. De twee vormen zijn mogelijk en de scholen hebben zelf de vrijheid om te kijken hoe ze dat invullen.

Het toepassingsgebied van het ontwerp van decreet is het secundair regulier onderwijs. Daar waren in principe de opleidingsvormen 1, 2 en 3 van het buitengewoon onderwijs van uitgesloten. Daar was een redenering voor te vinden, dat het in die gevallen moeilijker zou zijn. We hebben dat met de meerderheid nog eens opnieuw bekeken en we zouden met dat amendement graag twee wijzigingen aanbrengen.

De eerste is dat we de opleidingsvorm 3 uit het buitengewoon onderwijs wel mee onder het toepassingsgebied van dit ontwerp van decreet willen brengen. Dat wil

zeggen: er moet daar niets, maar het mag. Stel dat je daar met een klas zit waar er bijvoorbeeld een beperkte corona-uitbraak is en waar men preventief vraagt om even thuis te blijven, dan is ook in die opleidingsvorm een vorm van interactief afstandsonderwijs mogelijk. Dat amendement maakt dat mogelijk. Als je de oorspronkelijke tekst bekeek, was opleidingsvorm 3 daarvan uitgesloten. Dat is één element dat in dit amendement zit.

Het tweede element vind ik nog belangrijker. Dat is de individuele mogelijkheid. Wij willen geen nieuwe rechten creëren. Het is dus niet zo dat je als leerling naar een school kunt gaan en kunt eisen dat je digitaal privéonderwijs krijgt. Dat is niet de bedoeling. Maar er zijn wel tal van situaties in te beelden en te bedenken waarin het soms wel nodig is om een digitaal pakket op maat te kunnen aanbieden. Ik zeg maar wat: een gebroken enkel waarmee het heel moeilijk is om je te verplaatsen, of een situatie waarin je tijdelijk niet naar school kunt gaan. Als een leerkracht of een school wil meestappen in een individueel aanbod voor zo'n leerling, dan kan dat met dit amendement. Die individuele mogelijkheid is voorzien voor uitzonderlijke situaties, dus niet zomaar, omdat men daar even zin in heeft. Men moet wel uitleggen wat de bedoeling is. En die zou dan tellen voor alle onderwijsvormen. Het kan niet de bedoeling zijn dat we van een situatie van volledige vrijheid naar een geregelde situatie gaan en dat het gevolg van dat kader dat we maken, is dat we dingen volledig onmogelijk maken. Daarom zou ik ook de steun willen vragen voor dit amendement. Dank u.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Zoals bekend, omarmt onze fractie moderne technologie en digitalisering. Maar wat hier voorligt, is inderdaad iets anders. Daar gaat het niet in eerste instantie over. Het maakt inderdaad mogelijk dat scholen hybride of afstandsonderwijs organiseren, voor 20, 30 of 40 procent. Waarom is het nu precies 40 procent voor de derde graad en 20 procent voor de eerste graad? Dat ze in de derde graad wat meer kunnen hebben dan in de eerste graad, dat is misschien wel wies, maar waarom die percentages precies gekozen zijn, dat is ons nog altijd niet helemaal duidelijk. Het lijkt ons voor een stuk lukraak gekozen.

Wij maken ons ook wat zorgen dat scholen, hoewel we natuurlijk vertrouwen hebben in scholen, dit hier en daar gaan gebruiken om het lerarentekort voor een stuk het hoofd te bieden, wat toch niet de bedoeling kan zijn. Effectief onderwijs op de plaats is voor ons altijd beter dan afstandsonderwijs. In sommige gevallen kan het natuurlijk niet anders. Maar dit ontwerp van decreet gaat daar in onze ogen veel te ver in.

Wij moeten wel meegeven dat het amendement dat collega Rutten heeft toegevoegd het ontwerp van decreet wat beter maakt. Het is natuurlijk goed dat individuele studenten of leerlingen de kans kunnen krijgen om ook voor een langere tijd en voor meerdere dagdelen dan 50 procent digitaal onderwijs kunnen hebben om redenen van ziekte of andere situaties. Het is goed dat dat op die manier decretaal wordt verankerd, maar dit amendement maakt het ontwerp van decreet voor ons nog niet voldoende. We zijn dus geneigd het amendement goed te keuren, maar voor het ontwerp van decreet zelf zullen wij tegenstemmen.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Wij hebben het debat al uitgebreid in de commissie gevoerd. Ik zal nog even kort finetunen waarom wij ook tegen het ontwerp van decreet zullen stemmen. Wij zijn helemaal niet tegen afstandsonderwijs, laat dat duidelijk zijn. Afstandsonderwijs kan voor ons perfect, maar dan liever beperkt tot de derde graad, bijvoorbeeld als voorbereiding op het hoger onderwijs. Dan heb je een feilloze overgang. Maar wij zien niet de meerwaarde in

van 12-, 13- of 14-jarigen een dag in de week thuisles te laten volgen. Integendeel, dit ontwerp van decreet geeft helemaal geen antwoord op de kwestie van de verzekering. Dat hebben we ook in de commissie aangehaald, en daar heeft de minister toen geen antwoord op gegeven. Ik heb het ook eens nagetrokken bij een aantal verzekeringsmaatschappijen, en de schoolverzekering waarvoor men betaalt zal dergelijke zaken vandaag niet dekken. Ik heb daar in de commissie geen antwoord op gekregen. Misschien zal ik dat nu wel krijgen?

Er zijn ook 12-jarigen op wie er geen toezicht is en die dan alleen zullen thuisblijven waar het kan en mag. Of verwacht u dat de ouders dan thuisblijven op de dag van het thuisonderwijs? U zegt wel dat ze naar school mogen komen. Dat is waar, maar er zullen ouders zijn die aan een 12-jarige zullen zeggen die dag maar thuis te blijven. Daar is dan geen enkele controle op.

Wij hebben ook het gevoel dat de enige reden waarom de minister dit voor deze doelgroep wil inzetten is om te proberen het lerarentekort een stukje op te lossen. Een leraar kan online aan veel meer leerlingen lesgeven dan in een klas. Wij vinden dit niet de juiste insteek om dat te gaan doen. Dat is ook de reden waarom wij tegen dit ontwerp van decreet zullen stemmen. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik ga even antwoorden op enkele bemerkingen die geformuleerd werden.

We komen hier tegemoet aan een vraag naar rechtszekerheid vanuit het veld. Daarbij lopen we als decreetgever een beetje de realiteit achterna. We proberen die realiteit wat te kanaliseren. Dit is absoluut geen instrument in de strijd tegen het lerarentekort. Het is wel een instrument in de strijd voor een betere onderwijskwaliteit. Het bevreedt mij dat dat niet aan bod is gekomen omdat uit ons wetenschappelijk onderzoek net overduidelijk blijkt dat je met hybride vormen op het vlak van onderwijskwaliteit absoluut vooruitgang kunt boeken. Het biedt flexibiliteit in het leerproces. Je kunt gedifferentieerd gaan werken. Je maakt het mogelijk om degenen die een achterstand hebben wat te kunnen bijspijkeren en degenen die voorsprong nemen wat meer te prikkelen en uit te dagen en een andere lesinhoud te kunnen bieden. Het is ook goed voor cognitief activerende werkvormen, waarbij verschillende aspecten van kennis en inzichten moeten worden samengelegd om een oefening op te lossen. Het leidt ook tot meer motivatie van leerlingen. Men stelt immers vast dat leerlingen het gewoon leuker vinden en dat je hen daardoor letterlijk en figuurlijk mee bij de les kunt houden, maar vooral ook – en dat geldt zeker voor de tweede en derde graad van het secundair onderwijs – dat je hen meer zelfstandigheid en verantwoordelijkheid kunt bijbrengen.

Vandaag is er een cesuur tussen de omgeving die strikt gereguleerd en georganiseerd is in het secundair onderwijs enerzijds, en de stap naar het hoger onderwijs anderzijds. Dat is een wereld van verschil, waarbij je van een strikt georganiseerde omgeving overstapt – van 8.30 uur tot 15.30 uur – naar een wereld van vrijheid en blijheid. Voor sommigen is die cesuur, die kloof, al te groot. Ook op dat vlak denk ik dat dit een winst is. Scholen van het secundair onderwijs kunnen zo hun leerlingen wat beter voorbereiden op het aan de dag leggen van meer zelfstandigheid, meer verantwoordelijkheid, gepaard gaand met wat meer vrijheid. Ik denk dat dat op zich ook wel een goede zaak is voor onze onderwijskwaliteit.

Degenen die bezorgd zijn over het gebruik van dit hybride onderwijs in het kader van het lerarentekort zouden eigenlijk heel tevreden moeten zijn met wat nu voorligt.

Als je van de situatie van vandaag vertrekt, van het vacuüm, is alles mogelijk. Nu gaan we het kanaliseren en dat vereist dat je vervolgens ook duidelijke keuzes maakt. En dan moet je ook werken met plafonnering. Want we zeggen dat we meer vrijheid, maar ook meer verantwoordelijkheid geven en niet ongelimiteerd, wel binnen een bepaald kader. Dat maakt dat je daaraan ook een plafond verbindt. Dat zijn keuzes die we maken, maar niet kiezen is altijd verliezen. Hier kiezen we heel duidelijk en leggen we percentages maximaal, theoretisch, vast, maar koppelen we er ook een verantwoordelijkheid aan.

Nog een bijkomende grendel voor diegenen die het nodig zouden hebben en uitgaan van heel veel wantrouwen ten opzichte van scholen en directies, is de verplichte opname in het school- en arbeidsreglement. Dus ook als de vakbonden zeggen dat ze er geen vertrouwen in hebben en dat het afgesproken moet zijn in het arbeidsreglement, dan veronderstel ik dat ze toch wel vertrouwen hebben in de eigen vertegenwoordigers die mee aan tafel zitten als dat arbeidsreglement wordt afgesloten. Dus ik denk dat we ook daar voorzien hebben in de nodige grendels, mocht er toch enig wantrouwen zijn ten opzichte van de toepassing daarvan in de praktijk.

Wat betreft de vraag naar basisonderwijs: we hebben die discussie ook gevoerd in de commissie. We weten dat afstandsonderwijs vandaag al in enkele gevallen wordt gebruikt in een aanpak op maat, bijvoorbeeld bij zieke kinderen, en dat willen we ook expliciet zo houden. Maar we kiezen er ook meteen voor om niet te voorzien in een collectieve regeling, maar wel in behoud van de regelingen zoals die vandaag voor zieke kinderen bestaan. Dat willen we absoluut zo behouden en garanderen. Wat betreft de verzekeringsaanpak, heb ik u ook al gezegd dat dat met de verzekeraar in de polis moet worden opgenomen. Ook daar versterken we de scholen en geven we ze een kapstok als verzekeraars vragen of dat hybride onderwijs wel mag. En we geven de mogelijkheid om met een decreet tegen een verzekeraar te zeggen dat ze de opname en dekking ervan opvragen via de polis. Het is ook op dat vlak dat we, denk ik, een verbetering realiseren.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1578/1)

– *Artikel 1 tot en met 5 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement tot vervanging van artikel 6. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1578/4)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *Artikel 7 tot en met 11 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 10 maart 2023 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de wijziging van het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de gezamenlijke gegevensverwerking door Sciensano en de door de bevoegde gefedereerde entiteiten of door de bevoegde agentschappen aangeduide contactcentra, gezondheidsinspecties en mobiele teams in het kader van een contactonderzoek bij personen die (vermoedelijk) met het coronavirus COVID-19 besmet zijn op basis van een gegevensbank bij Sciensano
– 1624 (2022-2023) – Nr. 1

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 10 maart 2023 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de wijziging van het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de gezamenlijke gegevensverwerking door Sciensano en de door de bevoegde gefedereerde entiteiten of door de bevoegde agentschappen aangeduide contactcentra, gezondheidsinspecties en mobiele teams in het kader van een contactonderzoek bij personen die (vermoedelijk) met het coronavirus COVID-19 besmet zijn op basis van een gegevensbank bij Sciensano.

De algemene bespreking is geopend.

Gelet op het feit dat dit rechtstreeks in de plenaire vergadering wordt behandeld, dient minister Crevits een korte toelichting te geven.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, collega's, ik vraag inderdaad de rechtstreekse behandeling in de plenaire vergadering vanwege de hoogdringendheid. Het moet goedgekeurd zijn voor 31 maart 2023. Het betreft een instemmingsdecreet met een nieuw samenwerkingsakkoord tussen de federale staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC), dat het oude samenwerkingsakkoord van 2020 wijzigt.

De afgelopen twee jaren zijn er meerdere samenwerkingsakkoorden afgesloten om maatregelen te kunnen treffen om de wereldwijde covidpandemie het hoofd te bieden. Zo werd onder meer het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 getroffen, betreffende de gezamenlijke gegevensverwerking door Sciensano en de bevoegde gefedereerde entiteiten of door de bevoegde agentschappen aangeduide contactcentra, de gezondheidsinspecteurs en de mobiele teams, in het kader van contactonderzoek bij personen die vermoedelijk besmet waren met corona. Daarvoor werd een gegevensbank bij Sciensano afgesloten.

Tegen een stuk van die regelgeving met betrekking tot de bestrijding van COVID-19 zijn rechtszaken ingespannen, en dus ook tegen dit samenwerkingsakkoord, namelijk dat van 2020. Het Grondwettelijk Hof heeft in een vernietigingsberoep tegen dat samenwerkingsakkoord een uitspraak gedaan op 22 september 2022. Het Grondwettelijk Hof achtte het vernietigingsberoep grotendeels ongegrond,

maar enkele elementen werden wel vernietigd, zij het dat daarvoor een termijn van handhaving tot 31 maart 2023 is voorzien.

Naar aanleiding van dat arrest moesten wij dus enkele wijzigingen aanbrengen aan het samenwerkingsakkoord. Samengevat vernietigde het arrest drie zaken. Ik geef ze kort mee: ten eerste is niet de federale overheid, maar zijn wel alle partijen bij het samenwerkingsakkoord verwerkingsverantwoordelijken van de gegevensbank 1, dat is die databank bij Sciensano. Die bepaling moet dus aangepast worden zodat er sprake is van een gedeelde verwerkingsverantwoordelijkheid. Ten tweede werd er voor de persoonsgegevens in gegevensdatabank 4 geen bewaarduur bepaald. Dat is een essentiële vereiste vanuit de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Ten derde waren er bepalingen omtrent het informatieveiligheidscomité (IVC), en die zijn vernietigd.

De gevolgen van de eerste twee bepalingen worden gehandhaafd tot maximaal 31 maart van dit jaar, om zodoende de partijen bij het remediëren de mogelijkheid te geven om dat te doen. Het samenwerkingsakkoord bepaalt dus dat alle partijen bij het samenwerkingsakkoord verwerkingsverantwoordelijken zijn, zoals gevraagd, en bepaalt ook een maximale bewaarduur voor de persoonsgegevens in de gegevensdatabank 4, en een termijn waarbinnen die persoonsgegevens gewist moeten worden zodra ze niet meer pertinent en actueel zijn. Nog naar aanleiding van de opmerkingen van de Raad van State zijn de doeleinden van die gegevensdatabank 4 beter omschreven.

Aan het derde aspect, het IVC, wordt niet geremedieerd door dit samenwerkingsakkoord. Daarvoor is op federaal niveau wel een wetsontwerp voorbereid, waarin het IVC een betere wettelijke basis krijgt.

Het Grondwettelijk Hof heeft 31 maart als tijdslimiet opgelegd voor de inwerking-treding van de noodzakelijke wijzigingen. Als die datum niet behaald wordt, dan worden de geviseerde artikelen definitief vernietigd. Het is dus nodig om de procedure tot het afsluiten van het samenwerkingsakkoord zo snel mogelijk te laten lopen, zodat alles in orde is tegen 2023.

Voilà, dat is in het kort de reden waarom ik ook gevraagd heb om het hier te behandelen. Een samenwerkingsakkoord, dat weten jullie, moet ook een hele procedure doorlopen om al die overheden op één lijn te krijgen. De tekst zit ook gevoegd bij het instemmingsdecreet. *(Applaus van Peter Van Rompuy en bij Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Ik kom kort tussen om te zeggen dat we dit ontwerp van decreet gaan steunen, omdat contactopsporing belangrijk is. Ik wil wel elke keer opnieuw benadrukken dat wij denken dat een publieke contactopsporing belangrijker is dan de private, zoals die nog steeds georganiseerd wordt op dit moment.

Maar er waren wel twee aandachtspunten van de gegevensbeschermingsautoriteiten waar nog geen antwoord op gekomen is, denk ik. Dat gaat enerzijds over de termijn waarbij de gegevens bewaard worden. Er wordt in het ontwerp gezegd dat dat binnen de zestig dagen is vanaf dat ze niet meer actueel of relevant zijn is. De gegevensbeschermingsautoriteiten wijzen erop dat dat onduidelijk is, en vragen daar een duidelijkheid over.

Langs de andere kant is het ook een aandachtspunt dat het op dit moment zo is dat er verschillende contactpunten zijn waar burgers terechtkunnen om hun recht op privacy uit te oefenen. Dat wil zeggen: zowel een federaal, als een Vlaams, een Brussels en een Waals contactpunt. Zij wijzen er terecht op dat er één

federaal aanspreekpunt zou moeten zijn waar mensen terechtkunnen, want anders is het erg onduidelijk.

Maar we gaan het ontwerp steunen, omdat het belangrijk is dat er continuïteit voorzien wordt voor de contactopsporing.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik wil daar kort op antwoorden.

In het samenwerkingsakkoord op initiatie van het Grondwettelijk Hof bepalen we nu dat alle partijen verwerkingsverantwoordelijke zijn van die gegevensbank.

Dan geef ik misschien nog wat uitleg bij de bewaartermijn. Die databank bevat gegevens van collectiviteiten, samen met de contactgegevens daarvan. In sommige gevallen zullen dat dus persoonsgegevens zijn. De namen van die contactpersonen mogen maximaal vijftig jaar bewaard blijven, maar we hebben daarbij verduidelijkt dat die vijftig jaar alleen maar geldt als de gegevens ook actueel en correct blijven.

Ik geef een voorbeeld: persoon X is vijftig jaar lang contactpersoon voor een bepaald woonzorgcentrum. Zodra dat gegeven niet meer actueel is, bijvoorbeeld omdat iemand naar een andere functie overstapt, dan moet dat persoonsgegeven binnen de zestig dagen verwijderd worden uit de gegevensdatabank. Dat is dus wat uitleg over de termijn, omdat ik vermoedde dat er zo'n vraag gesteld kon worden. Dan is dat hierbij ook wat verhelderd.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2022-23, nr. 1624/1)*

– Artikel 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Orry Van de Wauwer, Paul Van Miert, Bart Tommelein, Staf Aerts en Annick Lambrecht over de nieuwe wetgeving tot verdere criminalisering van homoseksualiteit in Oeganda – 1642 (2022-2023) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Voorzitter, ik zou nog graag op basis van artikel 50 van het reglement de spoedbehandeling vragen van een voorstel van resolutie met betrekking tot een nieuwe antihomowet in Oeganda.

De voorzitter: Dat parlementair document is ingediend en wordt nu rondgedeeld.

Is het goed als we ons later over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN DECREET van Cathy Coudyser, Orry Van de Wauwer, Stephanie D'Hose, Marius Meremans, Karin Brouwers en Manuela Van Werde over de verwerking van persoonsgegevens door publiek vzw in het kader van de uitvoering van een Vlaamse vrijetijdspas – 1571 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Cathy Coudyser, Orry Van de Wauwer, Stephanie D'Hose, Marius Meremans, Karin Brouwers en Manuela Van Werde over de verwerking van persoonsgegevens door publiek vzw in het kader van de uitvoering van een Vlaamse vrijetijdspas.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Voorzitter, collega's, we kennen het allemaal, meer zelfs, we maken er wellicht ook allemaal gebruik van. In elk geval bieden heel veel lokale besturen het aan hun inwoners aan. Het gaat natuurlijk over de UiTPAS, een handige voordeelkaart om deel te nemen aan heel wat culturele en vrijetijdsactiviteiten. En voor wie het financieel moeilijk heeft, zit er zelfs een module in om een kansentarief toe te passen zonder dat andere mensen dat hoeven te weten of te zien.

Echter, er is een probleem opgedoken. Om dat kansentarief te kunnen toepassen, heeft publiek toegang nodig tot het Rijksregister en het MAGDA-platform (maximale gegevensdeling tussen administraties). Maar door de verstrengde privacywetgeving is er voor die toegang een decretale basis nodig. Tot nog toe ging dat via de beheersovereenkomst van de vzw publiek zelf, maar de federale overheid heeft ons daarop gewezen en gevraagd om zo spoedig mogelijk die decretale basis te voorzien. En voilà, die is er nu.

Om het euvel dus snel op te lossen en geen leemte achter te laten zodanig dat we eigenlijk zo snel mogelijk dat kansentarief op een correcte manier kunnen laten toepassen, omdat we die toegang natuurlijk nodig hebben, ligt hier eigenlijk met spoed toch een voorstel van decreet voor.

Ik geef wel mee dat het een tussenstap is om nu de dienstverlening van de vzw publiek, die de UiTPAS beheert, te verzekeren. Maar op korte termijn komt ook een ontwerp van decreet naar dit parlement, namelijk het ontwerp van decreet tot structureel subsidiëren van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen. En zodra ook dat goedgekeurd en in werking getreden is, zorgen we er eigenlijk voor dat die toegang tot het Rijksregister en het MAGDA-platform definitief geregeld is, en dan niet alleen voor de vzw publiek maar voor alle Vlaamse spelers.

Ik vraag dus om steun te geven aan deze tussentijdse oplossing, om zo snel mogelijk dat kansentarief bij de UiTPAS weer te kunnen toepassen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Voorzitter, collega Coudyser heeft het voorstel van decreet heel uitgebreid en correct toegelicht. We gaan als cd&v-fractie dit voorstel uiteraard ook mee goedkeuren. De bescherming van de privégegevens van mensen is uiteraard voor ons ook enorm belangrijk. Maar we willen natuurlijk ook niet dat de participatie van mensen in culturele en sociale activiteiten nu

gehinderd wordt. Vooral voor mensen in armoede is het ook heel belangrijk dat ze daaraan kunnen deelnemen.

Wij zijn dan ook bijzonder tevreden dat we via dit voorstel van decreet publiek vzw een rechtszekere manier kunnen aanbieden waarop zij het kansentarief en de UiTPAS kunnen blijven aanbieden.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Zoals mijn goede collega's al gezegd hebben, gaat onze fractie zich hier uiteraard bij aansluiten. En het is natuurlijk belangrijk dat we het zo snel mogelijk en op korte termijn regelen om die rechtszekerheid te bieden, niet alleen aan de gebruikers van de UiTPAS, aan publiek, maar natuurlijk ook aan de steden en gemeenten die gebruikmaken van een fantastisch goed systeem dat zeker al zijn merites gehad heeft in het verleden, en die vanwege een GDPR-regeling nu even deze voorlopige regeling nodig hebben.

Collega's, dit is een tussenstap. Ik denk dat we goed zitten voor de komende drie maanden, maar het is toch belangrijk dat we dit goed zullen regelen, in een deftig decreet waar we uiteraard al mee bezig zijn. Maar ik wil mijn collega's danken voor de snelle aanpak. Laat ons vooral kijken naar de verdere definitieve stap die we hierin nemen. Dank u wel. *(Applaus van Cathy Coudyser en Orry Van de Wauwer)*

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Vanuit Vooruit gaan we dit steunen. Privacy is uiteraard een belangrijke kwestie die we hoog op de agenda moeten houden en absoluut moeten garanderen. Maar ook participatie aan cultuur is een bijzonder belangrijke doelstelling, die – dat mag gezegd worden – in deze Vlaamse Regering onderbelicht wordt. De UiTPAS kennen we als een uitstekend instrument om de participatie te verzekeren van zoveel mogelijk burgers, zeker mensen in een kwetsbare situatie. De UiTPAS is uitstekend, maar helaas maakt een derde van de gemeenten nog geen gebruik van de UiTPAS. Ook daaraan moeten we, denk ik, werken.

Als dit technisch euvel – want zo beschouwen we het wel – genomen moet worden om een definitieve regeling op termijn te treffen, dan moeten we dat gewoon doen en gaan we dat ook steunen.

De voorzitter: Vraag nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2022-23, nr. 1571/1)*

– *Artikel 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL TOT WIJZIGING VAN DE RECHTSPOSITIEREGELING VAN DE MEDEWERKERS VAN DE VOORZITTER, VAN DE LEDEN VAN HET UITGEBREID BUREAU, VAN DE FRACTIES EN VAN DE VLAAMSE VOLKS-VERTEGENWOORDIGERS**Bespreking en stemming**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel tot wijziging van de rechtspositieregeling van de medewerkers van de voorzitter, van de leden van het Uitgebreid Bureau, van de fracties en van de Vlaamse volksvertegenwoordigers.

De bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

Kan ik aannemen dat iedereen het eens is met dit voorstel tot wijziging van de rechtspositieregeling? *(Instemming)*

Het voorstel tot wijziging van de rechtspositieregeling van de medewerkers van de voorzitter, van de leden van het Uitgebreid Bureau, van de fracties en van de Vlaamse volksvertegenwoordigers is aangenomen.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Orry Van de Wauwer, Paul Van Miert, Bart Tommelein, Staf Aerts en Annick Lambrecht over de nieuwe wetgeving tot verdere criminalisering van homoseksualiteit in Oeganda – 1642 (2022-2023) – Nr. 1**Voorstel tot spoedbehandeling**

De voorzitter: Dames en heren, zonet heeft de heer Orry Van de Wauwer bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Orry Van de Wauwer, Paul Van Miert, Bart Tommelein, Staf Aerts en Annick Lambrecht over de nieuwe wetgeving tot verdere criminalisering van homoseksualiteit in Oeganda.

De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Voorzitter, het is een voorstel van resolutie over een wet die gisteren in het Oegandese parlement is aangenomen, en een onmiddellijke impact heeft op het leven van heel veel Oegandezen. Daarom kunnen we niet langer wachten om ons hierover uit te spreken. De eerstvolgende vergadering van de commissie Buitenland is ook pas voorzien na de paasvakantie, dus vandaar stel ik voor om dit vandaag onmiddellijk in de plenaire vergadering te bespreken, om geen tijd te verliezen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Is het parlement het eens met dat voorstel tot spoedbehandeling? *(Instemming)*

Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Orry Van de Wauwer, Paul Van Miert, Bart Tommelein, Staf Aerts en Annick Lambrecht over de nieuwe wetgeving tot verdere criminalisering van homoseksualiteit in Oeganda.

De bespreking is geopend.

De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Collega's, gisteren heeft Oeganda een nieuwe anti-lgbt-wet aangenomen, letterlijk de 'anti-homosexuality bill'. Ngo's spreken van de meest verregaande antihomowet ter wereld. Behalve seks tussen mensen van hetzelfde geslacht, verbiedt de wet ook het bevorderen van en het aanzetten tot homoseksualiteit. Maar die wet gaat nog veel verder dan dat. Zelfs gewoon louter jezelf identificeren als holebi of transpersoon is voldoende en wordt ook strafbaar gesteld – dit gegeven alleen al. Het is de allereerste keer dat dit wereldwijd in een wet verankerd wordt en op zich illegaal wordt. Daarnaast is ook het verhuren van een woning of een hotelkamer aan iemand die zich nog maar louter als lgbti identificeert, al voldoende om de persoon die die kamer aanbiedt te vervolgen, omdat die persoon homoseksualiteit zou promoten. Deze en alle andere overtredingen leiden tot hoge straffen, gaande van jarenlange gevangenisstraffen over levenslange opsluiting tot zelfs de doodstraf voor bepaalde overtredingen.

Daarnaast, collega's, viseert de Oegandese overheid ook ngo's en middenveldorganisaties. Ik heb hier een rapport dat gelekt is, getiteld 'States report on ngo's suspected to be involved in the promotion of lesbian, gay, bisexual, transgender, intersex and queer activities in the country'. In dit rapport worden organisaties en ngo-medewerkers met naam en toenaam geviseerd. Ze worden genoemd, geviseerd, geïntimideerd. En de volgende stap is vervolgd en mogelijk zwaar bestraft worden. Dat mogen we natuurlijk als internationale gemeenschap niet laten gebeuren. Het leven van een lgbti-persoon in Oeganda is vandaag al een hel. Zij ondervinden dagelijks geweld, dagelijks wettelijke discriminatie.

Nu, deze wet en de sfeer rond de wet geeft individuen daarenboven ook nog eens de individuele vrijheid om het recht tegen lgbti-personen zelf in handen te nemen. Daarom dienen we dit voorstel van resolutie met spoed in om samen met de brede internationale gemeenschap een heel duidelijk signaal te geven.

Met deze resolutie veroordelen wij als Vlaams Parlement ten strengste alle mogelijke discriminatie en vervolging van lgbti-personen in het algemeen en in deze nieuwe antihomowet van Oeganda in het bijzonder. We vragen aan de Vlaamse Regering om die antihomowet ook krachtig te veroordelen en zich in het internationale beleid blijvend in te zetten voor de eerbiediging van de universele mensenrechten en van de rechten van de lgbti-gemeenschap en om de Federale Regering in de Europese Commissie te verzoeken om binnen haar diplomatieke contacten aan te dringen op de eerbiediging op grond van het internationale recht om wetten die homoseksualiteit en lgbt-activisme verbieden af te schaffen en ook om alle hefbomen binnen het federale en Europese ontwikkelingsbeleid daartoe aan te wenden.

Ik wil alle collega's en fracties bedanken voor de samenwerking rond deze tekst. Dat is een heel belangrijk signaal. Want, collega's, die wet zou nooit goedgekeurd, zelfs nooit nog maar overwogen of ingediend mogen zijn geweest. Deze wet opent de deur naar verschillende rechten die geschonden gaan worden. Maar niet enkel mensen uit de regenbooggemeenschap, de hele Oegandese bevolking loopt risico onder deze wet. Dat mogen wij niet laten gebeuren.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Collega's, gisteren was weer een van die dagen. Een 'dies horribilis' voor de regenbooggemeenschap moeten we dat noemen. Ons eerste onderwerp vanmiddag ging er al over. We hebben gisteren niet alleen dat verhaal van de iftar in Antwerpen binnengekregen. Dat zorgde voor veel verontwaardiging natuurlijk, voor veel verontwaardiging, want het is onaanvaardbaar in 2023 in onze Vlaamse samenleving. Daarnaast kregen we dan nog eens de cijfers op ons bord van een onderzoek verricht binnen de lgbtqi-gemeenschap en hoe die mensen onze samenleving ervaren, hoe zij hier in het leven staan. Wat betreft de cijfers die daaruit kwamen: 'confronterend' is een woord dat genoemd is, maar ik denk dat 'schokkend' iets beter op zijn plaats is als we zien hoe die mensen zich voelen in onze samenleving.

Daarbovenop, zoals collega Van de Wauwer al aangaf, kregen we dan gisterenavond nog inzage in de wet waarvoor in Oeganda gestemd werd. Daar worden niet alleen de rechten van de holebigemeenschap zwaar met de voeten getreden. Er zijn zelfs geen rechten meer voor die mensen. Maar het gaat veel verder. Mensen die nog maar in contact komen met iemand van homofiele of lesbische geaardheid zijn eigenlijk al vrij snel strafbaar. Je mag geen onderdak bieden. Je mag aan die mensen niet verhuuren. Er zijn een heel aantal zaken die je als buitenstaander zelfs al niet kunt doen zonder dat je zware straffen riskeert. Dan gaan mijn gedachten helemaal terug naar de jaren '40 en de vervolging van de joden. Dat is precies hetzelfde.

Dus, collega's, ik denk dat we dit voorstel van resolutie kamerbreed moeten ondersteunen. Gaat het allemaal doorsijpelen tot in Oeganda? Daar vrees ik een beetje voor, maar we kunnen het maar proberen. Het is, collega's, met de gebeurtenissen van gisteren vooral onze taak, voor ons gremium, voor dit half-rond om aan de regenbooggemeenschap te laten zien dat dit in onze samenleving niet hoort. Nooit. No pasarán. Vandaar dat ook onze fractie deze resolutie zal steunen. Dank u wel. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Collega's, Oeganda is helaas niet aan zijn proefstuk toe als het aankomt op het discrimineren van mensen op basis van seksuele oriëntatie. Reeds begin deze legislatuur werd hier een resolutie goedgekeurd die de idee om de doodstraf voor homoseksualiteit in te voeren ten strengste veroordeelde. Het Oegandese strafwetboek blijft echter seksuele handelingen met personen van hetzelfde geslacht strafbaar stellen. Daar kwam deze week een nieuw dieptepunt bij in de vorm van verachtelijke wetgeving. Wie zich uit als lgbtqi+, wie een relatie heeft met iemand van hetzelfde geslacht, kan voortaan tot tien jaar cel worden veroordeeld. Dit is hallucinant. Het toont hoe lang de weg is die nog moet worden afgelegd opdat mensen, waar ook ter wereld, de vrijheid zouden hebben om eenvoudigweg zichzelf te mogen zijn.

Vanuit Vlaanderen zijn we steeds voortrekker geweest om het belang van individuele mensenrechten te beklemtonen. Dat is daarnet al door de minister en door collega Ongena gezegd bij het begin van deze vergadering. Het betreft rechten en vrijheden die evident zouden moeten zijn, maar jammer genoeg is dat in vele landen nog niet het geval.

Het verdedigen van holebirechten is en blijft een bijzonder groot aandachtspunt en de verantwoordelijkheid van ons allemaal. Vandaar ook de oprechte steun van de liberale fractie aan de resolutie die hier voorligt. Ze speelt in op de bedroevende actualiteit van deze week. Het is onze plicht, als verdedigers van de mensenrechten en van de vrijheden, om de wetgeving die in het Oegandese parlement wordt besproken en gestemd, heel nadrukkelijk te veroordelen. Het

blijft noodzakelijk dat regeringen en de Europese Commissie in dialoog blijven met de Oegandese beleidsmakers en de absurde en gevaarlijke situatie blijven aankaarten met als doel homoseksualiteit definitief uit dat strafrecht te halen.

Collega's, vanuit dit Vlaams Parlement sturen we straks waarschijnlijk een unaniem signaal dat dergelijke wetten onaanvaardbaar zijn. *(Applaus)*

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Dank aan collega Van de Wauwer voor het initiatief. Want inderdaad, in Oeganda heerst er al heel wat jaren een heel sterk anti-lgtb-beleid. De wetgeving was al ver voorbij de grenzen van respect voor de mensenrechten, maar nu wordt er een grote nieuwe stap gezet in de verkeerde richting, helaas nog eens gestuurd door Russische propagandisten die hun visie op dat vlak proberen uit te breiden.

Een nieuwe stap is gezet. Op zich outen als holebi staan gevangenisstraffen voor jaren. Zelfs de doodstraf is een risico. Er staan zelfs straffen op het verhuren. Dat heeft ook als gevolg dat mensen op dit moment gevisieerd worden en onbeschermd uit hun huis worden gezet. De laatste plek waar ze nog bescherming kunnen vinden zijn de mensen van de regenbooggemeenschap daar kwijt.

Dit komt niet uit de lucht gevallen. Het is al langer aan de gang. De lgbt-organisaties worden gevisieerd en aangepakt. Er wordt op dit moment een echte heksenjacht georganiseerd, waarbij regenbogen uit speeltuinen worden verwijderd. Hoe ver kunnen we nog gaan? Hoe ver moet het nog gaan voor het duidelijk wordt dat dit een pure heksenjacht is?

Collega's, ik ben blij met de voltallige steun. Ik vermoedde dat we daarop konden rekenen, want nog eens, en voor eens en voor altijd: liefde is liefde en daarvoor moeten we altijd met zijn allen op de barricaden gaan staan. Dat moeten we doen als steun voor de mensen van de regenbooggemeenschap hier, maar ook als steun voor de mensen in Oeganda. *(Applaus)*

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Dank, collega Van de Wauwer, voor het initiatief. Het is ook voor Vooruit vanzelfsprekend dat mensen in vrijheid moeten kunnen leven, wat hun geaardheid ook is. Dat is helaas niet zo in onder andere Oeganda en in vele andere delen van de wereld.

Het is ook helaas niet de eerste keer dat Oeganda hier ter sprake komt. De collega zei het al: we hebben ook een tweetal jaar geleden hier een resolutie goedgekeurd om het invoeren van de doodstraf voor homoseksualiteit in het land zeer krachtig te veroordelen. Ook wij veroordelen nu ten strengste het wetgevend initiatief dat nu voorligt en dat lgbtqi+ wil criminaliseren. Liefde is inderdaad liefde, geen misdaad.

Gewezen collega Gennez was vorige week nog op werkbezoek in Oeganda en heeft haar bezoek daar afgesloten met een rondetafel over mensenrechten. Ze heeft daar de Oegandese regering fors over vrouwenrechten en bescherming van de lgbtqi+-gemeenschap aangesproken. In ontwikkelingssamenwerking kunnen we ons geen beperking van mensenrechten veroorloven. De lokale ngo's hebben wel expliciet gevraagd om in het land aanwezig te blijven en een kritische dialoog met de overheid te kunnen blijven voeren in Oeganda, in plaats van ontwikkelingssamenwerking te conditioneren, waarbij de lokale bevolking dan het grootste slachtoffer zou zijn.

Wij zullen met Vooruit dit voorstel van resolutie zeker steunen. Dank u wel. *(Applaus)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ik wil zeer kort ook onze steun uitspreken voor het voorstel van resolutie. Ik ga niet alles herhalen wat al gezegd is over de zorgwekkende toestand rond die wetgeving in Oeganda. Ik wou gewoon mee het laatste punt van mevrouw Lambrecht nog ondersteunen. Ik lees een aantal zaken over ontwikkelingssamenwerking, maar ik begrijp goed dat het niet de bedoeling is om die voorwaardelijk te maken. Want het is evident dat daar niet de regering het slachtoffer van zal zijn, of diegenen die die wetten goedkeuren, maar wel de mensen die eronder lijden. Maar ik begrijp dat dat niet de bedoeling is, en bijgevolg zullen we dit voorstel van resolutie ook graag mee goedkeuren.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

ONTWERP VAN DECREET over het hybride onderwijs in het secundair onderwijs

– 1578 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 4

Aangehouden stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 3, van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Gwendolyn Rutten, Karolien Grosemans, Hilâl Yalçın en Kathleen Krekels, tot vervanging van artikel 6 van het ontwerp van decreet over het hybride onderwijs in het secundair onderwijs.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

80 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
80 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement aan.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Begin van de stemming. *(Opmerkingen van Hannelore Goeman)*

Collega Goeman, u hebt het volste recht om opmerkingen te maken over het quorum, maar in dezen gelden die niet echt vanwege het feit dat er parlementaire zendingen zijn, en dan zijn er ook heel duidelijke afspraken.

Hannelore Goeman (Vooruit): Waarvoor alle respect, voorzitter. Ik hou het gewoon goed in de gaten, want het is vaak nogal nipt.

De voorzitter: Het is zeer goed dat u dat goed in de gaten houdt.

Einde van de stemming.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

80 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
56 leden hebben ja geantwoord;
21 leden hebben neen geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Voorzitter, ik heb de stemafpraak overgenomen die mijn collega Stijn Bex met Annabel Tavernier heeft gemaakt.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Ik heb een stemafpraak met collega Andries Gryffroy, voorzitter.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 10 maart 2023 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de wijziging van het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de gezamenlijke gegevensverwerking door Sciensano en de door de bevoegde gefedereerde entiteiten of door de bevoegde agentschappen aangeduide contactcentra, gezondheidsinspecties en mobiele teams in het kader van een contactonderzoek bij personen die (vermoedelijk) met het coronavirus COVID-19 besmet zijn op basis van een gegevensbank bij Sciensano
– 1624 (2022-2023) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 10 maart 2023 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de wijziging van het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de gezamenlijke gegevensverwerking door Sciensano en de door de bevoegde gefedereerde entiteiten of door de bevoegde agentschappen aangeduide contactcentra, gezondheidsinspecties en mobiele teams in het kader van een contactonderzoek bij personen die (vermoedelijk) met het coronavirus COVID-19 besmet zijn op basis van een gegevensbank bij Sciensano.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

80 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
80 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Cathy Coudyser, Orry Van de Wauwer, Stephanie D'Hose, Marius Meremans, Karin Brouwers en Manuela Van Werde over de verwerking van persoonsgegevens door publiek vzw in het kader van de uitvoering van een Vlaamse vrijetijdspas – 1571 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet van Cathy Coudyser, Orry Van de Wauwer, Stephanie D'Hose, Marius Meremans, Karin Brouwers en Manuela Van Werde over de verwerking van persoonsgegevens door publiek vzw in het kader van de uitvoering van een Vlaamse vrijetijdspas.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

80 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
80 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Orry Van de Wauwer, Paul Van Miert, Bart Tommelein, Staf Aerts en Annick Lambrecht over de nieuwe wetgeving tot verdere criminalisering van homoseksualiteit in Oeganda – 1642 (2022-2023) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie van Orry Van de Wauwer, Paul Van Miert, Bart Tommelein, Staf Aerts en Annick Lambrecht over de nieuwe wetgeving tot verdere criminalisering van homoseksualiteit in Oeganda.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

80 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
80 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden. (*Applaus*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 29 maart 2023 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 18.08 uur.*

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Staf Aerts, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Robrecht Bothuyne, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Johan Deckmyn, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Kerkels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Onno Vandewalle, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Kurt Vanryckeghem, Manuela Van Werde, Thijs Verbeurgt, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın.

Afwezig met kennisgeving

Freya Perdaens, Annabel Tavernier: bevallingsverlof;

Stijn Bex, Karin Brouwers, Bart Claes, Inez De Coninck, Maarten De Veuster, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Els Robeyns, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Mercedes Van Volcem, Wim Verheyden: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Emmily Talpe: familieverbindingen;

Meyrem Almaci, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Gwenny De Vroe, Sihame El Kaouakibi, An Moerenhout: gezondheidsredenen;

Afwezig zonder kennisgeving

Bruno Tobback, Sam Van Rooy

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Robrecht Bothuyne, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Liesbeth Homans,

Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenbergh, Steven Vandeput, Onno Vandewalle, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Thijs Verbeurgt, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Sofie Mertens, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Hannes Anaf, Jos D'Haese, Kurt De Loor, Kim De Witte, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenbergh, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Ann De Martelaer, Thijs Verbeurgt

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Robrecht Bothuyne, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de

Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Steven Vandeput, Onno Vandewalle, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Thijs Verbeurgt, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Robrecht Bothuyne, Allesia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Steven Vandeput, Onno Vandewalle, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Thijs Verbeurgt, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Robrecht Bothuyne, Allesia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Steven Vandeput, Onno Vandewalle, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Thijs Verbeurgt, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın